

NACUME SZÓSZEKI: A KÖLYÖK

1

Kisgyerekkorom óta szeleburdi csibész voltam, folyton csak bajt csináltam. Már az elemiben kiugrottam az iskolánk emeleti ablakán, úgyhogy egy hétig nem tudtam kiegyenesedni. Lehet, hogy akad, aki kíváncsi lesz, miért is tettem ekkora ostobaságot, hiszen különösebb okom nem volt rá. Amikor az új épület emeletéről kihajoltam az ablakon, az egyik osztálytársam csak úgy viccből elkezdett piszkálni:

-- Nem mersz kiugrani! Gyáva kukac vagy! – ugratott.

Amikor a pedellus hátán hazaértem, apám csodálkozó szemmel így fakadt ki:

-- Hogy lehet valaki olyan ostoba, hogy leugrik az emeletről; eltörhet a gerinced!

-- Legközelebb, ha kiugrom, jobban vigyázok majd a gerincemre – válaszoltam.

Egyszer az egyik rokonomtól Európából származó kést kaptam ajándékba, melyet a nap felé fordítottam, hogy a kés élének csillogását megmutathassam a barátaimnak. Erre egyikük megjegyezte:

-- Villogni villog, de vajon vágni lehet-e vele?

-- Méghogy vágni? Mindent vág ez, amit csak akarsz! – erősködtem.

-- Igen? Akkor vágd le az ujjadat – javasolta.

--Az ujjamat?

Így aztán a körmömnél ferdén belevágtam a jobb kezem hüvelykujjába. Szerencsére kicsi volt a kés, a csontom meg kemény. Persze a sebhely ott marad életem végéig.

A kertünkben keleti irányból úgy húsz lépésnyire, a déli oldalon volt egy veteményes, melynek kellős közepén egy szelídgesztenyefa állt. Ezt a fát jobban szerettem, mint az életemet. Amikor megérett a gesztenye, amint felébredtem, kiosontam a házból a hátsó kapun, gyorsan összeszedtem a lehullott szemeket, aztán futás be az iskolába.

A veteményes nyugati oldala egy nagybirtokkal volt határos, melyen egy Jamasiro nevű üzleti lerakatot helyeztek el. A tulajdonos tizenhárom-tizennégy éves fiát Kantarónak hívták. Borzasztó gyáva volt. De ilyenkor túltette magát a gyávaságán: átmászott a bambuszsövényen és elvitte a gesztenyét. Az egyik nap alkonyatkor elrejtőztem a félhomályban a sövénykapu mögött és elcsíptem Kantarót. El nem menekülhetett, így hát teljes erejéből nekemtámadt. Ellenfelem két évvel idősebb volt nálam. Gyávanak gyáva volt, de azért erős, meg kell adni. Addig döfködte kuglifejével ütemesen a mellemet, míg az be nem bújta a kimonóm ujjába. Ahogy a kezemmel hadonásztam, Kantaró feje jobbra-balra himbálódzott a ruhaujjban. Végül is a fiú úgy szabadult ki, hogy beleharapott a kezembe. Annyira fájt, hogy Kantarót a sövényhez szorítottam, s addig rugdostam, míg át nem penderült rajta. Jamasiro úgy másfél méterrel mélyebben feküdt, mint a mi veteményeskertünk. A sövény majdnem kidőlt, s Kantaró nagyot nyekkenve, égnek meredő lábbal a földjükre huppant. Hirtelen szabad lett a kezem, de a kimonóm ujja kiszakadt. Azon az estén, amikor anyám a történetek miatt átment bocsánatot kérni Jamasiróba, ezzel a kimonóujjal tért haza.

Sok ilyen történet esett meg még velem. Egyszer Kanekóval, az ács fiával és Kakuval, a vendéglősfiúval összetapostunk egy egész répaföldet. Ahol még nem kelt ki a répa, a földet szalmával takarták be, de ott, ahol három kölyök egy félnapig egyfolytában ugrándozik és birkózik, bizony egy szál sárgarépa sem terem. Máskor meg azért poroltak el, mert teledobáltam szeméttel a Furukaváék kútját, azt, amellyikkel a rizsföldjüket öntözték. Vastag bambuszcső vezetéken keresztül tört fel a víz a kút mélyéből, így öntözte a földeket. Akkoriban még nem tudtam, hogy mire való ez a csővezeték, így aztán teledobáltam a kutat kövekkel, botok-

kal, tövisekkel, s miután meggyőződtem, hogy a víz többé nem folyik ki onnan, megnyugodva hazamentem, és nekifogtam ebédelni. Erre rákvörösen megjelent Furukava és üvöltözésben tört ki. Úgy rémlik, büntetéspénz kifizetésével zárult a dolog.

Az apám egyáltalán nem szeretett. Anyám is csak a bátyámmal kapcsolatban engedett meg magának valamiféle kötődést. A bátyámnak fehér bőre volt és szerette utánozni a színpadokon játszó nőimitátorokat. Apám, valahányszor csak rám nézett, mindig azt mondogatta:

-- Na, te se viszed az életben soha semmire!

-- Csibészséget csibészségre halmoz, bizony rossz vége lesz ennek – helyeselt neki az anyám.

És valóban így is volt. Bizonyára önök is így látják. A jövőmmel kapcsolatos gondoknak megvolt minden alapja. Kényszermunkára ugyan nem kellett mennem, de azért életben maradtam.

Anyám beteg volt. Halála előtt két-három nappal a konyhában a szalto mortalét próbálgattam, és ugrás közben beütöttem a bordám a tűzhely sarkába, iszonyúan fájt. Anyám nagyon megharagudott:

-- Látni se akarom a képed!

Mire fogtam magam és elmentem a rokonokhoz. Végül is itt mondták meg nekem, hogy anyám meghalt. Nem hittem volna, hogy ilyen korán meghal. „Ha tudtam volna, hogy ilyen beteg, talán kicsit szófogadóbb lettem volna” – gondoltam és hazaköltöztem. Ráadásul a bátyám, a mintakép úgy fogadott, hogy anyám az én rosszaságom miatt halt meg ilyen korán. Dühömben egy hatalmas pofont kevertem le neki, amiért jócskán elpáholtak.

Miután anyám meghalt, apámmal és a bátyámmal hármásban éltünk együtt. Az apám olyan férfi volt, aki soha nem csinált semmit, de ha csak valakinek a képébe nézett, rögtön így szólalt meg:

-- Te semmirekellő!

Ez volt a szavajárása. Hogy miért semmirekellő, ma sem értem. Ilyen különleges ember volt az apám. A bátyám azt állította, hogy üzletember akar lenni, ezért tanult angolul. Ere-dendően nőies természetű, sunyi gyerek volt, ezért aztán a kapcsolatunk nem volt valami remek. Tíz naptól legalább egyszer összeverekedtünk. Egyszer japán sakkot játszottunk, ő csalt és levett tőlem egy bábut, utána pedig kinevetett. Engem elöntött a méreg, így hát az egyik bátyát, melyet éppen a kezemben tartottam, tiszta erőmből a szeme közé vágtam. A bőr felhasadt, kiserkedt a vér. A bátyám erre beárult az apámnak. Erre az apám kitagadott az örökségből.

Nem volt mit tennem, örökség nélkül maradtam, de az a cselédlány, akit Kijónak hívtak, s aki már vagy tíz éve nálunk szolgált, sírva könyörgött miattam, így aztán apám dűhe lassan elpárolgott. Persze továbbra sem tartottam az apámat olyan félelmetesnek. Kijót, a cselédlányt viszont nagyon közel éreztem magamhoz. Azt beszélik, hogy arisztokrata családból származott, de a változások miatt annyira elszegényedtek, hogy kénytelen volt beállni cselédnek. Ezért nálunk mindenki nagymamának szólította. Fogalmam sincs, hogy miért, de Kijo nagyon szeretett engem. Egyszerűen nem fér a fejembe, hogy mit kedvelt rajtam. Annak ellenére, hogy anyám három nappal a halála előtt kivetett a szívéből, hogy az apám azt se tudta, mit csináljon velem, ráadásul az egész környék széltolonak, kutyaütőnek tartott, Kijo mégis a szeretetével tüntetett ki. Már-már belenyugodtam, hogy egyáltalán nem tudok vonzalmat kelteni magam iránt, hogy az emberek úgy bánnak velem, mint egy érzéketlen fadarabbal, Kijo viszont tejbe-vajba fűrösztött, hogy miért, magam sem tudom. A konyhában, amikor nem volt ott senki, Kijo időről időre így dicsérgetett:

-- Egyenes természete van, úgy bizony!

Én azonban nem értettem, hogy mit akar mondani. Azt gondoltam, hogyha jó természetem volna, akkor Kijón kívül mások is kedvesebbek lennének hozzám. S valahányszor Kijo ilyeneket mondott, mindig azt feleltem neki, hogy utálok a hízelgést.

-- Látja, épp ezért mondom, hogy egyenes természetű! – jegyezte meg ilyenkor a nagymama, s örömmel teli tekintettel nézett rám.

Olyan benyomást keltett bennem, hogy úgy büszkélkedik velem, mint aki saját erejéből hozott létre. Ez meglehetősen kellemetlenül érintett.

Miután anyám meghalt, Kijo még jobban kényeztetett. Gyermeki lelkembe néha-néha belehasított: vajon miért szeret engem annyira. „Mi a fenének van erre szükség?” – gondoltam. – „Talán sajnálatból csinálja?” De Kijo továbbra is kimutatta szeretetét. Időről időre különböző édességeket, süteményeket vett nekem a saját pénzéből. Hideg éjszakákon a titokban szerzett hajdinalisztból forró kását hozott be nekem, mindig letette a párnám mellé, amikor aludtam. Máskor meg egy csuporban sült metéltésztával lepett meg. De nemcsak ennivalókkal kedveskedett. Zoknit kaptam tőle, ceruzákat vásárolt nekem. Füzetekkel is megajándékozott. Ráadásul egy háromjeneszt kaptam tőle. Bejött a szobámba és ezt mondta:

-- Nem lehet mindig pénzt kérni, sokszor viszont szükség van rá. Ha nincs zsebpénze, könnyen zavarba kerülhet. Költse el nyugodtan!

Persze azt válaszoltam, hogy nem kell a pénz, de addig erősködött, hogy tegyem csak el, míg abban maradtunk, hogy kölcsönbe elfogadom. Valójában azonban nagy örömet szerzett nekem. A háromjeneszt beletettem egy pénztárcába, s elrejtettem a ruhámban. Amikor azonban az árnyékszékre mentem, véletlenül beleejtettem a gödörbe. Mit volt mit tenni, nagy nehezen kijöttem és elmeséltem az egészet Kijónak, úgy, ahogy volt, mire ő gyorsan egy bambuszbotot szerzett:

-- Mindjárt kiveszem, -- nyugtatott meg.

Hamarosan a kút felől vízcsobogás hallatszott. Kimentem hát és arra lettem figyelmes, hogy Kijo a bambuszbot végéhez kötéllel odaerősített pénztárcámat csutakolja. Aztán kinyitotta a pénztárcát, kivette belőle a pénzt; a papírpénz egészen barna lett, úgyhogy az írás öszemesosódott rajta. Kijo a tűzhelynél megszáritotta:

-- Na, most már jó lesz, -- mondta, s azzal felém nyújtotta a pénzt.

-- Még egy kicsit bűdös – feleltem.

-- Akkor kicserélem.

Hogyan sikerült kicserélnie, magam sem tudom, mindenesetre három ezüst egyjenessel tért vissza. Már elfelejtettem, hogy végül is mire költöttem el a három jent. Azt ígértem, hogy majd megadom, de nem adtam meg neki soha. Most tízszer annyit is adnék, de már nem adhatok.

Kijótól mindig akkor kaptam valamit, amikor nem volt ott az apám vagy a bátyám. „Nincs annál undorítóbb dolog, mint mások szeme elől suttyomban kapni valamit”, gondoltam. Persze a bátyámmal rosszban voltam, de mégsem örültem, hogy Kijótól titokban édességet, színes ceruzákat kapok.

-- Miért csak nekem adsz ajándékot, a bátyámnak pedig nem, -- kérdeztem tőle.

-- Nyugodjon bele, -- felelte őszintén Kijo, -- a bátyjának ad az édesapja.

Ez igazságtalanság volt. Önféjű ember volt az apám, de azért nem kivételezett senkivel. Kijo szeméből azonban ezt nem lehetett kiolvasni. A nagymama teljes odaadással szeretett engem, az biztos. De hát mit lehet tenni egy olyan öregasszonnyal, aki nemesi családból származott ugyan, de a nevelésével nem törődött senki. Ezzel azonban még nem merült ki minden. A szenvedélyes tekintet rettenetes dolog. Kijo vakon hitt abban, hogy nagy sikereket fogok elérni a jövőben, hogy pompás karriert futok majd be, s hogy gondtalan életet fogok élni. A bátyám viszont, legyen bár fehér a bőre, tanuljon bár szorgalmasan, mégsem fog tudni egyedül megállni a lábán. A nagymamának beszélhetett az ember, amit akart. Biztos volt benne, hogy akit szeret, feltétlenül magas beosztású ember lesz, akit viszont utál, előbb-utóbb biztosan el fog bukni. Mostanáig eszembe se jutott, hogy egyszer majd valami különleges állásba kerülhetek. Mióta azonban Kijo váltig hangoztatta, egyre inkább elhittem neki, hogy lesz belőlem valaki. Persze, ahogy most visszaemlékszem az egészre, borzasztó ostobaságnak

tűnik minden. Időnként megpróbáltam Kijót kifaggtatni, hogy szerinte mégis mi lesz belőlem. De erről Kijónak sem volt semmi konkrét elképzelése.

-- Az biztos, hogy hintón fog járni, és olyan háza lesz, amelynek a bejárati részénél¹ szobát elképzelni sem lehet.

Ettől kezdve Kijo arra kezdett kérlelni, hogy majd, ha saját házam lesz, lakjunk együtt.

-- Kérem, vegyen magához! – ismételte számtalanszor.

Én is úgy válaszoltam neki, mintha már meg lenne a házam:

-- Aha, szóval idevegyelek... Akkor ideveszlek magamhoz.

Kijónak azonban túl jól működött a fantáziája.

-- Hol szeretne inkább lakni, Kódzsimacsiban vagy Azabuban²? És a kertben fel fogunk állítani egy hintát, hogy játszani lehessen. A sok szoba között legyen egy európai stílusú is. De egy éppen elég.

Ilyen terveket szőtt egyes egyedül, amikor még csak szó sem volt semmiféle házról. Én meg füttyültem az egészre, nem érdekelt sem az európai ház, sem a japán épület.

-- Ugyan mire való az nekem? – fordultam ilyenkor Kijóhoz.

-- Tiszta lelke van, ezért nem zsugori – dicsért meg újra.

Mondhattam én bármit, Kijo mindig dicsérettel viszonzta.

Így éltünk öt-hat éven keresztül anyám halála után. Az apám szidott. A bátyámmal veszekedtünk. Kijótól édességeket kaptam, s időnként megdicsért. „Nincs ebben semmi különös, sokan élnek így, mint mi. Biztos más gyerek is”, gondoltam. Csak amikor egyszer Kijo valami miatt véletlenül azt találta mondani rám: „Szegény szerencsétlen!”, kezdtem el törni a fejem, hogy miért mondta ezt nekem. Különösebben azonban nem zavart semmi. Tulajdonképpen csak az volt a baj, hogy nem kaptam zsebpénzt az apámtól.

Hat évvel anyám halála után újévkor apám meghalt agyvérzésben. Ugyanabban az évben áprilisban befejeztem a magán középiskolát. A bátyám pedig júniusban elvégezte a kereskedelmet. Kijó szigetére kellett utaznia, ahol egy kereskedőcégnél kapott állást. Nekem még Tokióban folytatni kellett tanulmányaimat. A bátyám kijelentette:

-- Eladom a házat, megfelezem a vagyont és elutazom.

-- Tégy, ahogy jónak látod – válaszoltam.

Azt semmiképpen sem akartam, hogy a bátyám tartson el. Ha neki kéne gondoskodnia rólam, az első összeveszés után azonnal szembefordulna velem. Csak valami csekélyke alalmazatát lökne oda nekem: az ilyen testvér miatt csak leszegett fejjel járhat az ember. „Még akár azzal is el tudom tartani magam, ha eljárak házakhoz tejet hordani”, fordult meg a fejemben. A bátyám hívott egy ószerest, s kétharmad áron elkótyavetyélte az összes holmit, amit a szüleinktől örököltünk. A házat a telekkel együtt pedig közvetítőn keresztül egy gazdag ember vette meg. Képzhetik, mekkora hatalmas összeg lehetett az egész, de hogy mégis pontosan mennyi, fogalmam sem volt. Már egy hónappal hamarabb átköltöztem a Kanda kerületbe, ahol a Kogava nevű negyedben béreltem egy szobát, hogy ott várjam ki, mi fog történni. Kijo, aki több mint egy évtizedet töltött nálunk, borzasztóan sajnálta, hogy a ház más kezébe kerül, de mit tudott volna tenni, nem volt semmije.

-- Ha egy kicsit idősebb volna, megkaphatná a házat örökségképpen – gyözködött engem szenvedélyesen Kijo.

De ha kicsit idősebb korban megkaphatja az ember az örökségét, akkor most is meg kellene kapnia. A nagymama nem tudott semmit, ezért hitte azt, hogy ha idősebb lennék, megkaphatnám a bátyám házat.

---

¹ bejárati rész, előtér – a japán házakban és intézményekben itt helyezik el az utcai cipőket és húzzák fel a papucsokat. (A ford.)

² Kódzsimacsi, Azabu – tokiói városnegyedek. (A ford.)

A bátyám meg én elváltunk egymástól, de mi legyen Kijóval? A bátyám természetesen nem akarta magával vinni, nem is volt olyan helyzetben, de Kijónak se volt a szája íze szerint való, hogy a bátyámat Kjúszúra elkísérje, én meg, ahogy már említettem, egy négy és fél tatamis³ szobában húztam meg magam, amelyet olcsón béreltem, s az sem volt kizárt, hogy egyik pillanatról a másikra bármikor ott kell hagynom. Mit tudok tenni Kijóért? Faggattam őt is. Talán máshová akar beállni szolgálni, de a nagymama azt felelte:

-- Mit is tehetnék, amíg nem hoz asszonyt a házhoz, nincs más megoldás, az unokafivéréremhez költözöm.

Az unokafivére bírósági írnok volt, elég jó körülmények között élt, s már régebben többször is felajánlotta Kijónak, hogy költözzön hozzá, de akkoriban a nagymama elutasította: „inkább maradok a megszokott helyemen még ha cseléd is vagyok”. Most azonban úgy döntött, hogy inkább odaköltözik az unokafivéréhez, mintsem egy ismeretlen helyre beálljon szolgálni. Eközben egyre csak azt hajtogatta:

-- Szerezzen minél hamarabb egy házat, nőszüljön meg, akkor majd jövök és mindent megcsinálok.

Különös, hogy engem, aki idegen voltam a számára, jobban szeretett, mint tulajdon unokafivérét.

A bátyám, két nappal korábban mielőtt elutazott volna Kjúszúra, feljött hozzám és átadott nekem hatszáz jent:

-- Ez jó tőke lehet ahhoz, hogy egy kereskedést nyiss, de arra is felhasználhatod, hogy tanulj, azt teszel a pénzzel, amit akarsz, hogy később mi lesz veled, az már nem rám tartozik – mondta.

A bátyám eljárása, meg kell adni, egyszerűen csodálatos volt. Valójában, úgy érzem, e hatszáz jent nélkül is elboldogultam volna valahogy, s mégis, ez a tőle oly szokatlan jó cselekedet valósággal meglepett, megköszöntem a pénzt és eltettem. Ezután előhúzott még ötven jent és ezt mondta:

-- Ezt pedig majd add át Kijónak.

Tiltakozás nélkül elfogadtam. Két nappal később a Sinbasi állomáson búcsúztam el a bátyámtól, akit azután soha többé nem láttam.

Amikor lefeküdtem, azon töprengtem, hogy mire költsem a hatszáz jent. Ha kereskedést nyitok, sok gonddal jár, nem vagyok elég ügyes hozzá, meg aztán hatszáz jentből minden biztonnal egy rendes üzletet nem lehet elindítani. Ha mégis megnyitom, akkor sem sül ki belőle semmi jó: olyan maradok, amilyen vagyok, nem dicsekedhetem az emberek előtt a műveltségemmel. Csak egyet tehetek ezzel a tőkével, amit jónak látok: a tanulásomra fordítom. A hatszáz jent elosztom három egyenlő részre, ami kétszáz jent jelent egy évben, tehát három évig tanulhatok ebből a pénzből. Ha pedig három évig szorgalmasan tanul az ember, akkor még mehet valamire. Ezután azon kezdtem törni a fejem, hogy hová menjek tanulni, de viszont egyik tudomány sem volt a kedvemre való. Különösen a nyelvtudományoktól és az irodalomtól irtóztam, már elnézést. Ha például a mai verseket nézzük, húsz sorból még csak egyet se lehet megérteni! Végeredményben, gondoltam magamban, nem számít, hogy mit választok, ha egyszer mindegyiket utálatosnak tartom, szerencsére azonban egy napon egy reáliskola előtt vitt az utam, s mintha a sors keze volna, észrevettem kifüggesztve egy hirdetést, amely diákok felvételéről tudósított. Elolvastam a programot, rögtön kitöltöttem a megfelelő kérdőíveket. Mai fejjel már tudom, hogy hibásan döntöttem, és hogy mindez amiatt a bizonyos szeleburdi csibészségem miatt történt.

---

³ Tatami – gyékényszőnyeg, a japán szoba nagyságának mértékegysége; Tokió környékén 176cmx88cm méretű. (A ford.)

Három évig tanultam úgy, mint a többiek, de különösebb tehetségem nem volt, ezért aztán a tanulásban mindig hátul kullogtam. De bármily furcsa is, a három év elmúlt valahogy, s végülis akár akartam, akár nem, befejeztem a tanulmányaimat.

Nyolc nappal a bizonyítványosztás után hivatott a főigazgató, arra gondoltam, hogy talán szükség van valamire, és elmentem hozzá, mire megtudtam, hogy Sikoku szigetén valahol egy középiskolában matematika tanárt keresnek.

-- Negyven jen a havi fizetés, -- mondta a főigazgató. – Van kedve hozzá?

Három éven keresztül foglalkoztam a tudományokkal, de őszintén szólva, soha nem gondoltam arra, hogy tanár legyek vagy hogy vidékre utazzam. Persze mi is lehettem volna más, ha nem tanár, ezért aztán ott helyben azt feleltem:

-- Igen, elmegyek.

A szeleburdi csibészség miatt sújtott ezzel is az átok.

Az ajánlatot elfogadtam, az állást el kellett foglalnom. A három év leforgása alatt, amíg a négy és fél tatamis szobában laktam, egyszer sem szidott meg senki. Nem verekedtem senkivel. Talán ez volt az életem legfelhőtlenebb időszaka. De mit lehetett tenni, el kellett hagynom a négy és fél tatamis szobát. Eddig életemben csak egyszer hagytam el Tokiót, amikor az osztálytársaimmal elmentem kirándulni Kamakurába. Most azonban nem Kamakurába vezetett az utam. Sokkal messzebbre kellett mennem. Ha térképen nézi meg az ember, olyan kicsi helynek látszik a tengerparton, mint egy gombostűfej. De mi a csodának kellett ennek a helynek léteznie?! Fogalmam sem volt, milyen település ez, milyen emberek lakják. No, ha nem tudom, annyi baj legyen. Fő a nyugalom, nem kell izgulni. Csak elutazik az ember és kész. Persze az sem ilyen egyszerű.

Mióta eladtuk a házat, többször is meglátogattam Kijót. Ami Kijo unokafivérére illeti, váraozáson felül remek embernek bizonyult. Ahányszor csak elmentem hozzá, kedvesen fogadott, mindig megvendégtelt valamivel, s mindent megtett azért, hogy tovább maradjak nála. Kijo pedig különböző erényeimre dicsérgette előtte. Jelenlegi körülményeimre is ecsetelte neki: befejeztem a tanulmányaimat, fogok venni magamnak egy házat a Kódzsimacsi negyedben és dolgozni megyek. Ő fundálta ki, ő volt, aki kikottyantotta, én meg pirultam miatta zavromban. S nem egyszer, sem kétszer tette ezt meg velem. Kijo különböző részleteket fecsegett el rólam, beleértve még azt is, hogy kiskoromban éjszaka néha bepisiltem, én meg azt se tudtam, hogy mit mondjak erre. Fogalmam sem volt, hogy az unokafivére mit gondolt magában, miközben Kijo dicshimnuszait hallgatta. Mivel Kijo régi vágású asszony volt, kapcsolatunkat a feudális korszak úr és szolga kapcsolatánaként fogta fel. Ha viszont Kijó urának tart engem, akkor természetesen az unokafivére szemében is úrnak számítok. Te jó ég, mit jelenthetett ez az unokafivérének!

Mivel megígértem, az indulás előtt három nappal elmentem Kijóhoz elbúcsúzni, aki egy északra néző, három tatami alapterületű szobában feküdt, mert éppen meg volt fázva. Amint meglátott, rögtön fölkel és egyből azt kérdezte tőlem:

-- Mikor lesz a Kölyöknek saját háza?

Azt hitte, hogyha a tanulmányaimat befejezem, a pénz magától gurul bele a zsebembe. Ilyen magasrangú személyiséget a ruhájánál fogva ráncigálni, ráadásul kölyöknek szólítani, még nagyobb ostobaság volt. Egyszerűen csak annyit mondtam neki, hogy még nincs házam. Amikor közöltem vele, hogy vidékre utazom, kétségbeesett arckifejezéssel, zavart pillantások kíséretében gyors mozdulatokkal simogatni kezdte borzas, ősülő haját. Iszonyatosan szomorú volt.

-- Ha menni kell, hát megyek, de nemsokára visszajövök. Jövőre, a nyári szünetre mindenképpen itthon leszek – vigasztaltam.

De még erre is olyan különös arcot vágott.

-- Majd hozok valami ajándékot. Mit szeretnél? – kérdeztem tőle.

-- Ecsigói szójacukrot⁴ -- válaszolta.

Még soha nem hallottam ecsigói cukorról. Különb is, éppen ellenkező irányba kellett utaznom.

-- Azon a vidéken, ahova én megyek, több mint valószínű, nincsen ecsigói szójacukor – világosítottam fel.

-- Nincsen? Hova is utazik tulajdonképpen? – érdeklődött.

-- Nyugatra.

-- Hakone előtt van vagy inkább azon túl? – tudakolta.

Ezek után hogy magyarázzam meg neki?

Az elutazás napján korán reggel eljött hozzám, igyekezett mindenben segíteni. Becsomagolta vitorlavászon bőröndömbe azt a fogport, fogkefét és törülközőt, amelyet idefele jövet vásárolt egy szatócsboltban.

-- Minek ez nekem? – tiltakoztam, de hallani se akart róla.

Lementünk oda, ahol a riksák sorakoztak, a kocsit egészen a peronig vitt ki minket, s amikor felszálltam a vonatra, Kijo egészen közelhajolt hozzám:

-- Most már, azt hiszem el kell búcsúznunk. Nagyon jó utat kívánok! – szólt alig hallhatóan.

A szemem megtelt könnyel. Nem sírtam. De nem sok hiányzott hozzá! A vonat kerekei megmozdultak, „hát akkor megyünk”, gondoltam, s kidugtam a fejem az ablakon, körülnéztem, ő meg egyre csak ott állt. Valamiért nagyon picinek látszott.

2

A gőzhajó dudált egyet és megállt, mire egy csónak elindult a sziklás tengerpart felől, és a hajóhoz közeledett. A csónakoson nem volt más, csak egy vérvörös ágyékkötő. Micsoda barbár hely ez! Igaz ugyan, hogy ilyen hőségben nem lehet kimonót viselni. A tűző nap beraagyogta a vizet. Amint ránézett az ember, szinte vakította. Megkerestem a kalauzt, aki azt mondta, hogy itt kell kiszállnom. Ahogy elnéztem a partot, olyan halászfaluba kerültem, mint Ómori⁵. „Nem mindenki bírja ki az ilyen helyet”, gondoltam. „Belehülyül az ember, de hát most már mit lehet tenni.” Legelsőként ugrottam be a csónakba. Utánam még öten vagy hatan. Aztán beraktak négy nagy ládát, mire a vörös ágyékkötős a part irányába kezdett evezni. Amikor odaértünk, megint legelsőként ugrottam partra, s az ott bémésködő kislánytól, akinek egybefolyt taknya, nyála, megkérdeztem, hogy hol a középiskola. A fiúcska zavartan azt felelte, hogy nem tudja. Micsoda eldugott fészek! Még azt se tudja ezen a hangyányi helyen, hogy van-e középiskola?! Mire odalépett hozzám egy férfi, csőujjú kimonóban és ezt mondta:

-- Erre jöjjön!

Követtem, mire egy kis szállodához kísért, amelynek olyasféle neve volt, hogy Minato⁶. Erre valami nő egymást túlkiabálva csalogatni kezdtek:

-- Gyere be hozzám, szépfiú! Gyere be hozzám, szépfiú, -- de valahogy nem tetszett nekem ez az egész dolog.

A kapuban megkérdeztem, hol van a középiskola, ekkor derült ki, hogy addig még vonattal körülbelül két ri⁷ kell utazni, ami aztán már végképp betett nekem. De hát mit is csinálhattam volna, kivettem a vitorlavászon bőröndömet a csőujjú kimonós férfi kezéből és elindultam. A szálloda bejárata előtt állók furcsán bámultak utánam.

---

⁴ Lényegében szójaból, rizslisztből készített zselészerű édesség, melyet bambuszlevélbe csomagolnak. Ecsigó megye területén kedvelt. (A ford.)

⁵ Ómori – 19. századi halászfalu Tokió környékén. (A ford.)

⁶ Minato – japánul kikötőt jelent. (A ford.)

⁷ Ri – japán hossz mérték, 1 ri 3927 méter. (A ford.)

Rögtön megtaláltam az állomást. A jegyet is könnyen megvettem magamnak. Ahogy föl szálltam a vonatra és körülnéztem, hát az egész olyan volt, mint egy gyufásdoboz. Pöfögve ment vagy öt perccel, s máris le kellett szállnom. „Ezért volt ilyen olcsó a jegy. Összesen három szen⁸.” Ezután riksát fogadtam, s a középiskolához vittem magam, de már véget ért a tanítás és nem volt benn senki, csak az iskolaszolga, aki elmondta nekem, hogy az éjszakai ügyeletes rövid időre kiment elintézni valamit. Micsoda ügyeletes az ilyen! Arra gondoltam, meg kéne keresni az igazgatót, de mivel nagyon fáradt voltam, inkább egy riksát hívtam, hogy vigyen el egy szállodába. A riksakocsis fürgén eliramodott velem, a szálloda feliratán pedig ez a név állt: Jamasiro. „Milyen érdekes,” gondoltam, „ugyanúgy hívják, mint Kantaró apjának a lerakatát a szomszédunkban!”

Nem tudom, miért, de az emeleti lépcső alatti sötét szobát kaptam meg. Kibírhatatlan volt a hőség. Próbálkoztam elcserelni a szobát azzal, hogy nem tetszik a helyiség, de azt a választ kaptam, hogy sajnos minden szoba foglalt, azzal ledobták a bőröndömet, és magamra hagytak. Mit tehettem mást, elfoglaltam a szobát, miközben ömlött rólam a veríték, gondoltam, majd csak kibírom valahogy. Hamarosan szóltak, hogy mehetek fürödni, zsupsz, beleugrottam a vízbe, de egy szempillantás alatt ki is másztam belőle. Visszafele jövet bekukucskáltam mindenhová, s lám egy csomó hűvös szobát találtam, amelyekben nem is lakott senki. Mekkora bunkók! Hogy átverték! Aztán bejött a szobalány és egy kis asztalkán behozta a vacsorát. A szoba rémesen fülledt volt, az étel viszont sokkal finomabb, mint azoknál, akiknél előzőleg szobát béreltem. Felszolgálás közben a cselédlány megkérdezte:

- Honnan tetszett jönni?
- Tokióból – válaszoltam.
- És Tokió rendes hely, ugye?
- Persze, rendes hely.

Miután a cselédlány leszedte az asztalt, visszament a konyhába, ahonnan hamarosan hatalmas röhögés hallatszott. Baromság! Fogtam magam és rögtön lefeküdtem, de nem tudtam elaludni. Nemcsak a hőség miatt. Zaj volt kinn. A Tokióban bérelt szobám sokkal csendesebb volt. Mikor elaludtam, Kijó jelent meg álmomban. Csámcsogva falta a szójacukrot, még a bambuszlevelet is megette. „A bambuszlevél mérgező, nem szabad megenni! Köpd ki!”, mondtam neki, mire azt felelte, hogy ez a bambuszlevél gyógyszer, meg hogy finom, és tovább rágcsálta. Az egész olyan furcsa volt, hogy kitört belőlem a hangos nevetés, erre ébredtem fel. A cselédlány kinyitotta a zsalut. Az égbolt mélyéről változatlan idő tárult elém.

Valahol hallottam, hogy ha valaki hosszú útról érkezik, borraivalót illik adni. Ha viszont nem ad borraivalót, durva bánásmódban lesz része. Lehet, hogy ezért tettek be ebbe a szűk, sötét szobába, mert nem adtam borraivalót? Persze az is lehet, hogy azért, mert a ruhám szégyenes, mert vitorlavászonból van a bőröndöm, és pamutszövet ernyőt hordok. És még ezek az elmaradott vidéki emberek néznek le másokat? Mi lenne, ha meglepném őket és adnék borraivalót? Hiszen amikor Tokióból eljöttem, még mindig maradt harminc jenem a tanulásra költött pénzből. A vonatjegy és a hajójegy árát és még egyéb költséget leszámítva még vagy tizennégy jen lapult a zsebemben. Akkor sincs baj, ha az egészet odaadom, mert majd kapok fizetést. Ezek a vidékiek úgy odavannak a pénzért, hogyha kapnak öt jent, tátva marad a szájuk a csodálkozástól. „Mekkorát néztek majd, ha meglátjátok, mit csinálok”, s azzal kimentem kezét, arcot mosni, majd visszatértem a szobámba és vártam; nemhiába, mert a tegnap esti cselédlány hamarosan behozta az étkező asztalkát. Miközben tálcán az ételt felszolgált, folyton folyvást csak vihorászott, kuncogott magában. Ekkora bunkót! Még a képe is olyan, mint egy bumfordi álarc, amilyeneket falusi búcsúkon látni! Messze nem első osztályú! „Na, jól van, miután megettem, odaadom a borraivalót.” De annyira felbőszített a jelenléte, hogy még evés közben előhúztam egy ötjenes papírpénzt, a kezébe nyomtam, és ezt mondtam:

---

⁸ Szen – japán váltópénz volt. (A ford.)

-- Vidd be az irodába!

Erre a cselédlánynak majd leesett az álla. Miután megreggeliztem, rögtön elindultam az iskolába. Még cipőt se tisztítottam.

Tudtam, hol van az iskola, mert már előző nap riksán odavittem magam. Két vagy három útkereszteződésnél befordultam és már ott is voltam az iskola kapuja előtt. A kaputól a bejáratig az utat gránitkövek borították. Tegnap, amikor a riksa hangosan végigzötyögött rajta, bizony, kissé megijedtem. Útközben sok iskolást láttam pamutszövet egyenruhában, mind ezen a kapun jöttek be. Volt, amelyikük magasabb és erősebb volt nálam. „Nehogy már ilyen nyakigláb melákokat kelljen tanítanom!”, gondoltam és egyszerre rosszul kezdtem magam érezni.

Odaadtam a névjegyemet, mire bevezettek az igazgatóhoz. Gyérbajuszú, barnabőrű ember volt, gombszeme kidülledve, akár a nyestkutyáé. Lekezelően bánt velem.

-- Remélem, igyekezni fog a munkában, -- mondta, s azzal átnyújtotta a kinevezési szerződésemet, melyen egy hatalmas pecsét fityegett. Mikor később visszamentem Tokióba, leszállítottam ezt a pecsétet és a tengerbe hajítottam.

Az igazgató tájékoztatott, hogy mindjárt bemutat a többi tanárnak, akik egytől egyig meg fogják nézni a kinevezési szerződésemet. Micsoda hercehurca! Nem lenne jobb három napra kifüggeszteni a tanáriban, mint megrendezni ezt a cirkuszt?

A tanároknak a tanáriban kellett összegyűlniük, miután megszólalt az első óra végét jelző trombitaszó. Még bőven volt idő. Az igazgató előhúzta az óráját, ránézett, majd ráérősen kezdett a lelkemre beszélni. Megkért, hogy próbáljam megérteni, s azzal hosszú prédikációt tartott nekem a pedagógiai légkör fontosságáról. Persze, amit mondott, az egyik fülemben bejött, a másikon meg kiment, de közben arra gondoltam, hogy hova is csöppentem! Teljes képtelenség volt, amiről az igazgató szónokolt: hogy a tanár legyen a tanulók példaképe, hogy az egész iskola tisztelettel nézzen fel rá, mint egy csodára és csak az az igazi pedagógus, aki nemcsak oktat, hanem egyúttal személyes erkölcsi hatást fejt ki a tanulókra. De hát hogy lehetnék én erre képes?! Micsoda ostoba követelményekkel áll elő?! Ha én ekkora nagyság volnék, nem mennék el havi negyven jenért az isten háta mögé! Az emberek nagyjából egyformák. Mindegyik káromkodik, ha dühös, itt meg egy szót se lehet szólni, még csak szórakozni sem mehet el az ember! Ha ilyen komoly feltételek vannak, akkor miért nem figyelmeztetnek előre, mielőtt szerződtenének? Én nem tudom magam megjátszani, de nem is vagyok hibás, engem vertek át; legjobb lenne visszamondani az állást, legyinteni az egészre és hazamenni. De hát öt jent adtam a szállodában, ezért csak kilenc jenem maradt, abból meg nem telik semmire! Kilenc jentől nem lehet Tokióba hazamenni! Mi a fenének adtam azt a borraivalót?! Most már sajnálom. De kilenc jenem azért van, majd csak lesz valahogy. Persze az útra nem elég, jobb volna talán mégis elutazni, gondoltam, mint másokat félrevezetni!

-- Amit Ön mond, az lehetetlen, a szerződést pedig visszaadom – fordultam az igazgatóhoz.

Az igazgató gombszemei pillogtak, az arcomba bámult:

-- Kérem, ne izgassa magát, csak általánosságban beszéltem, ezek csak kívánalmak, tudom, hogy lehetetlenség ezeknek mind megfelelni, -- s azzal elnevette magát.

Ha egyszer úgyis tudja, miért kellett így rám ijesztenie a kezdet kezdetén?

Ebben a pillanatban felhangzott a trombitaszó. Hirtelen zsidobongás hallatszott az osztályok irányából.

-- A kollégák már biztos mind lejöttek – jelentette ki az igazgató és megindult a tanári felé, én pedig követtem.

Egy hatalmas hosszú szobában asztalok voltak körberakva, azoknál ültek a tanárok sorban egymás mellett. Amikor beléptem, mind egyszerre rám bámultak, mintha összebeszéltek volna. Hogy ki ne essen a szemük! Aztán, ahogy előre megmondta az igazgató, sorban odaléptem mindegyikük elé, megmutattam a kinevezési papíromat és üdvözöltem őket. Néhányan felálltak a székekről, s meghajlással fogadták köszöntésemet, a kíváncsiabbak viszont elvették a kinevezést, gyorsan átfutották, majd tiszteletteljesen visszaadták nekem. Teljesen olyan volt,

mint egy színi előadás. Amikor a tizenötödik tanárhoz léptem, aki a testnevelő tanár volt, már kissé feszült voltam attól, hogy mindig ugyanazt kellett elmondanom. Bezzeg nekik csak egyszer kellett meghajolni, én meg már vagy tizenötödször csinálom ugyanazt! Legalább valamelyikükön látszott volna valami együttérzés!

Az egyikről, akinek bemutatkoztam, azt mondták, hogy ő az igazgatóhelyettes. Hogy irodalmár és doktorátusa van. Biztos nagyon okos lehet, mert ha doktorátusa van, akkor egyetemen szerezte a diplomáját. Különös, de olyan csipogó hangon beszélt, mint a nők. A legjobban azonban azon csodálkoztam, hogy ilyen melegben flanelinget hordott. Akármilyen vékony is volt ez az anyag, mindenképpen melege lehetett benne. Csak a doktorátussal rendelkező irodalomtanár volt ilyen kényelmetlenül felöltözve. Ráadásul a piros inge miatt valahogy olyan buta kinézetűnek látszott. Később megtudtam, hogy egész évben piros inget hord. Titokzatos betegségben szenvedett. Ő maga magyarázta el nekem, hogy a piros szín orvosságának számít az egészség számára, ezért higiéniai okokból rendel mindig ilyen inget; szerintem felesleges hajcihő az egész! Akkor viszont miért nem visel piros kimonót és piros hakamát⁹? Ezek után az angol tanárt üdvözöltem, akinek meglehetősen beteges volt az arcszíne. Általában, akinek sápadt, zöldes színű az arca, az többnyire sovány, ez a férfi azonban fel volt puffadva! Régen, amikor még elemibe jártam, volt egy osztálytársam, Aszai Tami, ennek az Aszainak az apja volt ilyen. Kérdezgettem Kijót: azért ilyen zöldes színű Aszainak az arca, mert paraszt, mire azt felelte, hogy nem, hanem azért, mert nem eszik mást, csak zöldhéjú süttőtököt. Ennek az angol tanárnak is biztos azért ilyen zöldes és puffadt arca, mert csak ezt a süttőtököt eszi. Különböző fogalmam sincs, hogy milyen a zöldhéjú süttőtök! Egyszer megkérdeztem Kijót, hogy látott-e már ilyen tököt, mire Kijo egyre csak nevetett és nem válaszolt egy szót sem. Lehetséges, hogy ő maga se tudta? Ezután következett egy Hotta nevű pedagógus, aki – akárcsak én, -- matematikát tanított. Keménykötésű férfi volt, túskefrizurája, akár az ilyen formán megnyírt szerzeteseké, ha ránézett az ember, azt mondta róla: olyan, mint egy gonosz bonc. Amikor udvariasan átnyújtottam neki a kinevezési szerződésemet, ő bele se nézett, csak ennyit mondott:

-- Á, újonnan neveztek ki? Gyere el hozzám egyet mulatni! Ha-ha-ha!

De mi ez a kacarászás? Ki megy el mulatni egy olyan emberhez, akinek fogalma sincs arról, hogyan kell viselkedni. Ettől kezdve Tarajos sülnék neveztem el a szerzetesképűt. A klaszikus kínai tanár, mint ahogy erre számítani lehetett, a régi szokásokhoz ragaszkodó ember volt:

-- Csupán tegnap tetszett megérkezni? Úgy képzem, meglehetősen kimerítette az út, nemde bár, s lám, ily hamar az oktatás foglalja le, igazán megható a buzgalma. – Hadarta el mindezt egyszuszra ez a kedves bácsi.

A rajztanár pontosan úgy viselkedett, ahogy egy művészhez illik. Finom selyemből készült haorit¹⁰ viselt, folyvást legyezőjével legyezte magát, miközben így fecsegett:

-- Hova valósi vagy? Tokióba? Nahát! Szívvel örülök. Gyere közénk... Én magam is edói¹¹ vagyok!

„Na, ha ez e fickó edói, akkor biztos nem mindenkinek lenne kedve Edóban születni!”, gondoltam magamban.

Sok időre volna szükség, hogy mindenkit külön-külön bemutassak, szerintem ennyi is elég. Úgyse lehet mindent elmondani, így hát abbahagyom.

Amikor a bemutatkozási szertartás véget ért, az igazgató így szólt hozzám:

---

⁹ Hakama – japán öltözék; hosszúnadrág. (A ford.)

¹⁰ Haori – japán öltözék; rövid, hajtókás felsőkabát. (A ford.)

¹¹ Edo – Tokió régi neve, a város 1868-ban, éppen az író születésének évében vette föl a Tokió nevet. (A ford.)

-- Mára ennyi elég, ami egyébként a tanítást illeti, forduljon bizalommal a matematikai munkaközösség vezetőjéhez, holnapután pedig lásson hozzá az órai megtartásához.

A matematika munkaközösség vezető, mint ahogy megtudtam, az a bizonyos Tarajos süll volt. „Az ördög vigye el! Egy ilyen alak irányítása alatt vagyok kénytelen dolgozni!”, gondoltam kétségbeesetten.

Tarajos süll, amikor krétával a kezében elindult az osztályok irányába, ennyit mondott nekem:

-- Figyelj, hol szálltál meg? A Jamasiróban? Hmmm. Ma feljövök hozzád, ha végeztem.

Szóval fordítva süllt el a dolog, ő jön hozzám tanácskozni, nem teketóriázik. Így sokkal jobb, mintha magához hivatna.

Kiléptem az iskola kapuján, s rögtön vissza akartam menni a szállodába, de nem sok kedvem volt hozzá, gondoltam, van még egy kis időm, inkább sétálok egy kicsit a kisvárosban, s találmra elindultam és mentem, amerre vitt a lábam. Láttam az előljáróságot is. Régi, múlt századi épület. Később belebotlottam a kaszárnyába. Nem néz ki jobban, mint ami az Azabu negyedben van Tokióban. Megnéztem a főutcát. Fele olyan keskeny, mint a Kagurazaka, a házak pedig közelébe se jönnek a tokióiaknak. A kisváros valószínűleg egy kevésbé gazdag földesúr várához tartozhatott. „Szerencsétlen nyomorultak, büszkék arra, hogy városban laknak meg hogy várunk van”, miközben ezeket gondoltam, meg is érkeztem a Jamasiro szálloda elé. Csak először látszik itt minden nagyinak, valójában kis hely az egész. Sikerült mindent megnézni egyszerre. „Most pedig itt az ideje, hogy megebédeljek”, gondoltam magamban, miután beléptem a szálloda kapuján.

-- Isten hozta! -- Ugrott ki az irodából elibém a tulajdonos felesége, amint meglátott, mély meghajlással üdvözölve. Miután levettem a cipőmet és bementem az épület belsejébe, a cselédlány közölte, hogy felkísér az emeletre, mert megüresedett a legszebb szoba. Tizenöt tatamis hatalmas szoba volt, melyet padló borított. Még életemben nem laktam ilyen gyönyörű szobában. Lehet, hogy soha többé nem fogok ilyen helyen lakni, ezért hát levetettem az öltönyömet, fölvettem az előre odakészített jukatát¹² és szétterpesztett lábbal elnyúltam a szoba közepén. Piszkosul jól éreztem magam!

Az ebéd után gyorsan leültem levelet írni Kijónak. Különbben utálok levelet írni, mert rosszul fogalmazok és a bonyolultabb írásjegyeket nem ismerem. Meg különben is: kinek írtam volna? Viszont Kijo izgul miattam. Biztos arra gondol, hogy meghaltam tengeri betegségben vagy valami más bajom van, úgymint megpróbáltam minél hosszabban írni neki. Hát ezt írtam:

„Kedves Kijo!

Tegnap érkeztem. Isten háta mögötti hely! Most egy tizenöt tatamis szobában alszom. Öt jen borralalót adtam a szállodában. A fogadósné szinte a fejét verte bele a padlóba örömeben! Tegnap este nem tudtam elaludni. Aztán azt álmodtam, hogy a szójacukrot a bambuszlevéllel együtt eszed meg. Jövő nyáron hazajövök. Az iskolában mindenkinek csúfnevet adtam. Az igazgató lett a Nyestkutya, az igazgatóhelyettes a Pirosinges, az angoltanár a Sütőtök, a matematikánár a Tarajos süll, a rajztanár pedig a Bohóc. Mára érd be ennyivel. Ég veled!”

Miután befejeztem a levelet, nagyon jól éreztem magam, azután elálmosodtam, s elterpeszkedtem a szoba közepén, ugyanúgy, mint az előbb. Olyan mélyen aludtam, hogy most nem álmodtam semmit.

-- Ez az a szoba? – nyitottam ki a szemem a kiáltásra. Tarajos süll lépett be hozzám. – Szia! Szóval, ami a feladatokat illeti...

Rögtön a tárgyra tért, én meg fel se tudtam még tápászzkodni, s máris teljesen elkeseredtem. Amikor azonban megtudtam, hogy milyen kötelességeim vannak, rögtön belenyugodtam, ha

---

¹² Jukata – pongyolaszerű könnyű kimonó, melyet minden japán szállodában adnak a vendégnek, hogy ebben aludjon az ott tartózkodás ideje alatt. (A ford.)

csak ennyiről van szó, minek úgy húzni a dolgot. Ilyen esetben holnapután helyett akár holnap is elkezdhetem a tanítást. Miután a tanítással kapcsolatos kérdéseket tisztáztuk, Tarajos sül ezt kérdezte:

-- Meddig akarsz még szállodában lakni? Szerzek neked egy nagyon jó helyet, gyere, menjünk el, nézzük meg! Idegeneknek nem adják ki, de ha én beszélek velük, akkor beköltözhetsz hozzájuk. Minél előbb megyünk, annál jobb! Ha ma megnézzük, holnap már hozhatod a csomagjaidat, holnapután meg onnan mész az iskolába. – És egymaga eldöntötte a kérdést.

Tulajdonképpen egy tizenöt tatamis szobában nem is tudnék sokáig lakni. A havi fizetés csak annyira elég, hogy a szállodai számlát kifizessem. Persze sajnálom az öt jen borralalót, amit nemrég adtam, de ha már el kell költözni, jobb minél előbb, hogy legyen elég idő a be rendezkedésre, így hát úgy teszek, ahogy a Tarajos sül mondja.

-- Na gyerünk, nézzük meg, milyen náluk a koszt meg a kvártély!

Azzal elindultunk. A ház a kisváros szélén állt, egy domb emelkedőjén, minden csendes és nyugodt volt köröskörül. A házigazda antik áruk adásával és vételével foglalkozott, Ikaginnak hívták, a felesége négy évvel idősebb volt nála. Még középiskolás koromban megtanultam azt az angol szót, hogy *witch*, hát ez az asszony teljesen úgy nézett ki, mint egy igazi *witch*, vagyis boszorka. Boszorka ide vagy oda, ha van neki férje, akkor talán nem is nagy baj. Holnap átköltözöm hozzájuk. Visszajövet Tarajos sül meghívott egy pohár jeges vízre. Amikor az iskolában találkoztunk, ellenszenvesnek, modortalannak látszott, de most, hogy ennyit törődött velem, úgy éreztem, rossz ember nem lehet. Biztos ugyanolyan szeleburdi, mint én. Később hallottam, hogy a tanulók körében ő a legnépszerűbb.

3

Végül eljött az iskolába menés ideje. Amikor először mentem be az osztályba és léptem fel a katedrára, nagyon furcsán éreztem magam. Miközben az órát tartottam, többször is eszembe jutott: milyen különös, hogy én vagyok a tanár. A tanulók állandóan zajongtak. Időről időre közbekiabált valamelyikük:

-- Tanár úr!

Én meg visszaszóltam neki. Annak idején a reáliskolában én is így szólongattam nap mint nap a tanárokat, de hát ég és földnyi különbség van aközött, amikor mi szólítjuk a tanárt vagy amikor minket szólítanak tanárnak. Szinte viszketett a talpam. Nem vagyok gyáva, félénknek sem tartom magam, csak sajnos, a kitartás hiányzik belőlem. Ahányszor csak felhangzott a kiáltás: „Tanár úr!”, mindannyiszor olyan érzés fogott el, mint mikor éhes az ember és hangosan korogni kezd a gyomra. Valahogy mégis csak levezettem az első órát. Még szerencse, hogy semmi különösebben zavarba ejtő kérdést nem tettem fel nekem. Amikor visszamentem a tanáriba, Tarajos sül megkérdezte:

-- Na, minden rendben volt?

-- Igen. – Feleltem neki, mire úgy tűnt, hogy megnyugodott.

Amikor azonban krétával a kezemben kiléptem a tanáriból, hogy bemenjek a második órára, olyan érzés fogott el, mintha ellenséges területre kellene belépnem. Ebben a teremben az előző osztályhoz képest jóval természetesebb fiúk voltak. Mint általában minden edói, én is törékeny és kistermetű vagyok, aki nem szerez magának tekintélyt még akkor sem, ha feláll valami magaslatra. Ha verekedésről volna szó, még egy szumóbirkózóval is kiállnék, de itt negyven tagbaszakadt óriás ült előttem, akiket semmi mással, csak a nyelvemmel kellett féken tartani, na, ehhez aztán nem volt semmi tehetségem! „Csak egyszer mutassa ki ezeknek a vidéki suttyóknak az ember, hogy fél, abban a szempillantásban visszaélnék vele”, gondoltam és amilyen hangosan csak bírtam, belefogtam a magyarázatba. Eleinte a tanulók teljesen maguk alatt voltak és tétlenül ülve bámultak rám, mire én: „Na most figyeljete!” felkiáltással

magamban egyre ünnepélyesebbre fogtam és edői tájszólásban kezdtem szónokolni nekik. Erre az első sor közepén a legerősebb lakli váratlanul felpattant a helyéről:

-- Tanár úr! – szólalt meg.

„Na, most elkezdik!”, gondoltam magamban, miközben megkérdeztem:

-- Mi baj van?

-- Túlságosan iparkodva beszél, nem lehet érteni, egy kicsit komótosabban, legyen szíves...

-- *Iparkodva, komótosabban* – ezek nehézkes kifejezések. Ha túl gyorsnak érzünk valamit, azt kell mondani, hogy *lassabban*. Én edői vagyok, ezért nem úgy beszélek, ahogy ti. Ha most valamit nem értetek, idővel majd meg fogjátok érteni. – Válaszoltam nekik.

Ilyen hangnemben folyt le a második óra, ami jobban sikerült, mint számítottam. Már épen indultam volna vissza a tanáriba, amikor az egyik fiú így fordult hozzám:

-- Legyen szíves a következő példát megmagyarázni!

Erre egy szinte megoldhatatlanul bonyolult mértanpéldával rohant le, hogy még a veríték is kiütött rajtam.

-- Már nincs rá időnk, ha valamit nem tudtok, minden bizonnyal elmagyarázom a következő alkalommal.

A tanulók gúnyos nevetésben törtek ki. Eközben valaki bekiáltotta:

-- Nem tudja!!! Nem tudja!!!

„De nagy marha vagyok! Tanár létemre nem tudom megmagyarázni?! Hát ha nem tudom, akkor nem tudom, ebben nincsen semmi különös. Az, aki tudja, nem jön le ide negyven jenért a világ végére”, gondoltam és visszamentem a tanáriba.

-- És most, rendben ment minden? – folytatta a kérdezősködést Tarajos sül.

-- Igen, -- feleltem, de most nem értem be ennyivel. – Ebben az iskolában a tanulók nem tudnak semmit.

Mire Tarajos sül meglepett arcot vágott.

A harmadik és a negyedik óra és az ebédszünet utáni óra is hasonló légkörben zajlott. Az első tanítási napon bizony minden osztályban kudarccal ért véget az óráim. „Nem olyan könnyű tanárnak lenni, mint ahogy ez a másik oldalról látszik”, gondoltam magamban. Bár az óráimat már befejeztem, mégsem mehettem haza, mert még háromig ott kellett maradnom. Háromkor, így magyarázták el nekem, az ügyeletes tanulók jelenteni fogják, hogy az osztálytermeiket kitakarították, és nekem ellenőriznem kell az osztályok tisztaságát. Ráadásul még át kell nézнем a jelenlélet igazoló jegyzékeket és csak ezután lehetek szabad. „Mintha az ember eladná magát egy havi fizetésért, és mégis, milyen törvény alapján láncolják az iskolához és kényszerítik arra, hogy addig nézzen farkaszemet az asztallal, amíg el nem mehet? A többiek viszont minden zokszó nélkül alárendelik magukat az itteni parancsoknak”, gondoltam, „egyedül csak én türelmetlenkedem, az újdonsült tanár.”

Hazafelé menet panaszkodtam is Tarajos sülnek:

-- Akár tetszik, akár nem, háromig bent kell ülnöm az iskolában teljesen feleslegesen.

-- Na ne mondd! – válaszolta és elkezdett nevetni. – Később majd szorgalmas leszel. De figyelj csak, túl sokat szidod az iskolát, ugyan, minek. Ha szidni akarod, csak nekem mondd el, tudod, milyenek az emberek. – Jegyezte meg, mint aki tanácsot akar adni.

Mivel a negyedik saroknál szétváltak útjaink, nem maradt idő, hogy részletesen kikérdezzem.

Miután hazaértem, házigazdám megkérdezte:

-- Főzök egy teát, jó?

Azt gondoltam, ez a kérdés azt jelenti, hogy meg akar hívni egy teára. Erre mi történt: teljesen gátlástalanul elvette a teás dobozomat és főzött belőle magának egy adagot. Minden valószínűség szerint felmerült benne ez a kérdés akkor is, amikor egyedül volt. Házigazdám azt állította, hogy szereti a könyveket, a képeket és az antik holmikat, s ezért kezdett el kereskedni.

-- Külseje alapján úgy gondolom, hogy maga is rendkívül kifinomult ízléssel rendelkezik, -- jelentette ki egy alkalommal, amely után igencsak furcsa ajánlatot tett nekem. – Nem volna kedve hozzá magának is, csak úgy, szórakozásból?

Két évvel ezelőtt, amikor be kellett mennem a Teitoku szállodába, valaki megkérdezte tőlem: maga lakatos? Tévedett. Máskor meg elmentem Kamakurába megnézni az óriás Buddha-szobrot és mivel homlokpántot viseltem, az egyik riksás főnöknek szólított. Mind a mai napig különböző tévedések fordultak elő velem, de az, hogy valaki azt feltételezte volna rólam, hogy kifinomult ízléssel rendelkezem, ilyesmi még soha nem történt. Hiszen ezt meg lehet állapítani a külsőmből, az egész öltözködésemből! Ezt az izé, ezt a kifinomult ízlésű embert, ha például egy képen veszi szemügyre az ember, látja, hogy csuklyát visel, hogy költemények papírköteget tartja a kezében. Csak egy szélhámos mondhat ilyet rólam, hogy kifinomult ízlésű ember vagyok!

-- Szerintem felelőtlen időtöltés, – mondtam neki, hogy mielőbb békén hagyjon, hogy nyugodtan hozzáláthassak a semmittevéshez.

-- He-he-he! – kuncogott a házigazdám. – Eleinte senkinek se szokott tetszeni, de amikor belekezd az ember, nem tudja többé abbahagyni. – Közben újra töltött magának a teából, furcsa kéztartással fogta meg a csészét, majd ivott belőle. Valójában még tegnap este én kértem meg, hogy vegyen teát, de ez a tea keserű és sűrű volt, amit szívből utálok. Ha egy csészével iszom belőle, rögtön megfájdul tőle a hasam. Figyelmeztettem, hogy többé ne vegyen keserű teát.

-- Igenis – válaszolta és lenyomott még egy csészével.

„Nem az övé a tea”, gondoltam, „minek spóroljon vele.” Miután a házigazdám elvonult, felkészültem a másnapi óráimra, és ezután rögtön lefeküdtem.

Ettől kezdve nap, mint nap eljártam az iskolába és nap, mint nap, amint hazaértem, megjelent a házigazdám, aki mindig megkérdezte:

-- Főzök egy teát, jó?

Egy hét elteltével már tudtam, hogy mit hol tartanak az iskolában, hogy amint hazaérek, a házigazdám lenyeli a csésze teát, hogy a háziak általában hogyan viselkednek. A többi tanárnál észrevettem, hogy az eltelt egy hét vagy lassan már egy hónap alatt, mióta a kinevezési szerződésemet megnézték, nagyon furdalta őket a kíváncsiság, hogy jó vagy rossz véleményem van-e róluk. Engem viszont különösebben nem izgatott, hogy ők mit tartanak rólam. Előfordult, hogy az osztályban valamilyen hibát követtem el az órán, és valahogy rosszul kezdtem érezni magam, de harminc perc után nyomtalanul elmúlt ez az érzés. Nem tudok sokáig idegeskedni, még akkor se, ha nagyon akarnék, én már ilyen ember vagyok. Hogy milyen benyomást gyakoroltak a hibáim a tanulókra, és milyen hatással volt ez az igazgatóra és a helyettesére, teljesen hidegen hagyott. Nem vagyok túl magabiztos, de vannak olyan helyzetek, amikor igen határozottan nem tudok mondani. Úgy döntöttem, hogyha ez az iskola nem fog megfelelni, azonnal elmegyek egy másik helyre, ezért sem a Nyestkutya, sem a Pirossingés nem tűnt számomra félelmetesnek. Sőt soha nem jártam a kedvébe és nem is hízelegtem az osztályban semelyik buddhista szerzetesnövendéknek sem. Az iskolával meg voltam elégedve, a házigazdámmal azonban nem. Ha csak teát inni jött volna be hozzám, azt még el lehetett volna viselni, de mindig hozott magával különböző holmikat is. Először minden biztonnal pecsétek készítéséhez szükséges anyagokat mutatott meg nekem, melyekből vagy tíz darabot rakott ki elibém:

-- Három jenbe kerül darabja. Nem drága, vegye meg!

-- Nem vagyok én vidéki vándorfestő, nincs nekem erre szükségem! – válaszoltam.

Erre következő alkalommal virágokat és madarakat ábrázoló tekercsképet hozott Kazantól vagy valamelyik másik festőtől. Maga akasztotta fel a tokonomában¹³:

-- Milyen jól néz ki, ugye?

-- Igen, egészen jó – válaszoltam neki, tulajdonképpen el akartam köszönni tőle, hogy békén hagyjon, de a házigazdám makacsul így folytatta:

-- Látja, két Kazan van, az egyiket is Kazannak hívták, a másikat is Kazannak hívták, ezt az egyik Kazan festette, a másik Kazan meg mást festett.—Miután megtartotta ezt az ostoba kiselőadását, elkezdett tukmálni. – Na, vegye már meg! Tizenöt jenért odaadom, de csak magának!

-- Nincs pénzem – utasítottam vissza az ajánlatot.

-- A pénz nem számít, bármikor kifizetheti.

-- Még ha volna pénzem, akkor se venném meg. – Csak ezek után sikerült tőle megszabadulnom.

Egy másik alkalommal hatalmas tusdörzsölő követ hozott, akkorát, mint egy tetőcserép.

-- Ez egy tusdörzsölő kő, -- jelentette ki, majd kétszer-háromszor is megismételte.

Én pedig félig érdeklődésből, félig a hecc kedvéért megkérdeztem:

-- Mi az a tusdörzsölő kő?

Erre rögtön magyarázni kezdett:

-- A tusdörzsölő kő lehet felső rétegű, középső rétegű és alsó rétegű. Mostanában mind-egyik felső rétegű, ez viszont minden bizonnyal középső rétegű. Nézze meg ezeket a mélyedéseket! Három is van rajta, ez ritkaság! És milyen remekül lehet rajta tust dörzsölni, nézze csak meg, próbálja ki! -- Erre odadugta az orrom elé az óriás tusdörzsölőt.

-- Mennyibe kerül? – kérdeztem.

-- Kínába kellett érte menni, onnan visszautazni, tudja, a tulajdonosa feltétlenül szeretné eladni, ezért magának olcsóbban megszámítja, csak harminc jen az ára.

„Ez az ember bolond! Még az iskolában elvagyok valahogy, de ha ez az ószeres stílus sokáig folytatódik, azt nem bírom ki.”

Közben az iskolában is kellemetlen helyzetbe kerültem. Egy este Ómacsi környékén sétáltam a kisvárosban, s a postahivatal melletti épületen egy felíratra lettem figyelmes, amelyre az volt kiírva: SZOBA¹⁴, alatta pedig kiegészítésként állt a magyarázat: Tokió. Nagyon szerettem a szobát. Amikor még Tokióban laktam és elmentem egy szobát árusító vendéglő elé, amint megcsapott a fűszerek illata, mindig úgy éreztem: valami kényszerít arra, hogy átbújjak a bejárati bambuszfüggöny alatt. Eddig a matematika és az antik tárgyak miatt nem gondoltam rá, de a felírat mellett csak úgy nem lehetett elmenni. „Élek az alkalommal és eszem egy adagot”, gondoltam és beléptem a vendéglőbe. De csak a felírat volt csábító. Ha már Tokiót emlegették, miért nem lehetett nagyobb tisztaságot teremteni, vagy talán nem tudták, hogy milyen vendéglők vannak Tokióban, persze az is lehet, hogy nem volt pénzünk, mindenesetre iszonyatosan koszos hely volt. A tatami színe megkopott, ráadásul rücskös is lett. A falak koromtól feketélltek. A mennyezetet is kormosra festette a lámpa, ezen kívül olyan alacsony volt, hogy az ember önkéntelenül is vállá közé húzta a fejét. Egyedül a felírat, no meg az árjegyzék volt tiszta és teljesen új. Bizonyára a tulajdonos megvette ezt a régi házat és két-három napra rá megnyitotta az üzletet. Az étlapon az első helyen a tempura¹⁵ szerepelt.

-- Kérek egy adag tempurát! – rendeltem meg jó hangosan az ételt.

---

¹³ Tokonoma – a japán lakás díszhelye, ahol általában egy tekercsképet helyeznek el, alatta vázában egy szál friss virágot. (A ford.)

¹⁴Szoba – kedvelt japán étel, hajdinalisztból gyúrt metélttészta, többnyire levessel együtt fogyasztják. (A ford.)

¹⁵ Tempura – palacsinta tésztába forgatott, forró olajban kisütött zöldség-, hús- és halszeletek. (A ford.)

Eddig a sarokban hárman ültek és csámcsogva csócsáltak valamit, szavaimra egyszerre mind a hárman felém fordultak. Mivel a szobában sötét volt, először nem figyeltem föl rájuk, de ebben a pillanatban felismertem az arcukat: mind a hárman az iskola tanulói voltak. Köszöntek, mire én is üdvözöltem őket. Már nagyon régen nem ettem szobát, de ezen az estén nagyon ízlett, végül is négy adag tempurát felfaltam.

Másnap, amikor mit sem sejtve beléptem az osztályba, a táblán óriás betűkkel ez állt: *Tempura tanár úr!*

Mindannyian rám néztek és kitört belőlük a hangos nevetés. Olyan ostoba dolog volt az egész, hogy megkérdeztem tőlük:

-- Mi van abban olyan különös, ha valaki tempurát eszik?

Erre az egyik tanuló valami ilyesmit mondott:

-- De négy adag az már túl sok!

-- Ha akarok négy adagot, ha akarok ötöt is megeszem a saját pénzemen. – Körülbelül ezt válaszolhattam, majd néhány perccel előbb fejeztem be az órát és visszamentem a tanáriba. A tízperces szünet után a következő osztályban a táblára ezt írták: *Négy adag tempura, de ha nevelsz, kikapsz!*

Előző órán különösebben nem is haragudtam, most azonban igazán méregbe gurultam. Ez már szemtelenség és túlmegy minden tréfán! Ez az utolsó csepp a pohárba! Faragatlan vidéki tuskók, nem tudják, hogy kell viselkedni, így aztán azt gondolják: „Rá se ránts, préselj ki belőle, amit csak tudsz!” Olyan kisvárosban laknak, ahol egy órai sétálás se kell ahhoz, hogy mindent megnézzen az ember, s mivel sehol nincs semmiféle színház vagy előadás, egy ilyen esetet, mint ez a tempura, képesek akkorára felfújni, mintha ez lenne az orosz-japán háború! Ó, szegény gyerekek! Kis koruktól kezdve ilyen nevelésben van részük, aztán olyan hitvány alakok lesznek, mint a virágcserepbe ültetett elsatnyult juharfák. Ha csak naivitás volna, akkor közösen nevetetnénk egyet, de hát nem erről van szó! Még gyerekek, s már ennyire pimaszul gonoszkodnak! Nem szóltam egy árva szót sem, letöröltem a táblát. Aztán ezt mondtam nekik:

-- Ti ezt a csínyet érdekesnek tartjátok? Pedig ez nem más, mint egy aljas tréfa. Tudjátok mit jelent az, hogy aljasság?

-- Az aljasság az, ha valaki azért haragszik meg, mert kinevetik amiatt, amit saját maga csinált, ugye? – válaszolt az egyik fiú.

„Utálatos fickó! Ha arra gondolok, hogy azért jöttem el Tokióból, hogy ilyen alakokat tanítsak, komolyan sajnálni kezdem magam.”

-- Hagyjátok abba a felesleges fecsegést, tessék tanulni! – mondtam és belekezdtem a tanításba.

Amikor a következő órára bementem, az osztályban ez volt a táblára írva: *Hiába is dumálsz, ha tempurát zabálsz!*

Köszönöm, ebből nekem elég! Iszonyúan dühbe gurultam:

-- Ilyen szemtelen alakokat nem fogok tanítani! – azzal kisiettem az osztályból és visszamentem a tanáriba. A tanulók pedig örültek, hogy nem kell tanulniuk. Lehet, hogy az antik tárgyak mégiscsak jobbak, mint az iskola?!

A tempura-ügy után hazamentem, átaludtam az egész éjszakát és aztán már nem is voltam olyan dühös. Amikor másnap bementem az iskolába, hát látom, hogy a tanulók is bejöttek. Az ördög sem érti, miért van ez! Ezután három napig nem történt semmi különös, a negyedik napon, estefelé elmentem egy Szumita nevű helységbe, ahol gombócot ettem. Szumita hőforrásairól híres, vonattal mintegy tíz percig tart az út, gyalog pedig félóra alatt teszi meg az ember. Van itt minden, éttermek, gyógyszálló, park, sőt még örömnegyed is! Az a vendéglő, ahová bementem gombócot enni, közvetlenül az örömnegyed bejáratánál volt, azt mondták, hogy itt nagyon jól főznek, ezért arra gondoltam, hogy hazafelé jövet a fürdőből bemegyek és kipróbálom. Mivel ez alkalommal egy diákkal se találkoztam, úgy képzeltem, hogy senki

sem fogja tudni, de mikor másnap bementem az első órára, a táblára ezt írták: *Két adag gombóc, hét szén az ára!* S valóban, két adag gombócot ettem, és hét szén fizettem érte. „Kösz a törődést, fiúk! A második órán is lesz biztos valami”, gondoltam. Akkor meg ez állt a táblán: *Juj, de finom gombócok vannak a kupiban!* Hát ezek a gazfickók, felháborító, hogy mit művelnek! Már azt hittem ezzel a gombóc-ügy be van fejezve, erre azonban a piros törülközőm-ről kezdett beszélni mindenki. Jelentéktelen történet, tulajdonképpen nem is érdemes vele foglalkozni! Elhatároztam, hogy minden nap eljövök Szumitába a hőforrások miatt. Minden más, amit itt láttam a nyomába se ért Tokiónak, ez a termálfürdő viszont isteni volt! Ide szerettem járni a legjobban, s azzal az elhatározással, hogy biztosítsam a mindennapi vacsora előtti testmozgást, elindultam hazulról. Mindig egy hatalmas európai törülközőt csaptam a vállamra. Ez a törülköző piros csíkos volt, de a fürdőben átnedvesedett, s első látásra mélyvörösnek látszott. Mindenütt velem volt: odafele menet, a vonaton, visszafele jövet állandóan a vállamra dobva hordtam magammal. Így aztán – mindenkitől ezt hallottam, -- hogy a diákok, ha rólam volt szó, folyton ezt mondják: *Pirostörülközős, Pirostörülközős.* Hát így van ez, ha kis helyen lakik az ember, folyton pletykálgodnak róla. De ez még nem minden! A fürdő egy háromszintes új épületben helyezkedett el, az első osztályú résznél jukatát is kölcsönöztek mindenkinek, a fürdésnél is segédkeztek, s mindössze nyolc szénbe került az egész. Ezen kívül még egy csésze teával is megkínált egy asszony. Mindig az első osztályú részbe mentem. Persze mindenki azt mondta, hogy teljes fényezés havi negyven jen fizetésből nap mint nap az első osztályra menni. Mi közük hozzá! De ezzel még nincs vége a dolognak! A fürdőmedencét gránit borította, és körülbelül tizenöt tatami szélességű sávokra osztották. Általában tizenhárman vagy tizennégyen is lehettek benne, de az is előfordult, hogy nem volt ott senki. Mivel a víz a mellemig ért, nagyon kellemes érzés volt a meleg vízben úszni. Kifigyeltem, amikor senki sincs a medencében és örömmel úszkáltam benne oda és vissza. Egy alkalommal azonban, amikor vígan mentem lefele a harmadik szintről a medencéhez azzal az érzéssel, hogy egy jót fogok úszni, hirtelen a szám is tátva maradt a csodálkozástól, mert a medencénél egy nagy táblán a következő szöveg éktelenkedett koromfekete írással: *A meleg vízben úszni tilos!* Általában senki nem szokott úszni a medencében, így tehát a feliratot valószínűleg csak nekem készítették. Ettől kezdve lemondtam az úszásról. S bár többé nem mentem el, legnagyobb meglepetésemre az iskolában a táblán megint csak ott díszelgett a kiírás: *A meleg vízben úszni tilos!* Hát mi van itt, az összes tanuló egyedül csak engem figyel? Szörnyen elkeseredtem. Persze nem olyan fából faragtak, hogy engedjek abból, amit elterveztem, mondjanak akármit is a tanulók, de hát végül miért jöttem ilyen kis helyre, ahol az embereknek még az orra is összeér, ötlött fel bennem és újból méregbe gurultam. Amikor pedig hazaértem, minden kínzás kezdődött előlről az antik tárgyakkal.

4

Az iskolában éjszakai ügyeletet kellett tartani, felváltva részt vett benne az egész tanári kar. Valójában azonban a Nyestkutya és a Pirosinges kivételnek számított. Próbáltam megtudakolni, hogy ezek ketten miért vannak felmentve a kötelességük alól, erre azt a választ kaptam, hogy azért, mert nekik császári kinevezésük van. Ugyan, nem érdekes! A fizetésük jó magas, az óraszámuk alacsony, és ráadásul még éjszakai ügyeletet sem kell tartaniuk! Hát nem igazságtalanság? Öntörvényű szabályokat alkotnak, és ez nekik természetes! Hát nem arcátlanság ez?! Szörnyen felháborodtam a dolgon, de a Tarajos sül megmagyarázta, hogy bármennyire is elégedetlen vagyok, egyedül úgysem megyek semmire. Szerintem, ha igaz üggyről van szó, akár egyedül, akár ketten is elérhetjük a célunkat.

-- Might is right – idézte szemrehányóan az angol mondást a Tarajos sül, s mivel nem értettem meg rögtön a jelentését, rákérdeztem. Ekkor tudtam meg, hogy mit jelent: az erősebb jo-

gán. Sajnos régóta tudjuk, mit jelent az erősebb joga. Jól ismertem, mi az a Tarajos süllő nélkül is! De hiszen az erősebb jogának és az éjszakai ügyeletnek semmi köze sincs egymáshoz! Valamiért a Nyestkutya és a Pirosinges az erősek, de ki az, aki ezt elfogadta? Szó szót követett, mire végül is rám került a sor az éjszakai ügyeletben. Szeleburdi természetem miatt általában soha nem aludtam ki magam, ha nem a saját fekhelyemen töltöttem az éjszakát. Kiskoromtól kezdve soha nem szerettem a barátaimnál aludni. S ha már a barátaimnál sem kedveltem éjszakára ott maradni, el lehet képzelni, mennyire viszolyogtam az iskolai éjszakai ügyeletről! Utálatos dolog, de hát mit lehet tenni, ez is beletartozik a munkámba, amiért a negyven jent kapom. El kell tehát viselni!

Miután a tanárok és a diákok hazamentek az iskolából, egyedül maradtam, és rettenetesen unatkoztam. Az éjszakai ügyeleti szobát az egyik hátsó osztályteremből alakították ki a kollégium nyugati szárnyában. Amikor beléptem, a lenyugvó nap sugarai szinte elviselhetetlenül tűztek a szemembe. Bizonyára csak vidéken van így: beköszönt az ősz és a hőség lassan múlik el. A menzáról felhozták a vacsorámat, szörnyűségesen pocsek volt. Ha az ember sokat eszik ilyesmit, akkor hamarosan fellázad ellene. Sietve belapátoltam a vacsorát, fél ötre már hősiesen végeztem is vele. Vacsora után voltam hát, de a nap sütött, ezért nem volt kedvem lefeküdni. Nagyon szerettem volna elmenni a termálfürdőbe, ha csak rövid időre is. Éjszakai ügyeletet tartottam, nem tudtam, szabad-e kimennem vagy sem, de úgy éreztem, hogy képtelen vagyok eltérni ezt a kinszenvedést, mintha szigorított fegyházban lettem volna. Amikor először jöttem el ebbe az iskolába, és az ügyeletest kerestem, az iskolaszolga azt felelte, hogy kiszaladt valamit elintézni; akkor furcsállottam a dolgot, de most már elképzelhetőnek tartottam. Igen, jobb lesz, ha elmegyek. Odaszóltam hát az iskolaszolgának:

-- Egy kis időre kimegyek.

-- Valamit el kell intéznie? – érdeklődött.

-- Nem, a termálfürdőbe megyek – válaszoltam és gyorsan le is léptem.

Sajnos a piros törülközőmet otthon felejtettem, de arra gondoltam, hogy majd kölcsönzök egyet.

Mialatt megtettem az utat oda, meg amit a fürdőben töltöttem, fokozatosan besötétedett, ezért elhatároztam, hogy vonatra ülök. Egészen az óvárosi megállóig mentem. Onnan még négy háztömbnyire volt az iskola. „Hangyányi távolság, gyalog is meg lehet tenni”, gondoltam magamban, s abban a pillanatban szembetalálkoztam a Nyestkutyaival. „Biztos ő is a termálfürdőbe készül”, feltételeztem. Sietős járással közeledett, s amikor elhaladtunk egymás mellett, az arcomba bámult, ekkor egy parányit biccentett felém, majd rendkívül komolyan ezt kérdezte:

-- Ma éjszaka nem kell ügyeletet tartania?

Nem létezik, hogy ne tudta volna, hogy *én vagyok az ügyeletes*. Hiszen éppen két órával ezelőtt még maga emlékeztetett: „Ma éjszaka először fog ügyeletet tartani. Előre is köszönöm nagyfokú fáradtságát!” Az igazgató, miért, miért nem, mindig olyan mézesmázos kifejezéseket használt. Dühbe gurultam egy pillanat alatt:

-- De igen, éjszakai ügyeletet fogok tartani. Ezért megyek most éppen vissza az iskolába és egészen biztos ott fogom tölteni az éjszakát – vettem oda neki és tüstént továbbálltam. Amint eljutottam a sarokig, szinte beleütköztem Tarajos süllőbe. „Ugye milyen tenyérszerű kisváros ez?! Alig lép kettőt az ember, s persze máris találkoznia kell egy ismerőssel!”

-- Hé, haver, nem te vagy az ügyeletes? – kérdezte.

-- De igen, ügyeletes vagyok – feleltem.

-- Hát ez túlzás, ügyeletes vagy és itt sétálgatsz, nem gondolod, hogy nem jól van ez így?!

-- Nagyon is jól van, sokkal rosszabb volna, ha nem sétálnék! – vágtam oda neki büszkén.

-- Vigyázz, mert még meggyűlik a bajod! Ha találkozol az igazgatóval vagy az igazgatóhelyetessel, akkor lebuksz!

Valahogy szokatlan volt tőle ez a beszéd.

-- Képzeld, épp most találkoztam az igazgatóval. Még meg is dicsért a séta miatt! Azt mondta, hogyha ilyen kánikulában nem sétálok, nem marad erőm az éjszakai ügyeletre. – Vetttem oda foghegyről; éreztem, hogy bűzlik valami, s gyorsan visszasiettem az iskolába.

Hamarosan teljesen besötétedett. Behívtam az ügyeleti szobába az iskolaszolgát, s vagy két órát elfecserészttem vele, de már erre is ráuntam. Bár egyáltalán nem voltam álmos, arra gondoltam, hogy lefekszem; belebújtam a pizsamámba, felgöngyöltem a szúnyoghálót, félredobtam a piros gyapjútakarót és teljes erőből hátravettem magam a matracon. Kiskoromtól kezdve az volt a szokásom, hogy amikor lefeküdtem, mindig hanyatt fekve terültem el a lepedőn. Diákkoromban, amikor a Kogava negyedben béreltem szobát a második szinten, egy joghallgató, aki alattam lakott, azt mondta, hogy ez rossz szokás és többször is panaszkodott miatta. Ezek a joghallgatók amúgy nehezen bírják a gyűrődést, viszont rendesen tudják tépni a szájukat, s mivel ezt a csekélységet is olyan hosszan ecsetelte, kénytelen voltam megmondani a magamét: „Azzal, hogy lefekvéskor eldobom magam, egyáltalán nem teszek kárt a fenekemben. Ha valakit zavar, abban nem én vagyok a hibás, hanem ez a háznak nevezett szerencsétlen tákolmány. És ha valami nem tetszik, mássz le és mondd el nyugodtan a sirámodat az irodában!”

Az éjszakai ügyeleti szoba ezzel szemben a földszinten volt, úgyhogy annyiszor elvethettem magam a fekhelyemen, ahányszor csak akartam. Úgy dobtam hátra magam, amennyire csak erőmből tellett, különben még aludni se lett volna kedvem. Egy hatalmasat rúgtam fölfelé mind a két lábammal, s ezután olyan isteni érzés volt teljesen elnyúlni, hogy csak na! Egyszerre azonban valami neszezésre lettem figyelmes, „talán bolha”, gondoltam, „de nem, bolha nem lehet”, megijedtem, majd kétszer-háromszor a takaró közepébe rúgtam. Ezek a motoszkáló bogarak meg egyre többen lettek, öt-hat már a lábamon mászott, két-három a medencémnél, egyet minden valószínűség szerint agyonnyomtam a fenekemmel, egy másik még a köldökömig is fölmerészkedett. Egy pillanatra megdermedtem. Majd gyorsan talpra ugrottam, egy mozdulattal hátradobtam a gyapjútakarót, mire a matracból ötven vagy hatvan szöcske ugrott elő. Amíg nem tudtam, hogy milyen állatról van szó, nagyon rosszul éreztem magam, de amikor megláttam a szöcskéket, hirtelen rettenetes dühbe gurultam. Nahát, hogy szöcskétől ijedjek így meg! Na, megálljatok csak! Gyorsan felkaptam a párnát, kétszer-háromszor odasóztam vele, de az ellenségeim olyan picik voltak, hogy ezek a hatalmas csapások jobbára nem jártak semmi sikerrel. Mit lehetett tenni, ráültem a matracra és elkezdtem összevissza csapkodni magam körül, mint amikor a gyékényt porolják. A szöcskék meglepődve szöcskéseltek fölfelé. Ahogy suhintottam a párnával, úgy pattantak fel a magasba, s hol a vállamon landoltak, hol a fejem tetején kötöttek ki, hol pedig az orrom hegyére pottyantak. Azokat a pimasz szöcskéket, amelyek az arcomba csapódtak, mégsem dobhattam meg a párnával, megfogtam hát a kezemmel, és tiszta erőből adtam nekik. A legutálatosabb az volt, hogy akármennyire is igyekeztem, a csapások legtöbbször a szúnyoghálót érték, erre az könnyedén megmozdult, a szöcskék viszont meg se moccantak. Nem akartak elpusztulni. Végül egy félóra elteltével sikerült megtisztítanom a terepet. Fogtam egy söprűt és kisöpörtem a szöcskék földi maradványait. Jött az iskolaszolga is:

-- Mi van itt? – fordult hozzám.

-- Hogy mi van itt? Azt én is kérdezhethetném! Hol van az megírva, hogy az ágyban szöcskéket kell tenyészteni? Baromi állat! – káromkodtam el magam.

-- Semmiről sem tudok, -- mentegetőzött.

„Azt hiszi, avval, hogy nem tud róla, már el is van intézve?”, gondoltam magamban és kihajítottam a söprűt a verandára. Az iskolaszolga ijedten vitte vissza a helyére.

Gyorsan hívtam a kollégiumból három tanulót a diákok képviselőjére. Mire hatan meg is jelentek. Hatan vannak vagy tizen, végül is érdekel ez engem? Úgy, ahogy voltam, feltűrt ujjú pizsamában belekezdtem a tárgyalásba.

-- Hogy kerültek a szöcskék az ágyamba?

-- Kérem szépen, mik azok a szöcskék? – kérdezte a legelöl álló fiú.

Felháborítóan nyugodtak voltak. Különbén ebben az iskolában nemcsak az igazgató, de a tanulók is olyan alázatosan fejezték ki magukat.

-- Nem tudod, mi az, hogy szöcske? Nem tudod? Majd én megmutatom neked! – mondtam, de sajnos egy árva szöcskét sem találtam, mert mindet kisöpörtem.

Erre hívtam az iskolaszolgát:

-- Hozza vissza azokat a szöcskéket! – szóltam rá.

-- Már kidobtam a szemétdombra. Szedjem össze? – kérdezte.

-- Igen, szedje össze, és azonnal hozza ide!

Az iskolaszolga rögtön kiszaladt, s hamarosan egy félbetépett papíron vagy tíz döglött szöcskével érkezett vissza:

-- Bocsánatot kérek, de kinn már nagyon sötét van, a többit már nem láttam sehol. Holnap majd a többit is összeszedem.

Hülye itt mindenki, még az iskolaszolga is! Megmutattam az egyik tetemet a tanulóknak:

-- Ez a szöcske. Ekkora nagy laklik, mint ti és még azt se tudjátok, mi az, hogy szöcske! Micsoda dolog ez!

A bal szélén álló kerekkepű fiú erre pimaszul félbeszakított:

-- De hisz ez sáska vagy mi a szösz!

-- Te marha! Sáska vagy szöcske, egyremegy! Arról van szó, hogy miért dugtátok a tanár ágyába?! Megeszik a gombát is meg a gombócot is, nem igaz? – próbáltam falhoz szorítani őket.

-- A gomba nem gombóc.

-- Mit bánom én, akár szöcske, akár sáska, akkor is teleraktatok vele az ágyamat! Mikor kértem azt tőletek, hogy tömjétek tele szöcskével?

-- Senki se csinált ilyet!

-- Ha nem tettétek, akkor mégis hogy kerültek oda?

-- A sáskák szeretik a meleg helyeket, maguktól sétáltak az ágyba.

-- Ostobaságokat beszélés! Méghogy a sáskák maguktól sétáltak volna oda?! Az ágyam nem sétatér! Minek csináltatok ilyen csibészséget?! Na, mondjátok meg!

-- Mit mondjunk? Nem tudjuk, hogy kerültek oda.

Fura egy fickók ezek, ha még arról sem hajlandók beszélni, amit maguk csináltak, akkor minek követik el? Pimaszul tettetik magukat, mintha semmiről sem tudnának, de hát ezt bizonyítani kéne. Én is elkövettem csibészséget, amikor középiskolás voltam. Ha viszont megkérdezték, hogy ki csinálta, soha nem voltam olyan gyáva, hogy megfutamodtam volna. Mindig vállaltam a felelősséget. Bármikor bármennyi csibészséget követtem is el, a becsületelem mindig makulátlanul tiszta maradt. De hazudni és megpróbálni a büntetés elől kisiklani, az már több, mint csibészség. A csínytevések és büntetések elválaszthatatlanok egymástól. Az ember könnyen csibészkedik, de tudja, hogy majd megkapja a büntetését. Micsoda dolog az, hogy ezeknek a pimaszoknak minden sikerüljön?! Csibészkedni, azt mindig tudnak, de felelni érte már nem! Az ilyenekből lesznek azok, akik pénzt kérnek kölcsön, de amikor meg kellene adni, akkor csak elnézést tudnak kérni! Mind ilyen egytől egyig. Különbén is, minek járnak ezek iskolába? Csak azzal foglalkoznak, hogy titokban csalnak és hazudnak mások háta mögött, kicsinyes csínytevésekkel töltik az idejüket, végül nagy nehezen befejezik az iskolát és ettől kezdve teli pofával azt harsogják, hogy jó nevelést kaptak. De tulajdonképpen annyit se tudnak, mint a bakák.

Egyszerűen undorodtam, hogy tovább folytassam ezt a beszélgetést ezekkel a nevetlen csirkefogókkal, ezért ezt mondtam nekik:

--Ha nem mondtok el semmit, akkor jobb nem is kérdezgetni! Nagyon sajnálom, hogy bár középiskolába jártok, nem tudjátok megkülönböztetni a jót a rossztól, -- azzal visszaküldtem a hat fiút.

Szavaim és viselkedésem alapján semmiképpen sem lehetett volna engem a jóság példaképe néven nevezni, de szerintem a lelkem sokkal jobb szándékú volt, mint az övék. A hat fiú kényelmesen elvonult. Valójában sokkal nyugodtabbak voltak, mint én. Nekem már nem volt annyi önuralmam.

Ezután újból bebújtam az ágyamba, de a szűnyoghálóból megint az előbbi neszezés hallatszott. Gyertyát gyújtottam, de egyenként elégetni a szöcskéket körülményes lett volna, ezért a szűnyogháló kampóit kiakasztottam, a hálót pedig teljes hosszában kiteragettem a szoba közepén és kereszt alakban végigcsapkodtam rajta. A karikákba úgy beütöttem a kezem, hogy fájdalommal feljajdultam. Harmadszor is lefeküdtem, de csak egy nagyon picit vettem hátra magam és sehogy sem tudtam elaludni. Ránéztem az órára, fél tizenegy volt. Belegondoltam, milyen szörnyű helyre is kerültem. De őszintén szólva, mehet egy középiskolai tanár bárhová, ha ilyen emberekkel kerül szembe, ehhez hasonló sors vár rá. Bizony a tanároknak le kell szállni a magas lóról, olcsó áron kell kiárusítaniuk magukat! Ezért aztán béketűrő mamlasz lesz majdnem mindből. Nekem végül is nincs türelmem. Amint ezen így eltöprengtem, Kijo jutott az eszembe. Nem volt se neveltetése, se magas beosztása, mégis rendkívül tiszteletreméltó ember. Sokat tett értem, eddig azonban semmiféle hálát nem éreztem iránta, de hogy így egymagam ilyen távoli helyre kerültem, először tudom értékelni szeretetét. Külön elutaznék azért, hogy megvegyem neki az ecsigói szójacukrot, amit kért, mert megérdemli. Bár engem bőkezűségem és egyenes természetem miatt többször megdicsért, valójában nálam sokkal inkább dicséretre méltó, remek ember. Valahogy elfogott a vágy, hogy találkozzam vele.

Amint éppen így Kijóról elmélkedtem az ágyamban forgolódva, hirtelen a fejem fölött, a deszkapadlón vagy harminc-negyven ember lépte döngött fel ritmusosan itt is, ott is. Az emelet majd rám szakadt! Ráadásul a lépések dobogásán kívül hatalmas csatakiáltások hangzottak fel. El sem tudtam képzelni, mi történik, s persze meglepetésemben rögtön talpra ugrottam. De abban a pillanatban megértettem, hogy csak a diákok csinálhatják ezt a ramazurit bosszúból, mert összeszidtam őket a szöcské miatt. Csak erről lehet szó! Rendben van, amíg nem ismerik be a tettüket, nem bocsátok meg nekik! Jól tudják azt maguktól is, hogy mi a rossz. A legtisztességesebb persze az volna, ha lefekvésük végéig gondolnák, hogy mit műveltek, másnap reggel pedig jönnének bocsánatot kérni. De tegyük fel, hogy nincs bátorságuk, akkor legalább csöndben fekhetnének. Ehelyett pedig ilyen rémséges zajt csapnak! Nem azért építették a kollégiumot, hogy disznókat tenyészessenek benne! Úgy viselkednek, mint a bolondok! Na megálljatok csak, majd adok én nektek! S úgy, ahogy voltam, pizsamában kirohantam az ügyeleti szobából, föl az emeletre, s három ugrással már a lépcső tetején álltam. Erre azonban meglepő dolog történt! Egészen biztosan hallottam, hogy mostanáig a fejem fölött dobogtak, kiabáltak, most hirtelen teljes csönd lett, se üvöltözés, se lábdobogás! Egészen különös! A lámpákat már rég leoltották, teljes a sötétség, nem tudni pontosan, mi hol van, azt sem tudom, van-e ott valaki vagy esetleg valami. A hosszú folyosón még egy patkány se tudna elbújni! Az egyik végén besüt a hold, majd messze-messze csak a másik vége látszik. Különben meglehetősen különös, de kiskoromban sokszor kiugrottam az ágyamból, ha valamit álmodtam, érthetetlenül hadartam összevissza, aztán mindenki jót nevetett rajtam. Egyszer tizenhat vagy tizenhét éves koromban azt álmodtam, hogy találtam egy briliánst, és amikor másnap felkeltem, követeltem a bátyámtól, aki éjjel mellettem aludt, hogy mondja meg, hová lett a drágakő. Akkoriban otthon három napon keresztül rajtam nevetett mindenki, én viszont elég kellemetlenül éreztem magam. Lehet, hogy most is csak álmodtam? Az biztos, hogy hatalmas zajt csaptak, töprengtek magamban a sötét folyosó közepén, mire abban a végében, ahová a hold bevilágít, harminc vagy negyven torokból egyszerre tör föl a kiáltás: hurrá! hurrá! hurrá!, majd egy másodperc múlva ugyanaz az az elképesztő ritmusos dübörgés a deszkapadlón! Hát ez mégsem lehet álom, ezek valóságos tények!

-- Csönd legyen! Sötét éjszaka van! – üvöltöm el magam, hogy túlkiabáljam a rettenetes ricsajt, miközben a folyosó vége felé vetődöm. Mindenütt sötét van, amerre rohanok, a hold csak a folyosó végén süt be. Vagy három-négy métert teszek meg, amikor a folyosó közepén egy nagy kemény tárgyba jól beleverem a sípcsontomat: „Juj de fáj!” – jajdulok fel, miközben a csillagokat látom, s tompa puffanással elterülök a padlón. „Az ördög vigye el!” Föltápszokodom, de érzem, nem tudok továbbfutni! Rohannék én, de a lábam csak nem engedelmeskedik! Dühömben fél lábon kezdek el ugrálni, de abbamarad a lábdobogás meg a kiabálás, halálcsönd van. Láttam én már életemben aljas szemét alakokat, de ekkora szemeteket, mint ezek, még nem! Pizszok disznók! De sebaj, majd én előhúzóom őket a rejtkehelyükről, és mindenkit kényszeríteni fogok, hogy kérjen bocsánatot! Azzal tiszta erőmből nekiugrok, hogy feltépjem az egyik hálóterem ajtaját, de az csak nem nyílik. Vagy kulcsra zárták, vagy egy asztalt toltak oda, vagy valami más effélét, hiába próbálom benyomni az ajtót, sehogy sem sikerül. Erre hátat fordítok és a szemközti északi fekvésű szobával próbálkozom. Persze ugyanaz történik: nem tudom kinyitni! Amíg az ajtó kinyitásával bajlódom, a másik oldalon újra felhangzik a csatakiáltás és a ritmusos lábdobogás. „Ezek a pofátlan disznók túl akarnak járni az eszemen és felváltva fejtik ki áldásos tevékenységüket”, gondolom magamban, de hogy ez mire jó nekik, fogalmam sincs. Őszintén szólva bármilyen bátran is viselkedem, nem vagyok elég csalafinta. Halvány gőzöm sincs róla, hogy mit tegyek! Fogalmam sincs, de az biztos, hogy nem adom fel! Ha feladnám, a becsületemen esnék csorba. Szégyen volna, ha azt mondanák rólam: hogy edői születésű, mégis pipogyán viselkedik! Nem tudnám megbocsátani magamnak egész életemben, ha azt gondolnák rólam, hogy éjszakai ügyeletet tartottam és meggyűlt a bajom ezekkel a csirkefogókkal, nem voltam elég bátor és inkább tehetetlenül bőgtem az ágyamban. Végül is hűbérúr zászlósának az ivadéka vagyok! A zászlós ösömet Szeiva Gendzsinek hívták, aki a nagy nemes, Tada no Mandzsú leszármazottja. Szóval nem vagyok egy utolsó paraszt, mint ezek! Csak azt sajnálom, hogy nincs elég eszem! A helyzet nem könnyű, de nem tudom, mit csináljak. Vesztettem volna? Vagy talán azért nem tudok itt mit tenni, mert őszinte vagyok? Mi a véleményük: aki őszintén becsületes, annak mindenképpen veszítenie kell és csak mások győzhetnek? No, majd meglátjuk! Ha ma éjjel nem sikerül, holnap győzni fogok. Ha pedig holnap sem győzök, akkor majd holnapután. Ha holnapután sem sikerül, akkor addig hozatom ide a kosztot a szállásomról, amíg nem győzök! Miután így döntöttem, leültem a folyosó közepére, hogy kivárjam a reggelt. Szűnyogok raja zümmögve közelített felém, de oda se figyeltem. Megérintettem azt a lábamat, amelyiket beütöttem, hát elég síkos volt. Biztosan vérezhetett. Ha vérzett, hát vérzett, jobb lesz, ha nem is törődöm vele. Eközben úrrá lett rajtam a fáradtság, s hamarosan elaludtam. Valami zajt hallottam, mire kinyitottam a szemem, s a csodálkozástól majdnem talpra ugrottam. A rohadt életbe! Ahogy ültem, a jobb oldali ajtó félig nyitva volt, és két tanuló állt előttem. Amint felocsúdtam, megragadtam az orrom előtt álló fiú lábát és tiszta erőből magamhoz rántottam, mire az előrezuhant. Képzeltetik, micsoda látvány! Kihasználta a másik tanuló zavarát, rávettem magam, megragadtam a vállát és kétszer-háromszor jól megráztam, úgy, hogy az csak pislogott meglepetésében.

-- Na, gyertek csak velem! Gyáva csibészek, majd meglátjátok! – Azzal a szobám felé vonszoltam őket, mire mind a ketten szótlánul követtek. A nap már régóta fenn járhatott.

Az ügyeleti szobában megkezdtem a fiúk kihallgatását, de hát a disznó úgy is disznó marad, akár ütik, akár verik, és ezek is, mintha mit sem tudnának, nem voltak hajlandók beismerni semmit. Eközben egyre többen szállingóztak le az emeletről és gyűltek össze az ügyeleti szobában. Mindegyiküknek dagadt volt a szemhéja az álmoságtól. Fura fickók! Egy éjszaka nem alszanak és így néz ki a képük, hát lehet ezeket férfinak nevezni?!

-- Mossátok meg a képeteket, és aztán gyertek ide!

De semelyik se ment el mosakodni.

Már vagy egy órája veszkölődtem az ellenségeimmel, azzal a tizenöt fiúval, akik összegyűltek nálam, mikor hirtelen belépett a Nyestkutya. Csak később tudtam meg, hogy az iskolaszolga elszaladt hozzá közölni a hírt, hogy az iskolában a feje tetején áll minden. Ilyen apróság miatt az igazgatót hívni, micsoda fontoskodás! Hát igen, ezért nem vitte többre!

Az igazgató először meghallgatta a magyarázatomat, majd a tanulók rövid beszámolóját.

-- Egyelőre csak járjatok rendesen iskolába! – mondta az igazgató. – Menjetez gyorsan mosakodni, aztán reggelizzetek meg! Siessetek, nehogy elkéssetek az óráról!

S azzal elengedte az egész társaságot. Micsoda enyhe bánásmód! Ha rajtam múlt volna, ott abban a pillanatban kirúgtam volna az összes kollégistát az iskolából! Ha ilyen könnyedén elintézi az egészet, akkor nem csoda, ha az éjszakai ügyeletest hülyének fogják nézni! Ezután az igazgató felém fordult:

-- Bizonyára sokat izgatta magát és nagyon elfáradt, nem kell ma megtartani az óráit.

Erre azt feleltem neki:

-- Egy pillanatig sem izgattam magam. Ha minden éjszaka megtörténne velem ez az eset, még akkor sem izgatnám magam, és ha másnap emiatt nem tudnám megtartani az óráimat, visszaadnám a havi fizetésemet az iskolának.

Az igazgató kicsit elgondolkozott, majd egy darabig az arcomat vizsgálta, aztán ezt a megjegyzést tette:

-- De az arca teljesen fel van dagadva!

S valóban, éreztem, mintha az arcom valahogy elnehezült volna. Ráadásul még viszketett is. Biztos a szúnyogok csíptek így össze.

-- Ugyan már, majd megvakarom az arcomat. Akármennyire is fel van dagadva, a szájjammal azért még tudok beszélni, és az óráimat is meg tudom tartani.

Erre az igazgató elnevette magát és így dicsért meg:

-- No, látom, kemény fából faragták!

Valójában azonban nem dicsért, hanem inkább kinevetett.

5

-- Nem jössz pecázni? – kérdezte tőlem egy napon a Pirosinges.

Ő volt az, aki olyan kellemetlen magas hangon beszélt. Most nő-e vagy férfi, valójában nehéz megállapítani. Ha férfi volna, akkor a hangjának is férfiasnak kellene lennie. Főleg, ha még egyetemi diplomája is van! Én csak tanárképzőt végeztem, mégis mekkora a hangom, ha kieresztem, az irodalom doktora meg milyen undokul csipog!

-- De igen, -- válaszoltam kissé vonakodva.

-- Pecáztál már valaha? – vetette oda hanyagul.

-- Általában nem szoktam, de gyerekkoromban egyszer fogtam három kárászt egy halastóból. Aztán meg Bisamon¹⁶ ünnepén a Kagurazaka utcában sikerült egy pontyot halásznom, vagy kétarasnyi hosszút. Akkor azt gondoltam, amikor leszedtem a horogról: „Ezt jól megfogtam!”, ma inkább már sajnálom szegényt.

A Pirosinges állát előretolva heherészett. Amúgy nem lett volna vele semmi baj, ha nem nevetett volna olyan vinnyogóan.

-- Szóval még nem ismered a pecázás csínját-bínját! Ha kívánod, bevezethetek a rejtelmibe, – szolt jelentőségteljes ünnepélyességgel.

De ki kérte, hogy bevezessen? Tulajdonképpen csak a kegyetlen emberek képesek arra, hogy halásszanak vagy vadásszanak. Akinek szíve van, az nem leli örömét abban, hogy egy élőlényt meggyilkol. Sem a halak, sem a madarak nem szeretik, ha meggyilkolják őket, sok-

---

¹⁶ Bisamon – a hét szerencseisten egyike, a kincsek, a gazdagság istene, jelképe a ponty. (A ford.)

kal nagyobb öröm a számukra, ha vidáman élhetnek. Persze érthető, ha a létfenntartáshoz nincs más megoldás csak a halászat meg a vadászat, de amikor egy ember, akinek megvan mindene nem tud nyugodtan aludni, mert nem gyilkol, az már felesleges luxusnak számít. Ezeket gondoltam magamban, de egy árva szót sem szóltam, hiszen velem szemben az irodalom doktora állt, aki a szónak is mestere volt és hiábavaló lett volna vele vitatkozni. Erre ő, aki persze félreértette a dolgot, megadóan ezt mondta:

-- Hamarosan meg foglak tanítani! Ma ráérsz? Akkor elmehetünk együtt! -- Győzködött rámenősen. -- Ha csak ketten vagyunk, Josikava meg én, akkor nem is olyan érdekes az egész!

Josikavának hívták a rajztanárt, tudják, akit Bohócnak neveztem el. Ez a Bohóc, miért, miért nem, sülve-főve együtt volt a Pirosingessel, mindig mindenhová elkísérte. Pedig nem is voltak barátok. Inkább úr és szolga viszony alakult ki közöttük. Ha a Pirosinges elment valahova, a Bohócnak is feltétlenül követnie kellett. Pontosan így történt ma is. Bárcsak kettesben mentek volna, minek kellett meghívniuk egy ilyen mogorva alakot, mint én? Bizonyára a Pirosinges dicsekedni akart, hogy milyen mesterien tud pecázni, világos, ezért csábított annyira. De miért éppen előttem akar ezzel dicsekedni?! Nekem meg se rebben a szempillám, ha két-három tonhalat kifog! Én is ember vagyok, még ha ügyetlen is; ha bedobom a horgot, valami csak fennakad rajta! Nem mondhatom, hogy nem megyek, hiszen akkor a Pirosinges igazságtalanul lenéz majd: azt fogja mondani, hogy azért nem mentem el velük, mert ügyetlen vagyok és nem azért, mert utálok az ilyesmit. Meghánytam-vetettem a dolgot magamban és így válaszoltam:

-- Jó, elmegyek.

A tanítás után először gyorsan hazaszaladtam összeszedni a szükséges holmikat, az állomáson pedig már várt a Pirosinges meg a Bohóc, majd együtt elindultunk a tengerpartra. A keskeny és hosszúkás csónakban egy evezős ült. Tokió környékén bizony nem láttam ilyen alakú csónakot. A fenékre néztem, de ott egy horgászbotot se láttam.

-- Hogy fogunk pecázni, ha nincs horgászbot? – érdeklődtem a Bohóctól.

-- A nyílt tengeren nincs szükség horgászbotra, csak zsineg legyen! – válaszolt a szakértő fensőbbes hangján, miközben az állát simogatta.

Miután így sarokba szorított, jobbnak véltem csendben maradni. Az evezős lassan, nagyon lassan szelte a vizet, de olyan ügyesen, hogy mikor körülnéztem, már olyan hosszú utat tettünk meg, hogy a part alig látszott. Az erdő mögül, mint egy nagy tű, kimagaslott a Kóhakudzsi templom ötszintes pagodájának csúcsa. A szemközti oldalon zöld sziget úszott elő. Azt mondják, lakatlan sziget. Ha jobban megnézi az ember, csak sziklák és fenyők vannak rajta. Hát persze, csak sziklák és fenyők között nem lehet élni. A Pirosinges szerint ez olyan gyönyörű látvány, hogy soha nem lehet vele betelni.

-- A táj csodálatos! – mondta a Bohóc.

Nem tudom, mennyire volt csodálatos, de az biztos, hogy jó kedvem kerekedett. Milyen isteni érzés, amikor a nyílt tenger tetején a szél átjárja a tested! Csak borzasztó éhes lettem.

-- Nézd csak, ott, azt a fenyőt! Milyen egyenes a törzse! Fönt olyan, mint egy nyitott ernyő, mintha egy Turner-kép volna – fordult a Bohóchoz a Pirosinges.

-- Pontosan olyan, mint egy Turner-kép. Ilyen íveléseket nem találsz másnál! Tipikus Turner! – mondta műértő tekintettel.

Fogalmam sem volt, mi az, hogy Turner, de jobbnak láttam csendben maradni, nehogy kellemetlen helyzetbe kerüljek. A csónak a szigetet jobb felől kerülte meg. Sehol egy hullám! Olyan sima volt a víztükör, alig hittem el, hogy ez a tenger. No lám, a Pirosingesnek köszönhetem, hogy ilyen különleges élményben lehet részem. Arra gondoltam, hogyha lehet, megmászom a szigetet és körülnézek:

-- Annál a sziklánál nem lehet kikötni a csónakot? – kérdeztem.

-- Ki lehet, de a partról nem szokás halat fogni. – Vetette ellen a Pirosinges.

Csendben maradtam. Nemsokára a Bohóc fölösleges javaslatot tett:

-- Mit szólsz hozzá, Tanár úr, mostantól nevezzük el ezt a szigetet Turner-szigetnek!

-- Jó ötlet, mátol fogva így fogjuk nevezni! – egyezett bele a Pirosinges.

Ha abba, hogy „fogjuk”, engem is beleértett, kár volt igyekeznie. Nekem a Zöld-sziget is megfelel.

-- Mi lenne, ha Raffaello Madonnáját odatennénk, annak a sziklának a csúcsára? Milyen gyönyörű kép lenne, ugye? – jegyezte meg a Bohóc.

-- Ne beszéljünk most a Madonnáról, – heherészett vinnyogó hangján a Pirosinges. – Bár nincs itt senki, nyugodtan mondhatod.

Egy pillanatra felém nézett, majd jelentőségteljesen elfordította a fejét és újból felvihogott. Egyszerre rosszkedvű lettem. Madonna vagy Vad Anna, nekem semmi közöm hozzá, kit emlegetnek, mit helyeselnek, úgyse értek semmit az egészből, még akkor is, ha hallom, mit beszélnek. Micsoda közönséges viselkedés! És még ez a Bohóc mondja magáról, hogy ugyanolyan edói születésű, mint én! Különböztetést hiszem, egy gésát nevezhetnek Madonnának, aki valószínűleg a Pirosingessel szűrte össze a levét. Engem nem érdekel, tőlem nézegethetik ezt az ismerős gésát a lakatlan szigeten, a fenyőfa tetején! Mi közöm hozzá, ha a Bohóc olajfestményt készít róla és kiállításra küldi!

-- Erre gondoltak, ugye? – kérdezte az evezős, megállította a csónakot és horgonyt vetett.

-- Hány méter mély a víz? – tudakolta a Pirosinges.

-- Van vagy tizenkét méter – válaszolt az evezős.

-- Tizenkét méter, az jó! A dévérkeszeg kényes hal! – azzal a Pirosinges a tengerbe dobta a zsineget.

Úgy látszik a dévérkeszegek tábornokát akarja kifogni! Micsoda elszántság!

-- O, a Tanár úr ebben nagy művész! Ráadásul szélcsendes idő is van! – bókkolt a Bohóc, miközben kigombolyította a zsinegét, és a vízbe hajította.

Igen ám, csak egy ólomdarabka csüngött a végén nehezék gyanánt. Még úszója sem volt! De hát olyan a pecázás úszó nélkül, mint a lázmérés hőmérő nélkül! Teljes képtelenség!

-- Te is dobj be egyet, ott van!

-- Zsineg van annyi, mint a nyű, de úszó nincsen! – válaszoltam.

-- Csak azok nem tudnak úszó nélkül halat fogni, akik nem értenek hozzá. Csináld így: a zsineg egyik végét dobd be a vízbe, te itt állsz a csónakban és a mutatóujjad hegyével leszorítod a másik végét, ezért rögtön érzed, ha kapás van. Akkor azonnal kihúzod. Na, most, itt van, hehe...!

A Tanár úr hirtelen kihúzta a zsineget, azt hitte, fogott valamit, de nem fogott az semmit, csak a csalitól szabadult meg. Mi tagadás, örültem neki!

-- Jaj, de sajnálom, nagy hal volt, egész biztos! Most nem láthattuk a mesteri fogásodat. Úgy látszik, ma óvatosnak kell lennünk! – hablatyolt összevissza a Bohóc. -- Ha megszökött, hát megszökött. Még mindig jobb, mint úgy ülni és bámulni az úszót, ahogy a legtöbben csinálják. Ez ugyanaz, mint fék nélkül biciklizni!

„Bedobjam?”, gondoltam magamban, „én is ember vagyok, és az igazgatóhelyettes nem sajátíthatja ki magának az egész tengert?! Elég nagy hely ez! Legalább egy icipici bonitót foghatnék!” Azzal megragadtam az ólmot és a zsineget, s nagy csobbanással behajítottam a vízbe, az ujjam hegyével pedig ügyelni kezdtem a kapásra.

Hamarosan azt éreztem, hogy valami rángatja a zsineget. Nem tréfa dolog! Csak hal lehet, semmi más! Ha nem lenne élőlény, nem mozgatná a zsinórt. Hoppá, sikerült!!! Elkezdtém húzni a zsinórt felfelé, miközben a mutatóujjammal erősen leszorítottam.

-- Jééé, halat fogott! A fiatalember pompás jövő előtt áll! – jegyezte meg gúnyosan a Bohóc.

Nagy erővel húztam a zsineget, már csak másfél méternyi lehetett a vízben. A csónakból jól látszott, hogy a zsinór végén ide-odahimbálódzik egy csíkos hal, s mozgásomnak enged-

meskedve egyre emelkedik; tulajdonképpen úgy nézett ki, mint egy aranyhal. Hú, de izgalmas! Ahogy kiemeltem a vízből, telefröccsentette tengervízzel az arcomat. Végül csak elkaptam a halat, de a horgot sehogy sem sikerült kiszednem belőle. Elképesztően csúszott az a kezem, amelyikben a halat tartottam! Nagyon rossz érzés volt. Elegem lett az egészből, meg rántottam a zsinórt, majd az állatot odavágtam a csónak fenekéhez. Abban a pillanatban vége lett. A Pirosinges és a Bohóc csodálkozva néztek rám. Megmostam a kezem a tengerben, aztán megszagoltam. A nyers hal szaga még érződött rajta. Elegem volt, nem akartam többé halat tartani a kezemben, ahogy a hal sem akarja, hogy kézben tartsák. Így aztán feltekertem a zsineget.

-- Neked sikerült elsőnek, ez aztán a hőstett! Ez egy *gorki* volt – tett újból szűrős megjegyzést a Bohóc.

-- *Gorki*, ez majdnem úgy hangzik, mint egy orosz író neve -- viccelődött a Pirosinges.

-- Tényleg! Majdnem olyan, mint egy orosz író neve – helyeselt tüstént a Bohóc.

A *Gorki*, vagy valami ilyesmi, az egy orosz író, a Szuzuki meg egy japán irodalmár vagy ki tudja micsoda. Különben ennek a Pirosingesnek volt egy rossz szokása. Ha egy különös szót hallott, mindenáron valami külföldi névvel próbálta összehasonlítani. Persze mindenképp van valami foglalkozási ártalom, ugye? Nekem, a matektanárnak olyan mindegy, hogy *Gorki* vagy *Márki*, esetleg *Pataki*! Honnan is tudnám? Ezek meg szégyelljék magukat! Jobb lenne, ha olyan szavakat használnának, amiket én is értek: például Franklin önéletrajzában vannak ilyen szavak, mint *pushing*, *two* vagy *front*. A Pirosinges időnként behoz az iskolába egy tűzpiros színű irodalmi folyóiratot és előszeretettel olvas belőle. A Nyestkutyától hallottam, hogy az összes szóviccét innen szedi. Akkor ez a folyóirat is megéri a pénzét!

Ezután a Pirosinges és a Bohóc nekiveselkedett a halfogásnak, egy óra leforgása alatt ketten együtt tizenöt vagy tizenhat halat pecáztak. Milyen vicces, amit csak fogtak, mind *gorki* volt! Bármennyire is igyekeztek, dévérkeszeg nem akadt a horgukra.

-- Ma az orosz irodalom osztatlan sikert aratott! – mondta a Pirosinges a Bohócnak.

-- Te, a figyelemreméltó tehetségeddel, Tanár úr, csak *gorkit* fogtál, erre persze én is *gorkit* fogtam. Ez teljesen természetes! – hajbókolt a Bohóc.

Az evezős szerint ez a kis hal iszonyúan szálkás, rosszízű és szinte alig van mit enni rajta. Csak trágyának lehet használni. A Pirosinges és a Bohóc tehát egész nap csak trágyát pecáztak. Szánalmas siker! Nekem egy hal elég volt leckének, s már rég a csónakban feküdtem és bámultam a nagy kék eget. Sokkal kellemesebb szórakozás volt, mint a pecázás.

Eközben ők ketten halkán valamiről beszélgetni kezdtek. Nem hallottam jól, de nem is akartam hallani. Miközben az eget néztem, Kijóra gondoltam. Ha lenne pénzem, fognám Kijót és idehoznám, hogy együtt szórakozzunk ezen a szép helyen. Biztos remekül éreznék magunkat! Mert bármilyen csodálatos is a táj, ha olyan emberekkel vagy együtt, mint a Bohóc, az egész fabatkát sem ér! Kijo töpörödött öregasszony, mégis bárhová együtt mehet vele az ember, soha nem kell miatta szégyenkeznie. Az olyanokkal azonban, mint a Bohóc, utazhat az ember lovaskocsin, utazhat hajón, felrepülhet egy felhőkarcoló tetejére, mégsem érzi jól magát. Ha én lennék az igazgató helyettes és a Pirosinges lenne az én helyemben, biztosan nekem hízelegne olyan lelkesen, és a Pirosingest gúnyolná ki. Azt mondják, hogy az edóiak kétszínűek; persze, ha az olyanok, mint a Bohóc, vidéken laknak és folyton folyvást azt hangoztatják, hogy edóiak, akkor a többi vidéki azt fogja hinni, hogy a kétszínűség edói tulajdonság, és minden edói kétszínű. Miközben így eltöprengettem, egyszer csak arra lettem figyelmes, hogy azok ketten vidáman nevetgélnek, s közben valamiről beszélgetnek, én viszont csak szófoszlányokat hallok, nem értem, mit mondanak.

-- Micsoda? Na, nehogy már...

-- Elképesztő... nem tudom, de... büntetést.

-- Ugyan minek...

-- Szöcskéket... egészen biztos.

Egyáltalán nem hallgatóztam, de amikor a Bohóc szájából meghallottam azt a szót, hogy szöcske, akaratlanul is figyelni kezdtem. A Bohóc valami miatt csak ezt az egy szót hangsúlyozta, mint aki azt akarja, hogy megértsem, mert utána szándékosan halkabban beszélt. Moccanás nélkül tovább figyeltem.

-- Már megint ez a Hotta...

-- Hát lehet...

-- Tempurát... ha-ha-ha...

-- ...rábeszélte...

-- Gombócot is?

Ezek csak mondat töredékek voltak, de azokból a szavakból, hogy szöcske, tempura és gombóc, világosan kiderült, hogy rólam pletykálnak. Ha már beszélnek, akkor jobb volna, ha mindent hangosan mondanának, ha viszont pletykálni akarnak, akkor minek beszéltek rá, hogy eljöjjenek velük? Undorító egy banda! Szöcskék, lábdobogás, végül is nem az én hibám! Ha egyszer az igazgató azt mondta, hogy „egyelőre hagyjuk”, itt és most a Nyestkutya miatt visszafogom magam. A Bohóc meg hogy jön ahhoz, hogy kritizáljon? Inkább pingáljon az ecsetjével! Ami pedig az én dolgomat illeti, előbb vagy utóbb elboldogulok magam is, nincs szükségem arra, hogy gáncsoljanak; ezek csak idegesítenek engem az ilyen szavakkal, mint a „már megint ez a Hotta”, meg hogy „rábeszélte”. Nem tudom, hogy gondolta: Hotta beszélt rá engem, hogy rendezek botrányt, vagy Hotta beszélt rá a tanulókat, hogy szúrjanak ki velem. Miközben a kék eget néztem, a tűző nap ereje lassan-lassan alábbhagyott, langyos szellő fűdögölt. Mint illatos füstölők füstje, áttetszővé váltak, csendesen szétoszlottak a felhők.

-- Nem kellene már hazamennünk? – kérdezte elgondolkodva a Pirosinges.

-- De igen, éppen itt az ideje, -- vágta rá szinte abban a pillanatban a Bohóc. – Ma este a Madonnával találkozol, ugye?

-- Ne beszélj butaságokat, majd egy kicsit később... -- Azzal elfordult, és oldalvást rám nézett, majd kihúzta magát. – Hehehe... Különben nem is olyan érdekes.

-- Nem baj, ha meghallja... -- kémlelt körül a Bohóc.

Összehunyorítottam a szemem és a Bohócra szegeztem a tekintetem. A Bohóc láthatóan zavarba jött, megadóan nyújtogatta a nyakát, fejét vakargatta. Jaj, de utálatos figura!

A csónak nyugodt vizeken közelített a part felé.

-- Látszik, hogy nem különösebben szeretsz pecázni – fordult hozzám a Pirosinges.

-- Sokkal jobb fekve az eget nézni, -- válaszoltam és féligszítt cigarettámat a tengerbe dobtam, az egyet sistergett, majd az evezők keltette hullámok hátán hintázott egy darabig.

-- Mindenki nagyon örül, hogy idejöttél, még a diákok is, kérlek, tégy meg mindent a kedvükért. – Olyan témába vágott most bele, amelynek semmi köze nem volt a pecázáshoz.

-- Nem különösebben örülnek.

-- Dehogynem. Nincs szándékomban bókokat mondani. Nagyon-nagyon örülnek, ugye, Josikava?

-- Már hogy örülnének? Micsoda lármát csináltak! – nevetett gúnyosan a Bohóc.

Különös, de minden egyes szavát sértésnek éreztem.

-- Csak nem vagy elég óvatos, és ez veszélyes dolog – mondta a Pirosinges.

-- Na és, ha veszélyes? Ha arra kerül sor, én a veszélytől sem ijedek meg – válaszoltam neki.

Valóban fel voltam készülve, hogy a végén vagy engem mentenek fel a szolgálat alól, vagy egytől egyig minden kollégistát kényszeríteni fognak a bocsánatkérésre, de valamelyik megoldás mellett mindenképpen kitartanak.

-- Látod, tulajdonképpen nem is kellett volna erről beszélnünk, de én, mint igazgató helyettes, azért szólok róla, hogy a te érdekeidet megvédjem. Csak attól tartok, hogy félreérted.

-- Valójában az igazgatóhelyettes teljes megértéséről biztosít -- fogott bele a Bohóc a szokványos fecsegésébe. -- S én magam, mivelhogy én is edői vagyok, tiszta szívemből kívánom,

hogy minél tovább munkálkodj az iskolában, úgy érzem kölcsönösen segíteni fogjuk egymást. Ha szükség van rá, minden erőmmel kész vagyok...

Nehogy már a Bohóc segítsen rajtam, akkor inkább megfojtom magam!

-- A diákok nagyon vártak már, -- folytatta a Pirosinges – de hát különféle körülmények adódtak. Lehet, hogy megharagszol, de értsd meg, béketűrőnek kell lenni, kérlek, légy türelmes egy kicsit! Én soha nem tennék semmi rosszat neked!

-- Különféle körülmények? Milyen körülményekről van szó?

-- Ez kicsit bonyolult, de majd idővel megérted. Most nem beszélek róla, mert később magadtól is rájössz, ugye Josikava?

-- Igen, meglehetősen bonyolult dolog. Egy nap alatt nem lehet megérteni, de majd fokozatosan rájössz magadtól is. Én nem mondok neked semmit, úgyis rájössz, -- visszhangozta a Pirosinges a Bohóc.

-- Ha valóban ennyire bonyolult a helyzet, akkor jobb, ha nem is kérdezek semmit, de hát nem én hoztam szóba, ezért most már szeretném tudni.

-- Jól van, te akartad! Ha már elkezdünk beszélni róla, felelőtlenség volna félbehagyni. Akkor csak a következőket szeretném mondani. Kérlek, bocsáss meg, de épp, hogy elvégezted a tanárképzőt, kezdő tanár vagy, gyakorlatilag most tanítasz először. Az iskola azonban meglehetősen bonyolult dolog, ezért a diákokkal szemben nem lehet nyíltan viselkedni.

-- Akkor hogyan lehet, ha nem nyíltan?

-- Még olyan kevés gyakorlatra tettél szert, és tulajdonképpen túl őszinte vagy!

-- Hogy lenne több gyakorlatom, az önéletrajzomban megírtam, hogy huszonhárom éves és négy hónapos vagyok!

-- Hát igen, vannak bizonyos esetek, érik furcsa hatások az embert...

-- Aki becsületes, annak nem számít, milyen hatás éri.

-- Persze, hogy nem számít, persze, hogy nem számít, de azért valamennyire mégis... Például aki előtted itt tanított, azzal valami hasonló történt, ezért mondom, hogy légy óvatos, különben semmi se sikerül.

A Bohóc eközben „óvatosan” csendben maradt. Mikor körülnéztem, láttam, hogy a csónak farában eszmét cserél a halfogásról az evezőssel. A Bohóc nélkül könnyebben ment a beszélgetés.

-- Kinek a hatása alá került az a tanár, aki előttem tanított?

-- Hogy ki volt az, azt nem árulom el, mert sértené a becsületét. Ráadásul nincs pontos bizonyíték sem. Hibát követnék el, ha megmondanám. De akármi történt is, te a mi meghívásunkra jöttél ide, meg aztán neked se jó, meg nekünk se, ha kudarcot vállalasz. Ezért kérlek, légy óvatos!

-- Azt mondja, legyek óvatos. Folyton ez az óvatosság! Szerintem sokkal fontosabb, hogy ne csináljunk semmi rosszat!

A Pirosinges nevetésben tört ki. Nem értem miért, szerintem nem mondtam semmi olyat, amin nevetni lehetett volna. A mai napig biztos voltam az igazamban. Ha jobban megvizsgáljuk a dolgot, akkor kiderül, hogy a legtöbb ember rosszat cselekszik. Ezt bizonyára azért teszi, mert úgy gondolja, hogy bűn nélkül nem lehet sikereket elérni a társadalomban. És ha véletlenül egy becsületes, tiszta ember kerül az útjába, azt kölyöknek, tejfelesszájúnak nevezi, elítéli a hibáit és lefitymálja. Akkor viszont jobb lenne, ha nem papolnák az erkölcs tanárai az elemiben meg a középiskolában, hogy „Ne hazudjatok! Legyetek becsületesek!”? Ehelyett inkább bátran és nyíltan okíthatnák a hazudozás művészetét, hogy hogyan kell bizalmatlannak lenni, hogyan kell rutinosan becsapni másokat; ebből sokkal nagyobb haszna volna a világnak meg az egyes embereknek is. A Pirosinges jót mulatott, az egyszerűségemet nevette ki. De hát mit lehet tenni egy olyan világban, ahol kinevetik az egyszerűséget és az egyenességet?! Kijo soha nem nevetett volna ilyenkor! Sőt, mindig is lelkesedett ezekért a tulajdonságokért. Kijo elsőrangú ember, nem úgy, mint a Pirosinges.

-- Persze, hogy nem szabad rosszat csinálni, de ha te magad nem csinálsz rosszat, ámde nem érted mások ostoba tetteit, akkor előbb vagy utóbb bajba jutsz. Tudod, vannak olyan emberek a világban, akik nyílszívűeknek, egyenes jelleműeknek látszanak, kedvesen segítenek szállást keresni, de nagyon óvatosnak kell lenni velük... Jaj, de lehült az idő! Már ősz van. Barna ködben úszik a part. Hé, Josikava! – emelte fel a hangját, hogy a Bohóc meghallja. – Mit szölsz a barnaszínű parthoz?

-- Valóban csodálatos! Ha lesz időm, feltétlenül csinállok egy skiccet róla, kár, hogy nem maradhatunk tovább! – fogott a fecsegésbe a Bohóc.

Amikor a Minato szálloda első emeletén kigyúltak a fények, amikor az esti csendben felhangzott a vonat füttye, csónakunk megállt, orra belefúródott a parti homokba.

-- Isten hozta! – üdvözölte a szállodatulajdonosné a tengerparton a Pirosingest.

-- Hopsz! – kiáltottam föl megkönnyebbülten, miközben a csónakból partra ugrottam.

6

Rettenetesen utáltam a Bohócot. Egy ilyen alaknak jobb volna kötelet akasztani a nyakába és bedobni a tengerbe, egész Japán jobban járna vele! A Pirosingestnek pedig a hangját nem bírtam elviselni! Szemmel láthatólag a lelkét adta volna azért, hogy kellemes hangja lehessen. De kár a gőzért, ilyen ronda pofával! Csak egy Madonna-féle eshet bele! Az igazgatóhelyettes sokkal ködösebben fejezte ki magát, mint a Bohóc. Ahogy hazafelé mentem, többször is végig gondoltam, amit mondott, s úgy tűnt, igaza van. Mivel nem beszélt világosan, csak feltételezni lehetett, mire céloz, egy azonban biztos: a Tarajos süllő nem valami jó fickó, és óvatosnak kell vele lenni. Persze jobb lett volna, ha világosan kimondja, hiszen ez egyáltalán nem férfias viselkedés! Ha viszont a Tarajos süllő ilyen rossz tanár, akkor miért nem rúgják ki minél előbb? Ez az igazgatóhelyettes hiába doktor meg irodalmár, tulajdonképpen pipogya fráter! Milyen férfi az, aki a háta mögött szidja a másikat, s nyíltan még nevén se nevezi! Csakis egy gyáva féreg lehet! Aki gyáva, az általában kedves, és ez a Pirosingest is olyan nőiesen kedves! Ha kedves, hát kedves, a hangja meg olyan, amilyen, nem lehet valakit lenézni azért, mert nem tetszik a hangja! Különböztetve meglehetősen furcsa ez a világ: aki kedves, az nem szimpatikus, akit viszont barátodnak érzel, az rossz ember és hülyét csinál belőled. Mások az emberek vidéken és mások Tokióban. Reménytelen hely ez! Lehet, hogy itt még a tűz is megfagy, a kő meg túróvá válik? De hogy ez a Tarajos süllő rábeszelné a tanulókat? Micsoda disznóság! Annál is inkább, merthogy a diákok körében neki van a legnagyobb tekintélye, és így valószínűleg könnyen sikerülhet neki, amit el akar érni, ha viszont nem járna kerülő úton, hanem nyíltan veszekedni kezdene velem, megelőzhetnék a későbbi gondokat. Ha útjába vagyok, -- és úgy látszik, hogy ez így van, -- akkor a legegyszerűbb volna megmondani. Mindent meg lehet beszélni! Ha igaz az, amit a Pirosingest mond, holnap itt hagyom az állásomat! Nemcsak itt lehet jóllakni! Bárhová elmehetsz, elvégre a világ végén is meghalhatsz! Tarajos süllő tehát pontosan olyan fickó, akivel nem nagyon lehet beszélni.

Amikor idejöttem, a Tarajos süllő volt az, aki elsőként jeges vízzel kínált. De hát ilyen két színű embertől akár még egy pohár jeges vizet sem szabad elfogadni! Egy pohárral megittam, ami egy szenbe és öt ribe¹⁷ került neki. De életem végéig bántaná a lelkiismeretemet, ha egy szennel vagy akár csak öt rivel adósa maradnék egy ilyen csirkefogónak. Holnap, ha bemelegyek az iskolába, visszaadom neki az egy szent és az öt rit. Kijótól egyszer három jent kaptam kölcsön. Azóta már öt év is eltelt, de azt a pénzt mind a mai napig nem adtam vissza neki. Nem mintha nem adhattam volna meg, csak nem adtam neki oda. Kijo mostanáig nem várta, hogy megadjam, sőt egyáltalán nem érdekelt, hogy mennyi pénz van a zsebemben. Én pedig

---

¹⁷ Ri – a legkisebb aprópénz volt, egy ri: egy jen század része. (A ford.)

egyáltalán nem éreztem magam adósnak, nem úgy, mintha egy idegentől kértem volna kölcsön. Ha emiatt az adósság miatt idegeskednem kellett volna, az azt jelentette volna, hogy kétkedem Kijóban, hogy nem bízom gyönyörű lelkében. Nem adtam meg neki a pénzt, de nem is néztem le, hiszen úgy érzem, mintha lelkem egy darabja volna. Persze nem lehet összehasonlítani Kijót és a Tarajos sült, ha azonban valakitől valamilyen kínálást elfogadsz, legyen az akár egy pohár jeges víz vagy egy csésze tea, hallgatólagosan azt jelenti, hogy rendes embernek tartod és ezzel az emberrel szívélyes kapcsolatban vagy. Vannak olyan tartozások, amelyeket végleg vissza lehet fizetni, de azokat a jócselekedeteket, amelyeket kaptál és a szíved mélyén őrzöl, pénzen nem lehet megvásárolni. Olyan ember vagyok, akinek nincsen se rangja, se neve, de senkitől sem függök. Ha egy független ember meghajtja a fejét valaki előtt, az egy milliónál is nagyobb érték.

Azáltal, hogy a Tarajos sültől elfogadtam az egy szent és öt rit, egy milliónál nagyobb értékkel ajándékoztam meg viszonzásképpen. Úgyhogy a Tarajos sül tartozik hálával nekem. Szégyentelen alak, mert a hátad mögé bújva követi el az aljas tetteit! Holnap, amint bemegyek, rögtön megadom az egy szent és az öt rit, és nem tartozom neki többet semmivel. Aztán pedig lehet veszekedni!

Miután mindezt végiggondoltam, ragadozni kezdtek a szemeim, és mélyen elaludtam. Másnap, amikor a már említett körülmények miatt valamivel korábban bementem az iskolába, elkezdtem várni a Tarajos sült. De hiába! Megérkezett a Sütőtök koma. Azután a klasszikus kínai tanár. Megjött a Bohóc is. Végül a Pirosinges is megérkezett, de a Tarajos sülnök nyoma sem volt, csak az asztalán hevert egy darabka kréta. Előre kigondoltam, hogy amint bemegyek az iskolába, rögtön megadom a pénzt, ezért mielőtt elindultam volna otthonról, -- ahogyan a fürdőbe menet is szoktam, -- előkészítettem az egy szent és az öt rit, amelyet egészen az iskoláig a markomban szorongattam. Izzadt a tenyerem, s amikor kinyitottam, láttam, hogy a pénz is lucskos. Arra gondoltam, ha így adom neki vissza a pénzt, Tarajos sül majd még arra is mond valamit, ezért az asztalára tettem, füttyültem rá, majd újból a tenyerembe zártam. Eközben viszont odajött hozzám a Pirosinges:

-- Tegnap bizonyára elfáradtál...

-- Dehogyan, nem fáradtam el, csak megéheztem – feleltem neki.

Ekkor a Pirosinges rákönyökölt a Tarajos sül asztalára, s egészen az orromig tolt a lavórformájú képét, hogy nem is értettem, mit akar.

-- Amit tegnap a csónakban hazafelé menet mondtam, kérlek, tartsd titokban! Ugye még nem beszéltél róla senkinek?

Nőies hangjából férfias izgalom érződött. Nem beszéltem róla, ez egészen biztos. De éppen most készültem rá, a pénzt is kikészítettem, ott szorongattam a tenyeremben, de azáltal, hogy a Pirosinges megtiltotta a beszédet, kellemetlen helyzetbe hozott. A Pirosinges is megéri az árát! Nem nevezte néven a Tarajos sült, de a célzásaiból könnyen ki lehetett találni, kire gondol, most pedig attól fél, hogy megfejtették a célzásait; nem vártam volna ekkora felelőtleniséget az igazgató helyettestől! Még a kezdet kezdetén, amikor a hadakozásunk kezdődött a Tarajos süllel, közbe kellett volna avatkoznia, hogy a problémát megoldja, és nyíltan az én oldalamra állnia. Nem csak arra kellett volna figyelnie, hogy a piros ingét felvegye!

Az igazgató helyettes felé fordultam és azt mondtam neki, hogy még senkinek se szóltam és éppen most készülök beszélni a Tarajos süllel, mire a Pirosinges rettenetesen zavarba jött és így szólt hozzám:

-- Minek kéne ilyen oktalanságot csinálnod? Nem emlékszem, hogy Hottával kapcsolatban konkrétan mondtam volna valamit, és amennyiben botrányt csinálsz, az meglehetősen kellemetlen lesz neked. Csak nem azért jöttél az iskolába, hogy ellentéteket gerjessz?

Valójában értelmetlen kérdés volt, amire csak annyit jegyeztem meg:

-- Természetes, az iskolának rossz, ha valaki fizetést akar és ellentéteket gerjeszt.

Erre a Pirosinges letörölte arcáról a verítéket és így kérelt:

-- Akkor a tegnapi beszélgetésről csak te tudj, s nagyon kérlek, maradjon köztünk az egész!
Ha már megkért, ígéretet tettem neki:

-- Rendszerben van, én se nagyon akartam erről beszélni, de ha még kellemetlen helyzetet is teremtené, akkor természetesen hallgatni fogok.

-- Nyugodj meg, minden rendszerben lesz – bízott a Pirosinges.

El sem lehet képzelni, mennyire mélyen nőies volt! Ha az összes irodalmi doktor ilyen, mint ő, akkor egyik sem ér egy fabatkát se! Teljesen következtelen és minden logikát nélkülöző parancsot ad ki tökéletes közömbösséggel. Különben bennem sem bízik. És ez még férfinak tartja magát?! Talán az volt az aljas szándéka, hogy amit magára vállalt, azt a kosárba dobja, mint a szemetet?

Ekkor a tanárok közül valaki odajött az asztalhoz, ahol ketten álltunk, mire a Pirosinges gyorsan visszament a helyére. Még a járása is olyan különös volt! Mikor a szobában sétált, úgy érintette cipőjével a padlót, hogy a léptei koppanását sem lehetett hallani. Ekkor vettem csak észre, hogy figogtatja a zajtalan járását! Talán tolvajnak képezte ki magát? Inkább járt volna úgy, mint a többiek! Hamarosan megszólalt az órakezdést jelző trombitaszó. A Tarajos süll csak nem jött! Nem tehettem mást, letettem az egy szent és az öt rit az asztalára és kimentem a tanáriból.

Kicsit később fejeztem be az első órát, s amikor a tanáriba visszamentem, a többi tanár már mind az asztalánál ült és egymással beszélgetett. Időközben a Tarajos süll is befutott. Azt hittem, hogy ma nem jön be órára, de csak késett. Amint észrevett, rögtön hozzám fordult:

-- Ma miattad késtem. Fizesd ki a büntetéspénzt!

Erre én felkaptam az asztalán heverő pénzt, és ezt mondtam:

-- Tessék, fogd, ez a tiéd! – Azzal letettem a pénzt a Tarajos süll elé. – Nemrég, tudod, amikor az utcán a jeges vízzel megkínáltál, itt az ára!

-- Miket beszélsz? – nevette el magát, de várakozása ellenére komoly maradtam. – Hülye vicceid vannak!

Azzal az asztalomra dobta a pénzt. Jaj, ez már igazán luxus, amit a Tarajos süll művel!

-- Ez nem tréfa, ez az igazság! Nekem luxus tőled jeges vizet elfogadni, ezért adom vissza! Próbáld meg nem elvenni!

-- Ha egy szent és öt ri téged ennyire nyugtalanít, akkor inkább elteszem. De hogy jutott ez éppen most eszedbe?

-- Akár most, akár máskor, de visszaadom. Utálok, ha megkínálsz, ezért adom vissza.

Tarajos süll hideg tekintettel az arcomba nézett és csak ennyit mondott:

-- Nahát!

Ha nem kért volna meg a Pirosinges, akkor itt és most lelepleztem volna a Tarajos süll aljasságát, nagy verekedést csaptam volna, de megígértem, hogy hallgatok, és ez megakadályozott abban, hogy bármit is tegyek. De vajon miért vörösödött el annyira és miért mondta azt, hogy „Nahát!”?

-- A jeges vízért járó pénzt eltettem, de te meg költözz el a szállásodról!

-- Az rendszerben van, hogy a pénzt eltedd. De hogy a szállásomról elköltözöm vagy sem, az már az én dolgom!

-- Nem a te dolgod, mert tegnap a házigazdád eljött hozzám, mert szeretné, ha elköltöznél tőle. Meghallgattam az érveit, és meggyőződtem róla, hogy igaza van. Hogy még egyszer bizonyosságot szerezzek, ma reggel elmentem hozzá, és az egész történetet végighallgattam.

Nem értettem, hogy valójában a Tarajos süll mire céloz.

-- Honnan tudnám, hogy miről beszélt neked a házigazdám? Mondhat akármit is egymagában! Beszélj, miről van szó, mondj el mindent sorjában! Micsoda durvaság ez, rögtön kipakolni, hogy a házigazdának van igaza!

-- Rendben van, elmondok mindent. Te minden valószínűség szerint folyton dorbézolsz a szállásodon, és ezt tovább már nem lehet elviselni! Jegyezd meg, hogy a szállásadód felesége neked nem cseléded! Az már több mint uraskodás: kirakni a lábad, hogy lepucolják a cipődet!

-- Méghogy én? Mikor raktam ki a lábam, hogy a szállásadó lepucolja a cipőmet?

-- Nem tudom, hogy kiraktad-e a lábad vagy sem, de az biztos, hogy a terhükre vagy. A házigazda követeli, hogy fizess ki a tíz jent a szállásért, a tizenöt jent pedig azért a tekercsképért, amelyet eladott neked és utána azonnal hord el a sátorfádat!

-- Aljas disznó! Hogy meri ezt megengedi magának! Miért hívott akkor oda lakni?

-- Miért hívott oda? Nem tudom. Odahívott, ott laktál nála, de most elege van, azt mondta, takarodj onnan! Úgyhogy költözz el!

-- Meg is teszem! Ha kérnének, se maradnék! De hát te ajánlottad nekem ezt a helyet, ahol most rágalmakat szórnak rám! Te szemtelen alak!

-- Én szemtelen alak? -- Mivel a Tarajos sül ugyanolyan szeleburdi, mint én, makacsul ordított tovább. -- Nem tudsz viselkedni, erről van szó!

A tanáriban ülők nem értették, mi történt, ezért mindannyian felém és a Tarajos sül felé fordultak, nyakukat nyújtogatták, csodálkoztak. Mivel eszemben sem volt azt gondolni, hogy valami szégyenleteset műveltem, kihúztam magam, és egytől egyig végignézttem rajtuk. Mindannyian meg voltak lepődve, csak a Bohóc találta érdekesnek a dolgot és nevetett rajta. Fenyegetőn végigmértem, s szigorú tekintetem hatására a Bohóc megszeppent, aztán hirtelen komoly arcot vágott és most már tisztelettel nézett fel rám. Úgy tűnt, eléggé meg volt ijedve. Ekkor megszólalt a trombita. Mindketten abbahagytuk a veszekedést és az osztályainkba mentünk.

Délutánra értekezletet szerveztek, hogy megvitassuk, mi legyen azokkal a kollégistákkal, akik előző éjszaka olyan kibírhatatlanul viselkedtek, amikor ügyeletet tartottam. Életemben először mentem értekezletre, egyáltalán nem ismertem a szokásokat, de arra gondoltam, hogy itt mindenki elmondja a véleményét, azután pedig az igazgató összefoglalja, és figyelembe veszi ezeket a véleményeket. Az a kifejezés, hogy „figyelembe vesz”, szerintem azt jelenti, hogy nagyon nehéz eldönteni, mi a helyes és mi a helytelen. Ebben az esetben viszont mindenki tudja, hogy ilyen okból ülésezni teljesen fölösleges időtöltés. Bárki bármit is magyaráz, más vélemény szóba se jöhet! Az lenne a legjobb, ha az igazgató most helyben lezárná ezt az ügyet. De meglehetősen határozatlan! Azt mondjuk: igazgató, és közben mégsem igazgat, sokkal inkább a vontatottság, a lassúság megtestesítője!

Az értekezlet helye az igazgatói iroda melletti kis szobában volt, melyet általában büfének használtak. Egy hosszú asztal körül tizenkét fekete bőrrel bevont szék volt körbe rakva, amelytől az egész helyiség európai jellegű étteremnek tűnt. Az asztal egyik végében ült az igazgató, mellette a Pirosinges foglalt helyet. Utána, azt mondták, ülhet bárki bárhová, csak a tornatanár húzódott meg mindig szerényen az asztalvégen. Nem tudtam, hova üljek, végül a biológia és a klasszikus kínai tanár között helyezkedtem el. Észrevettem, hogy velem szemben a Tarajos sül és a Bohóc ül egymás mellett. Akárhogy is nézzük, de ennek a Bohócnak rettenetes a képe! A Tarajos sülnek – igaz ugyan, hogy összevesztem vele – mégis sokkal jellegzetesebb arca van. Amikor az apámat temettük, a napfényes Jógendzsi templomban volt egy tekercskép, amelyen egy arc nagyon hasonlított a Tarajos sültre. A paptól hallottam, hogy ez az Idaten nevű szörny, a buddhista templomok őrzője. A Tarajos sül ma nagyon dühös volt, csak úgy forgatta a szemeit, időnként rám nézett, ekkor én is gonosz tekintetet vetettem feléje, mintha a szememmel azt akarnám kifejezni, hogy engem úgysem ijeszt meg. A szemem vágása nem valami szép, de a szemgolyóm meglehetősen nagy, kevés embernek van ilyen. Kijo is gyakran mondogatta: „Olyan nagyok a szemei, hogy színésznek is elmehetne!”

-- Ugye mindannyian együtt vagyunk? – kérdezte az igazgató.

Ekkor a titkár, akit Kavamurának hívtak, sorban megszámolt mindenkit. Csak egy hiányzó volt. Előre számítani lehetett rá, hogy hiányozni fog. Sütőtök koma nem jött el. Lehet, hogy

köztem és közötté volt valami sors által előre meghatározott kapcsolat, de attól a perctől fogva, mióta először megláttam az arcát, soha nem tudtam elfelejteni. Amikor beléptem a tanáriba, elsőnek mindig Sütőtök komát vettem észre, ha az utcákat jártam, Sütőtök tanár úr arca érintette meg a lelkemet. Ha a fürdőbe mentem, néha-néha a Sütőtök zöldes színű, felpuffadt arcát véltem felfedezni a medencében. Amikor üdvözöltem, arcán zavart vettem észre, fejét lehorgasztotta, nagyon megsajnáltam emiatt. Nem volt nála csöndesebb tanár az egész iskolában. Ritkán nevetett, feleslegesen nem nyitotta ki a száját. Olvasmányaimból ismertem a „nemes lelkű” kifejezést, de arra gondoltam, hogy ez a szó csak szótárakban található, ilyen ember nem létezik a valóságban, amikor azonban a Sütőtök komával először találkoztam, ez a szó valóság tartalommal telítődött meg.

Amikor az értekezletre beléptem a terembe, e mély belső vonzalom miatt rögtön észrevettem, hogy a Sütőtök koma nincs ott. Őszintén szólva, titokban abban reménykedtem, hogy mellette foglalhatok helyet.

-- Bizonyára hamarosan itt lesz – jegyezte meg az igazgató, majd kibogozta a csomót a maga elé helyezett lila színű selyemkendőből kötött batyun, és sokszorosított cédulákat szedett ki belőle, amelyeket olvasgatni kezdett. A Pirosinges borostyán pipáját kezdte tisztogatni selyem zsebkendőjével. Ennek a férfinak ez volt a mániája. Jól állt a piros ingéhez. A többiek suttogva beszélgettek, tétlenségükben a ceruzájuk végén levő radírral firkáltak az asztal tetején. A Bohóc időnként mondott valamit a Tarajos sülnék, de az válaszra se méltatta. Csak néha szólalt meg mindössze annyit, hogy „igen” vagy „ühüm”, időnként rettenetesen dühvel nézett rám. Én is haragos tekintettel válaszoltam neki.

Ekkor azonban megérkezett a várva várt Sütőtök. Bánatos arckifejezéssel csak annyit mondott:

-- Elnézést a késésért. Egy kis elfoglaltságom volt – miközben udvarias meghajlással üdvözölte a Nyestkutytát.

-- Akkor az értekezletet megnyitom – jelentette be a Nyestkutya, azzal Kavamura titkárnak átnyújtott egy köteg sokszorosított papírlapot, hogy ossza szét a jelenlévők között. Ahogy megnéztem a napirendi pontokat, első helyen a tanulók magatartása szerepelt, ezek után még vagy két-három dolog. A Nyestkutya a tőle megszokott fontoskodással, mintha a pedagógia élő megtestesítője volna, felvázolta előttünk a dolog lényegét:

-- Iskolánk nevelői és tanulói különböző tévedéseket és hibákat követnek el, melynek egyedüli oka az, hogy nem vagyok elég óvatos. Minden alkalommal, ha történik valami, én, mint igazgató, rettenetes zavart érzek a lelkemben. Nagy kár, hogy iskolánkban újból rendellenes dolgok történtek. Most is, meg kell mondanom, újból magamat érzem hibásnak. Valójában megtörtént, ami megtörtént, most már nem tehetünk semmit, de feltétlenül meg kell hoznunk bizonyos intézkedéseket. Mindazonáltal a tényeket már mindenki ismeri, ezért arra kérem a résztvevő kollégákat, hogy őszintén fejtsék ki elképzelésüket a létrejött helyzet jobbítására vonatkozóan.

Ahogy az igazgató szavait hallgattam, csak lelkesedni tudtam: „Hát persze, ez a Nyestkutya igazgató, micsoda bölcs és nagy ember!” Ha azonban egy igazgató tűzön vízen át minden felelősséget magára vállal, és minden bünt, minden nemtörődömséget magának tulajdonít, akkor nem lehet felelősségre vonni a tanulókat, következésképp az ilyen igazgató ezzel saját maga alatt vágja a fát. Akkor viszont minek kellett ebből az értekezletből ekkora hercehurcát csinálni?! Ha ép ésszel irányítana, így is meg lehetne érteni! Nyugodtan tartottam ügyeletet azon az éjszakán. A tanulók randalírozni kezdtek. Tehát sem az igazgató nem hibás, sem én, csak a tanulók a sárosak! Lehet, hogy a Tarajos sültől rábeszélte őket, akkor viszont meg kell szabadulni ezektől a tanulóktól meg a Tarajos sültől és kész! Magára vállalja a mások bűnét és azt harsogja: „Én vagyok a bűnös!, Én vagyok a bűnös!”, hol van még a világon olyan ember, aki ilyen bűvészmutatványra képes, mint a Nyestkutya! Miután minden logikát nélkülöző mondandóját befejezte, önelégült tekintettel nézett végig a termen. Senki se szólt egy árva

szót sem. A biológia tanár az első osztály feletti tetőn megtelepedett varjút bámulta. A klaszikus kínai tanár összehajtotta, majd kinyitotta a napirendi pontokat tartalmazó papírlapot. A Tarajos süllő továbbra is az arcomat kémlelte. Ha tudtam volna, hogy az értekezlet ilyen nagy hülyeség, inkább fényes nappal is aludtam volna az ágyamban!

Jól földegesítettem magam, ezért aztán úgy döntöttem, hogy én is beszélni fogok; már fel is emelkedtem a helyemről, de mégis meggondoltam, mert a Pirosinges kezdett el valamit magyarázni. Féltreakarta a pipáját, arcát megtörölte csíkos zsebkendőjével. Biztos a Madonnájától csalta ki ezt a zsebkendőt! A férfiak fehér vászonkendőt használnak.

-- Én is hallottam, hogy a kollégisták milyen felháborító módon viselkedtek. S mint igazgató helyettes, be kell vallanom, én is hibás vagyok, nagyon bánt, hogy a fiatalságra nem tudtam erkölcsileg hatást gyakorolni. Tehát ez az eset, amelyről most szó van, bizonyos hiányszavak miatt történt. Ha kiragadva szemléljük a dolgot, bármily furcsa is, de úgy tűnik, mintha a mi tanulóink lennének rosszak. Mindazonáltal, ha a körülményeket mélyebben vizsgáljuk meg, rádöbbenünk a lényegre, vagyis arra, hogy ez éppen fordítva van: a megtörtént esemény miatt a felelősség sokkal inkább az iskolát terheli, és nem a tanulókat! Ezek után a jövőre nézve egyáltalán nem látszik gyümölcsözőnek, ha csupán külső jelenségek miatt szigorú büntetéssel sújtjuk diákjainkat. Különben is az egész a fiatalos lendület miatt van, az ifjúság mindig duzzad az energiától, így aztán cselekedeteik felét ösztönösen hajtják végre, s nem is gondolnak arra, hogy mi a jó vagy mi a rossz. Természetesen bizonyos rendszabályokat meg kell hozni, majd az igazgató úr eldönti, hogy mi legyen az, ebbe egyáltalán nem szeretnék beavatkozni, de kérem, hogy mindezeket a körülményeket vegyük figyelembe, és a lehetőségekhez képest, legyünk megbocsátóak!

Hát persze, tudjuk, a Nyestkutya olyan, amilyen, de a Pirosinges se piskóta! Nem ártallja kijelenteni, ha a tanulók randalíroznak, akkor nem ők a hibásak, hanem természetesen a tanárok! Ha mondjuk egy bolond fejbe vág egy embert, akkor az a hibás, akit fejbe vágta, mert hogy éppen őt vágta fejbe a bolond. Köszönjük ezt az élvezetes boldogságot! Ha annyira tombol bennük az energia, inkább menjenek ki a sportpályára, vagy szumózzanak, minthogy másnak kelljen szenvedni azért, mert ők félig ösztönösen teletömik a tanár ágyát szöcskével! És mi van, ha álmodban félig ösztönösen levágják a fejed, akkor is megbocsátunk nekik?

Ilyen gondolatok fordultak meg a fejemben, miközben azon töprengtem, hogy mondjak valamit, de ha már beszélek, azt úgy kell, hogy meglepjek mindenkit a folyékony és kifejező stílusommal, nekem viszont az a szokásom, hogy amint belefogok, rögtön dühbe gurulok és a második vagy harmadik szónál akár akarom, akár nem, belegabalyodok a mondandómba és ezzel kész, vége! A Nyestkutya vagy a Pirosinges emberként sokkal lejjebb van nálam, viszont beszélni mesterien tudnak, én meg, mondhatok bármi érdekeset is, ha megbicsaklik a nyelvem, csak azt veszik észre és már nem ér semmit az egész! Majd vázlatot készítek magamban, gondoltam, s fejben elkezdtem a mondatokat fogalmazni. Ekkor azonban legnagyobb megrökönyödésemre a velem szemben helyet foglaló Bohóc emelkedett szólásra. Elég beképzelt ahhoz, hogy szokása szerint véleményt mondjon! Nevéhez méltóan ugyancsak forgott a nyelve:

-- Valójában a mostani szöcske história, no meg a csatakiáltások meglehetősen sajnálatos események, melyek bennünket, az iskola életéért munkálkodó pedagógusokat titkos aggodalommal töltöttek el alma materünk jövőjével kapcsolatban. Elsősorban nekünk pedagógusoknak kell magunkba tekinteni, és az egész tanintézmény fegyelmét megerősíteni. Úgy gondolom, hogy mindaz, amit az igazgató és az igazgató helyettes elmondott, valójában a lényegre érinti, és nagyon megfelel a körülményeknek, minden szavával egyetérték. Szeretném kérni, hogy amennyire csak lehet, nagylelkű bánásmódban részesítsük a tanulókat.

A Bohóc folyékonyan beszélt, de nem volt semmi értelme annak, amit mondott. Választékosnak tűnő, beporosodott kifejezéseit meg ugyan ki értette? Az egésznek az volt az értelme, hogy „minden szavával egyetérték”.

Nem értettem teljesen a Bohóc szavait, de valamiért rettenetesen méregbe gurultam, s miközben még csak vázlatot sem készítettem magamban, felpattantam a helyemről és ezt mondtam:

-- Egy szavával sem értek egyet... -- majd hirtelen megtorpantam. – Egyáltalán nem tetszik nekem ez a zagyva bánásmód! -- Mire az összes „munkálkodó pedagógus” hangos nevetésben tört ki. – Mindegyik tanuló hibás. Ha nem tanulnak meg bocsánatot kérni, akkor szokássá válik az ilyenfajta viselkedés. Még az se ártana, ha kizárnák őket az iskolából! Micsoda pimaszság! Azt hiszik, mert új tanár vagyok... -- tettem még hozzá és leültem a helyemre.

Erre a jobb oldalamon ülő biológus kezdett el beszélni:

-- A tanulók hibát követtek el, hibásak, de túl szigorúan nem szabadna megbüntetni őket, mert ez ellenkező reakciót válthat ki. A nagylelkű bánásmód híve vagyok, amelyről igazgató helyettesünk már kifejtette a véleményét – szónokolta ez a gyenge visszhang.

Erre a klasszikus kínai nyelv bal oldalán ülő képviselője fejtette ki ugyanezt. A történelem tanár is az igazgató helyettesével volt egy véleményen. Az átkozottak! A többség mind Pirosinges-párti! Ha az iskolában ez a banda kerekedik felül, akkor nincs mit tenni. Úgy döntöttem, hogy két eset közül választok: vagy bocsánatot kérnek tőlem a tanulók, vagy itt hagyom az iskolát, és ha a Pirosinges győz, akkor hazamegyek, és azonnal csomagolok. Különbözőben őszintén megmondva, hangzatos szónoklásban egyáltalán nem sikerült felülmúlnom ezt a csúrhét! Ha pedig a bandájukba kéredzkednék, szolgáléleknek tartanám magam! De hát nem mindegy, mi lesz, ha itt hagyom az iskolát? Szóljon még nekik az ember valamit, így is, úgy is kinevetik! Nem, most már mondjon akárki akármit, visszafogom magam!

Ebben a pillanatban az eddig szótlánul hallgató Tarajos sül határozottan felpattant a helyéről. Arcátlan pimasz! Majd mindjárt egyetértéséről fogja biztosítani a Pirosingest! Jól van, beszéljen annyit, amennyit akar, én már úgyis megmondtam neki a véleményemet! Tarajos sül hangjától megremegtek az ablaküvegek:

-- Ami engem illet, egyáltalán nem értek egyet az igazgató helyettesével és a többiekkel. Akármerről is nézzük, de az a botrány, amelyről most szó van tizenöt kollégista és az újonnan érkezett tanár között zajlott, és ez a tizenöt tanuló nevetségessé akarta tenni az általuk lenézett tanárt. Akárhogy is csúsjuk, csavarjuk, másképp ezt nem lehet értelmezni. Szerintem az igazgató helyettes az adott tanár egyéni képességeivel indokolja ennek az okát. Bocsánat, de azt hiszem, hogy ez nyelvbótlás lehetett. Az adott tanárt nem sokkal érkezése után bízták meg az éjszakai ügyelettel, mikor még alig húsz nap telt el azóta, hogy alkalma volt találkozni a tanulókkal. Ez alatt a rövid húsz nap alatt a tanulóknak nem volt lehetőségük, hogy értékeljék a műveltségét. Ha alapos okuk lett volna arra, hogy kigúnyolják, és a tanár beletörődött volna ebbe a gúnyolásba, lehet, hogy volna valami alapja annak, hogy elnézőbbek legyünk, de ha megbocsátanánk olyan felelőtlen diákoknak, akik nevetségessé tették az új tanárt, akkor aláásnánk az iskola tekintélyét. Véleményem szerint a pedagógiai légkör nemcsak abban fejlődik ki, hogy a tudományokra megtaníttuk a tanítványainkat, hanem abban is, hogy kifejlesztjük bennük az egészséges nemes lelkűséget, a becsületességet, a jóságot, s ugyanakkor megtisztítjuk őket az olyan alantas tulajdonságoktól, mint a durvaság, a meggondolatlanság, és a gög. Ha egyesek még ma is félmegoldásokról beszélnek, és ellenkező reakciótól, a rendbontás felerősödésétől tartanak, akkor nem lehetünk biztosak abban, hogy sikerül-e valaha is ezektől az ártalmas tulajdonságoktól megszabadítani tanítványainkat! Hiszen valamennyien azért dolgozunk ebben az iskolában, hogy ezeket a tulajdonságokat kiküszöböljük. Ha ezt a körülményt nem vesszük figyelembe, akkor jobb, ha nem lesz belőlünk tanár. Tehát szerintem minden kollégistát szigorúan meg kell büntetni, ezen kívül nyilvánosan kérjenek bocsánatot attól a tanártól, akivel szemben súlyos hibát követtek el. Szerintem erre a bánásmódra van szükség! – fejezte be a Tarajos sül és nagy robajjal leült a helyére.

Senki se szólt egy szót sem. A Pirosinges újból a pipáját kezdte tisztogatni. Én meg, ki tudja, miért, igencsak megörültem. A Tarajos sül mindent elmondott, amit én akartam. S lám

olyan nyíltszívű ember vagyok, hogy a veszekedésünkről teljesen elfeledkeztem, s hálás tekintettel néztem a Tarajos sültre, aki úgy tett, mintha nem venne észre semmit.

Egy kis idő múlva a Tarajos sül újból szólásra emelkedett:

-- Elnézést, elfelejtettem valamit! Azon a bizonyos estén az ügyeletes tanár az ügyeletet önkényesen megszakítva elhagyta az iskolát, azt hiszem, a termálfürdőbe ment, amit megengedhetetlennek tartok. Ha valaki ilyen hamar magára vállalta azt a felelősséget, hogy felügyel az iskola termeire, és ennek ellenére elmegy fürödni, ezáltal kihasználja azt, hogy senki sem tehet neki szemrehányást, azt súlyos hibának tartom. A tanulók ügye természetesen nem ide tartozik, de remélem, hogy ezzel az esettel kapcsolatban az igazgató úr figyelmét nem kerüli el az a személy, aki felelősséget vállalt az iskola termeiért!

Micsoda különös fickó! Először dicsér, aztán rögtön kipakol a baklövésém miatt! Nem akartam én semmi rosszat, amikor elmentem a termálfürdőbe, csak azt tudtam, hogy az a tanár is elment ügyelet közben, aki már előzőleg éjszakai ügyeletet tartott. Azt hittem, ez így van rendjén, de most már tudom, hogy hibát követtem el. Nincs mit tenni, megkaptam, amit megérdemeltem! Ekkor ismét felálltam, hogy a következőket mondjam:

-- Ez igaz, elmentem a termálfürdőbe, amikor éjszakai ügyeletet tartottam. Ez valóban nagy hiba. Bocsánatot kérek! – azzal leültem a helyemre.

Újból mindannyian nevetésben törtek ki. Akármit mondok, mindenem vigyorognak! A semmirekellők! Ti talán képesek lettetek volna arra, hogy ilyen határozottan és nyíltan beismerjétek a saját hibátokat? Ugye, hogy nem! Hát biztos ezért nevettek!

Ezek után az igazgató ezt mondta:

-- Bizonyára több vélemény nincs, így hát elgondolkodom a hallottakon, és dönteni fogok a további bánásmódot illetően.

Most pedig elmesélem, hogy mi lett az értekezlet eredménye: először is a kollégistákat egy hét házi őrizetre ítélték, ezen kívül bocsánatot kellett kérniük tőlem. Ha nem kértek volna bocsánatot, ott hagytam volna az iskolát és végleg hazamentem volna. De aztán olyan rettenetes dolog történt velem, és sajnos nem lehetett ellene semmit se tenni! Erről azonban majd később számolok be, mert ekkor az igazgató bejelentette, hogy az értekezlet folytatódik.

-- Tanulóink erkölcsét tanáraink közreműködésével tovább fogjuk nemesíteni, ezért elsősorban is kívánatos volna, ha a pedagógusok a lehetőségekhez mérten nem látogatnának nyilvános éttermeket és szórakozóhelyeket. Természetesen vannak ez alól kivételek, amikor például búcsúvacsorán vesznek részt, de nagyon kérem, hogy egyedül ne járjanak olyan helyekre, amelyek nem első osztályúak: tempura étkezdébe vagy gombóc kifőzdébe.

Alig mondta ki ezeket a szavakat, mindenkiből kitört a nevetés. A Bohóc ránézett a Tarajos sültre, s csak annyit mondott: „tempura”, miközben kacsintott egyet, de a Tarajos sül figyelemre se méltatta. Úgy kell neki!

Mivel kicsit nehéz a felfogásom, bizony alig értettem, amit a Nyestkutya mondott, de amikor odáig jutott, hogy középiskolai tanároknak nem ajánlatos tempura étkezdébe, gombóc kifőzdébe vagy más hasonló helyekre járniuk, arra gondoltam, hogy nekem, aki igazi haspók vagyok, ez egyszerűen elképzelhetetlen. Akkor miért nem választottak maguknak olyan tanárt, aki utálja a hajdinametéltet vagy a gombócot! Először odaadják a kinevezési szerződést, utána pedig kijelentik, hogy nem szabad hajdinametéltet, nem szabad gombócot enni, ami viszont nagyon komoly csapás az olyanoknak, mint én, akiknek ezen kívül semmilyen más élvezetük nincs!

Ekkor a Pirosinges újból elkezdett beszélni:

-- Régtől fogva a középiskolai tanárok a társadalom felsőbb osztályába tartoznak, ezért nem csak az érzékek élvezete elégíti ki őket. Az érzékek élvezete nagyon rossz hatást válthat ki ezekből az emberekből. De hát mégis csak emberekről van szó, és vidéken, egy kisvárosban igen nehéz az élet, mert nincs semmi szórakozási lehetőség. Ezért nagyon fontos, hogy talál-

junk magunknak valamilyen fennkölt szellemi szórakozást, mint a horgászat, mint a szépirodalom olvasása, mint a modern költészet vagy a haiku¹⁸ művelése...

Egy darabig nem szóltam egy árva szót sem, de aztán robbantam a magam módján! Ha az ember azért megy ki a tengerre, hogy trágyát pecázzon, ha azt ismételteti, hogy Gorkij orosz író volt, ha a kedvenc gésáját egy fenyőfa alá állítja, vagy ha olyan költeményt ír, mint az öreg tó, amelybe egy béka beleugrik, az ugye fennkölt szórakozásnak számít; akkor viszont a tempura elfogyasztása, a gombóc evése sem számít alacsonyabb rendű élvezetnek! Ahelyett, hogy ez az alak itt a szórakozásokból leckéket adna, inkább mossa ki a piros ingét! Nem bírtam tovább és ezt kiáltottam oda neki:

-- És egy randi a Madonnával, talán az is fennkölt szórakozás?

Ekkor azonban már senki nem nevetett. Csak különös arcot vágtak mindannyian, s egymás tekintetét fürkészték. A Pirosinges fájdalmasan húzta össze magát. Majd még meglátjátok! Majd megmutatom én nektek! Az egyetlen, akivel együtt tudtam érezni, az a Sütőtök koma volt: amikor bekiabáltam ezt a mondatot, zöldes színű arca, ha lehet, még zöldebb színűre változott.

7

Még ugyanazon az estén elköltöztem. Amikor visszamentem a szállásomra, és nekifogtam a csomagolásnak, a szállásadónő megkérdezte:

-- Talán nem érzi itt jól magát? Ha valamiért megharagudott volna, kérem, mondja meg, hogy elrendezzük!

Nagyon meglepődtem. Miért van az, hogy nekem egész életemben csak ilyen tökéletlen emberekkel kell találkoznom! Fogalmam sincs, hogy mit akar: most elmenjek vagy maradjak? Teljesen elment az esze! Egy ilyen néemberrel még veszekedni sem érdemes, ez nem méltó egy edóihoz! Fogadtam egy riksát és otthagytam a házat.

Az rendben van, hogy eljöttem tőlük, de most hová? A riksás megkérdezte, hogy merre menjen, mire azt feleltem:

-- Ne szólj egy szót se, csak gyere utánam! Hadd gondolkozzam! – azzal előresiettem.

A legegyszerűbb volna megint a Jamasiro szállodába menni, de előbb vagy utóbb úgyis ott kell hagyni, fölösleges tortúra lenne az egész! Így aztán jártam az utcákat, miközben azt figyeltem, hátha látok valami panziót vagy esetleg valami hirdetést. Ott fogok lakni, amerre az ég akarja. Ahogy így sétálgatok a csendes kis utcácskáknak, egyszerre csak a Kadzsijacsó negyedben kötök ki. Ebben a városrészben vannak a régi nemesi arisztokraták villái, erre felé semmiféle panziót nem találtam, ezért arra gondoltam, hogy visszamegyek egy mozgalmasabb, nyüzsgőbb negyedbe, de ekkor egy ragyogó ötlet jutott az eszembe. Hát erre lakik az általam oly szeretve tisztelt Sütőtök koma! Itt született, saját háza volt, amelyet ősei hagytak rá, bizonyára jól ismeri az egész környéket. Megkérdezem, hátha tud tanácsot adni, hol kaphatok egy szobát. Szerencsére egyszer már jártam nála, nem kellett sokáig keresgélnem a házat. „Ez lesz az”, gondoltam magamban, az ajtóhoz léptem és bekiáltottam rajta:

-- Elnézést kérek, bejöhetek?

Erre egy ötven év körüli idősebb hölgy lépett ki antik gyertyatartóval a kezében. Nem mondhatom, hogy az ifjú leánykák nem ízlésem szerint valók, de ha meglátok egy idősebb hölgyet, különös melegséget érzek a lelkemben. Talán azért, mert annyira szeretem Kijót és azt hiszem, hogy a szelleme a többi idős hölgybe is beleköltözött? Ez a tiszteletreméltó as--

---

¹⁸ Haiku – japán versforma, tizenhét szótagos költemény. Legkiemelkedőbb képviselője Macuo Basó volt a 17. században. Egyik leghíresebb haikuja: „Tó, békalencsés./ Béka ugrik zsupsz,bele!/ Vén vize csobban.” (Tandori Dezső ford.), erre a haikura utal később az író. (A ford.)

szony minden bizonnyal a Sütőtök édesanyja, haját leengedve viselte, mint az özvegyek, és nagyon hasonlított a Sütőtökre.

-- Kérem, fáradjon be! – mondta.

-- Csak egy pillanatra, ha nem zavarnám...

Mire kihívta a ház urát, aki hamarosan meg is jelent. Erre megkérdeztem tőle, hogy nem tud-e a környéken valahol megfelelő kiadó szobát a számomra.

-- Bizony, bizony, nem lehetsz valami könnyű helyzetben – szólalt meg Sütőtök tanár úr, majd egy kicsikét töprengett. – Itt él nem messze egy idős házaspár, Haginóéknak hívják őket, nemrég megkértek, hátha tudok egy megbízható embert, aki bérelne náluk szobát. Persze, nem biztos, hogy még most is kiadó-e az a szoba. Menjünk el hozzájuk és kérdezzük meg! – ajánlotta kedvesen és mindketten elindultunk.

Ettől az estétől kezdve a Hagino házaspárnál béreltem szobát. Nagyon elcsodálkoztam azon, hogy miután Ikaginéktől elköltöztem, már másnap a Bohóc teljes lelki nyugalommal elfoglalta a szobámat. Tulajdonképpen még engem is megdöbbsentett a dolog. Ebben a világban az egyik szemet huny a másik tettei fölött, miközben kölcsönösen átverik egymást! Undorítóak!

Itt az olyan ember, mint én különcnek számít, és ha nem azonosul a többiekkel, számára is elviselhetetlen lesz ez a világ. Ahhoz, hogy élj, tolvajokkal kell üzletelned, különben felkopik az állad! Arról nem is beszélve, hogy iszonyatos szégyen, ha az ember életerős testtel ilyen dolgokat művel, ráadásul még le is nyakazhatják! Talán mégis jobb lett volna, ha a hatszáz jenemenem nem reáliskolába járok és matematikát meg ehhez hasonló haszontalanságokat magolok, hanem egy tejboltot nyitok! Akkor Kijónak sem kellett volna tőlem elválnia, és nekem sem kellett volna itt a messziségben izgulnom a nagymamámért! De hát nem így gondoltam ezt régen, csak amióta vidékre kerültem, nőtt meg a szememben Kijo, ez a nagyszerű ember! Ritka az ilyen jóságos asszony, mint ő, még ha gyalog bejárnám egész Japánt, akkor se találnék hozzá fogható! Vajon most hogy van, hiszen amikor eljöttem, éppen meg volt fázva szégyen! Biztosan örült, amikor a nemrég küldött leveletem elolvasta! Talán már válasznak is kellene lennie, két-három napja csak erre gondolok.

Nyugalanságom miatt a házinénit folyton kérdezgettem, nem jött-e levelem Tokióból, de ő mindannyiszor szomorúan nézett rám, és csak annyit mondott:

-- Nem, sajnos nem jött.

Az itteni házigazdám az Ikagin házaspártól eltérően előkelő nemesi származásúak voltak, következésképp jó nevelésben részesültek. Ahogy beköszöntött az éjszaka, a bácsi különös hangon régi darabokból áriákat énekelt, amit elég nehezen viseltem, bár ez óriási öröm volt ahhoz képest, amikor annak idején Ikagin úr se szó, se beszéd rám rontott, hogy nekem szegezze a kérdést: „Főzök egy teát, jó?”

Az idős hölgy időnként bejött a szobámba, és különböző dolgokról beszélgettem el vele.

-- Miért nem hozza ide a kedves feleségét és lakik itt vele együtt? – ilyen és ehhez hasonló kérdéseket tett fel nekem.

-- Úgy nézek én ki, mint akinek felesége van? Sajnos, még csak huszonnégy éves vagyok! – válaszoltam.

-- Ugyan már, huszonnégy évesen is lehet már felesége, ez teljesen természetes! – Elkezdett magyarázni, hogy valaki húszévesen nősült, egy másik ismerősének pedig huszonnégy évesen egyszerre két gyereke is született és még vagy fél tucat ehhez hasonló példát hozott.

-- Tetszik tudni, én huszonnégy évesen is szívesen megnősülnék! Nem kommandálna nekem valakit? – kértem meg a vidékre jellemző szóhasználatlaltal.

-- Komolyan gondolja? – kérdezte jóakaratólag a néni.

-- Hát persze, hogy komolyan, nagyon is komolyan! Nagyon szeretnék már megnősülni!

-- Úgy is van! Addig kell megnősülni, míg fiatal az ember! – rettenetesen meghatódtam ettől a választól, s zavaromban hirtelen nem is tudtam mit felelni.

-- Pedig én azt hittem, hogy a tanár úrnak van már felesége! Hisz folyton folyvást figyelemmel tartom a tanár urat!

-- Ez igen! Micsoda sasszeme van a néninek! És miért tart engem figyelemmel?

-- Hát miért? Hát miért? Hisz mindig azt kérdezi, hogy „Jött-e levelem Tokióból? Jött-e már levelem?”, és nap mint nap várja azt a levelet! Hát nem?

-- Teljesen odáig vagyok! Igazi sasszeme van!

-- Ugye, hogy eltaláltam!

-- Persze. Lehet, hogy eltalálta.

-- De hát ezek a mai lányok... már nem olyanfélék, mint régen, itt nem ülhet ölbe tett kézzel az ember, muszáj vigyázni, ugye?

-- Nahát ilyet! Csak nem arra tetszik gondolni, hogy a feleségem szeretőt tart Tokióban?

-- Dehogy! A kedves felesége hűséges magához, de azért...

-- Igen? Hú, de megkönnyebbültem! Akkor viszont mire kell vigyázni?

-- Hűséges magához, hűséges magához, de...

-- De van, akihez nem hűséges, ugye?

-- Általában mind így csinálják! Biztos ösmeri a tanár úr annak a Tójamának a lányát...

-- Nem, nem ismerem.

-- Hát még nem ösmeri? Pedig őt tartják itt a legszebbnek! Tényleg azt lehet mondani, hogy igazi szépség! Az összes tanár csak úgy beszél róla, hogy Madonna így, Madonna úgy... És még nem is hallott róla?

-- A Madonnáról? Én meg azt hittem, hogy az egy gésának a neve...

-- De nem ám! Ez egy külföldi szó és annyit jelent, hogy szépség!

-- Nahát! Ez meglepő!

-- A rajztanár találta ki ezt a nevet.

-- Igen? A Bohóc adta neki ezt a nevet?

-- Nem, tudja, az a tanár... a Josikava tanár úr...

-- És ez a Madonna nem hűséges?

-- Hát, bizony nem az.

-- Akkor gond lehet vele! Mert régtől fogva úgy tartják, hogy az a nő, akinek csúfneve van, az olyan is!

-- Hát bizony így is van! Voltak ilyen démoni kísértetek, mint O-Macu, vagy olyan vérszívó szörnyetegek, mint O-Hjaku, ugye?

-- A Madonna is ilyen?

-- Ez a Madonna kisasszony, tudja, azzal a személlyel, a Koga tanár úrral, aki magát hozzánk beajánlta, jegyben jár...

-- Nahát, ez aztán különös! A Sütőtök koma? Nem is gondoltam volna róla, hogy ilyen szívtipró! No lám, emberekről külső alapján nem szabad ítélni! Kicsit jobban kell vigyázni!

-- Tavaly azonban meghalt neki az apja, eddig volt nekik pénzük, meg a bankban részvényeik is, úgy szólván mindenük megvolt... Azóta viszont, őszintén szólva, nem tudom, miért, de hirtelen teljesen megváltozott minden... Egyszóval, no, Koga úr túl jó ember, ezért aztán be is csapják! Az esküvőt is valamiért elhalasztották... aztán meg feltűnt ez az igazgató helyettes úr... azt beszélik, hogy nagyon megkívánta a menyasszonyt...

-- A Pirosinges? Az az arcátlan pimasz?! Na köszönöm szépen, tudtam, hogy nemhiába hordja azt az inget! És aztán?

-- Koga úr nyíltan nem mert tárgyalni, csak, úgymond, egy harmadik személy nevében érdeklődött, de mivel Tójama úr le volt kötelezve Koga úrnak, rögtön nem adott választ neki, folyton csak azt ismételte, hogy majd meglátjuk... Történt eközben, hogy a Pirosinges úr valakinek a közbenjárására megismerkedett Tójama úrral, úgyhogy most már bejáratos lett hozzájuk, és így tovább... aztán, tudja, összejött a Tójama úr kedves lányával. Hát aztán a Pirosinges úr is csak olyan, mint a többi, a lány meg olyan, mint általában a mai lányok, egy-

szóval, no, mindenki csak rosszat beszél felőlük. Először még beleegyezett abba, hogy hozzámegy Koga úrhoz feleségül, de aztán, hogy feltűnt ez az irodalmi doktor úr, hát ugye, tudja, hogy van ez, rövidesen átpártolt hozzá, az illet pedig már nem lehet csak úgy megbocsátani... Vagy nem így tartja?

-- Dehogyan! Az illet nem lehet megbocsátani se ma, se holnap, se holnapután!

-- Nagyon sajnálom a Koga urat... a barátja, a Hotta úr közbenjárt az igazgató helyettesnél, az megmondta neki a véleményét, mire a Pirosinges úr azt felelte, hogy neki nincs szándékában elszeretni tőle. Ha viszont felbontják az eljegyzést, akkor... Jelenleg csak kapcsolata van a Tójama házzal, és nem követett el Koga úrral szemben semmi olyat, amit nem lenne szabad. Az csak nem hiba, hogy eljár a Tójama házba? Ez volt a válasza! És Hotta úrnak dolga végezetlen kellett távoznia! Azt beszélük, hogy azóta a Pirosinges úr nincs jóban a Hotta úrral.

-- Milyen jól tetszik tudni itt mindent! És hogyhogy ilyen részletesen tájékoztatják? Teljesen odáig vagyok!

--Kis helyen mindenről tud az ember...

Elég baj az, ha túl sokat tudnak! Ajjaj, lehet, hogy ismeri az én esetemet is a tempurával meg a gombóccal! Szörnyű ez a hely! Bár ennek köszönhető, hogy megtudtam, ki is a Madonna, meg hogy milyen a kapcsolat a Tarajos süllő és a Pirosinges között, ez utólag nagyon sok mindent megmagyaráz! Csak az a baj, hogy nem tudom, melyik a csirkefogó kettejük közül! Az olyan együgyű embernek, mint amilyen én vagyok, ha nem magyarázzák meg, nehéz megkülönböztetnie a fehéret a feketétől, így aztán fogalmam sincs, kinek az oldalára álljak.

-- Tessék mondani, melyik a jobb: a Pirosinges vagy a Tarajos süllő?

-- Tarajos süllő? Az meg kicsoda?

-- A Tarajos süllő? Az a Hotta!

-- Hát igen, hogy melyikük az erősebb? Inkább a Hotta úr, de az irodalmi doktor, az a Pirosinges úr, ő még a munkában is többre viszi. Kettőjük közül megint csak a Pirosinges úr a csinosabb férfi, a gyerekek viszont jobban kedvelik a Hotta urat...

-- Mégis, melyikük a jobb?

-- Hát, szerintem az a jobb, aki a nagyobb fizetést kapja.

Miután ezt a választ kaptam, úgy gondoltam, nem kérdezősködöm tovább. Eltelt két-három nap, jövök haza az iskolából, és az idős hölgy mosolyogva fogad:

-- Hát, megjött, amit úgy várt! Végül is megkapta! – Azzal egy levelet nyújtott át nekem. – Olvassa csak el nyugodtan – s azon nyomban magamra hagyott.

Ahogy ránéztem, rögtön láttam, hogy a levél Kijótól jött. A címzés többször is ki lett rajt javítva; amint jobban megvizsgáltam, azt vettem észre, hogy először a Jamasiro szállodába küldték, onnan Ikaginékhoz, utána pedig Haginóékhoz érkezett. Ezen felül a Jamasiro szállodában még egy hétig pihent is. Talán azért, mert szálloda, még a leveleket is pihentetik? Amint felbontom, látom, hogy igencsak hosszú levelet kaptam!

„Ahogy megkaptam a Kölyök levelét, rögtön írni akartam, de sajnos meg voltam fázva, egy hétig ágyban feküdtem. Elnézést, de csak most válaszolok. Ráadásul nem tudok olyan szépen írni és olvasni, mint ahogy a kisasszonyok mostanság, a betűim meg olyan szálkások és az írás is nehezemre esik. Arra gondoltam, hogy megkérem az unokafivéremet a levélírássra, de aztán csak összeszedtem magam, valahogy nem akartam a Kölyök miatt. Először piszkozatot készítettem, ez két napig tartott, aztán leírtam még egyszer, az meg négy napba tellett. Lehet, hogy nehéz elolvasni, de minden erőmet összeszedtem, amikor írtam, nagyon kérem, hogy olvassa el végig az egészet.”

Már ez a rövid bevezető rész is valami olyan ákombákomokkal volt írva, hogy természetesen nehezen tudtam elolvasni! Nem elég, hogy a „betűi szálkások” voltak, ezen felül általában

a hiraganát¹⁹ használta, s bár közbe-közbe kitette az írásjeleket, de többnyire nem oda, ahova kellett volna, így aztán nem lehetett tudni, hol van a szavak vége és hol az eleje. Mivel elég szeleburdi vagyok, más esetben legszívesebben öt jent adtam volna valakinek, hogy felolvas-sa nekem ezt a hosszú, nehezen érthető levelet, de most türelmesen kibetűztem az elejétől a végéig. Valóban végigbogarásztam az egészet, de az elolvasásra annyi erőt elpazaroltam, hogy közben a levél értelmét nem fogtam fel: újból előlről kellett kezdenem. Eközben a szobám félhomályba borult, még nehezebben tudtam olvasni, felálltam hát, és kimentem a verandára, leültem és figyelmesen olvastam tovább. Közben a kora őszi szél megmozgatta a banánfa leveleit, átfújta egész testem, Kijo levelét pedig majd kitepte a kezemből, hogy a kertbe sodorja. Már az utolsó lap zizegett a markomban, féltem, ha véletlenül elengedem, a szemközti sövényig repül. Rettenetesen idegesített!

„A Kölyök olyan egyenes, akár a bambusz, de bizony túl hirtelen. Ez nagyon izgat engem.” Folytattam az olvasást. „Kár volt másoknak csúfnevet adni, nem szabad ilyet csinálni, csak fölöslegesen magára haragítja őket. Ha mégis csúfneveket ad, azt csak Kijóval tudassa leveleiben. Azt mondják, hogy a vidéki emberek rosszak, kérem, nagyon vigyázzon magára, tartsa rajta a szemét minden fontos dolgán, nehogy valami baj legyen! Az időjárás is sokkal gyakrabban változik vidéken, mint Tokióban, így aztán este hűvösebb van, vigyázzon magára, ha lefekszik, meg ne fázzon! Nagyon rövid levelet írt, nem tudom pontosan, milyenek ott a körülmények, legközelebb írjon kétszer annyit! Nagyon jól tette, hogy öt jent borralalót adott a szállodában, de nem fog később hiányozni ez a pénz? Hisz vidéken csak a pénzre tud támaszkodni, kérem, próbáljon meg kicsit spórolni! Vigyázzon, nehogy megszoruljon! Mivel most nincsen zsebpénze, ezért küldök tíz jent. Azt az ötven jent, amit a Kölyöktől kaptam, majd akkor adom vissza, ha hazajön Tokióba, és házat vásárol magának, addig is elvittem a postára és betettem a bankba, igaz, a tíz jent, amit most elküldtem ebből vettem le, de még maradt negyven, úgy hogy minden rendben van.” Hát persze, a nők mindig előrelátók!

Míg a verandán ülve elmerültem Kijo levelében, addig Hagino asszony félrehúzta a tolóajtót és behozta a vacsorámat.

-- Még mindig olvas? Milyen különösen hosszú levél! – mondta.

-- Igen, nagyon fontos levél! Folyton attól féltem, hogy a szél elfújja – ezt a homályos feleletet adtam neki, miközben asztalhoz ültem.

Látom ám, hogy vacsorára ma is maniókát: édes krumplit főzött. Ebben a házban sokkal udvariasabbak, kedvesebbek velem, mint az Ikaginéknál, csak az a kár, hogy elég ízetlenül főznek. Tegnap is manióka, tegnapelőtt is manióka, ma is manióka! Lehet, hogy én tettem valami könnyelmű megjegyzést, hogy nagyon szeretem az édes krumplit, de ha nem szakad meg ez az állandó maniókaevés, akkor lehet, hogy én szakadok bele! Nem is olyan régen még én nevettem ki a Sütőtök komát, hamarosan azonban engem fog Krumpli tanár úrnak szólítani mindenki. Hej, ha itt lenne Kijo, biztos elkészítené a kedvenc ételemet, a tonhalas szasimit²⁰ vagy a szójaszósszal ízesített sült halat, de mit lehet tenni, ha már ebbe az elszegényedett, zsugori nemesi családba vetett engem a sors! Akárhogy is, de Kijo nélkül sehogyan sem jó! Ha sokáig ebben az iskolában maradok, mindenképpen idehozatom Tokióból! Addig meg nem ehetsz se tempurát hajdinametéllel, se rizsgombócot, csak örökké ezt a sárga maniókát, amit a szállásadóid adnak, míg csak teljesen sárga nem leszel! Milyen keserves sorsa van egy tárnak! Még egy kolduló zen szerzetes is lakodalmi ebédeket eszik hozzám képest!

---

¹⁹ Hiragana – a katakana mellett az egyik legegyszerűbb japán írásmód, önmagában – vagyis a kínai írásjelek nélkül – csak a kevésbé művelt emberek használják. (*A ford.*)

²⁰ Szasimi – nyers halból készült, óriásrettekkel, citromszeletekkel, krizantém virággal, zöld tormával ízesített kedvelt japán étel.

Egy tányér édes krumplival csillapítottam az éhségem, aztán kihúztam az asztalfiókot, kivettem belőle két tojást, feltörtem a teáscsésze fölött és végül ezt is lenyeltem. Így valamivel könnyebb huszonegy órát letanítani egy héten, ha nyers tojást eszem!

Ma Kijo levele miatt egy kicsit megkéstem a termálfürdőből. Teljesen hozzászoktam, hogy naponta eljárak, ha csak egyszer is kihagyom, mindjárt rossz kedvem van. Elmegeyek vonattal, határozottan el magam, azzal vállamra vettem a piros törülközőt, kimentem az állomásra, de sajnos, úgy tűnt, hogy két-három perccel lekéstem a vonatot, tehát egy kicsit várnom kellett. Leültem egy padra, rágyújtottam egy Sikisimára²¹, amikor a peronon megjelent Sütőtök tanár úr. Azóta még sokkal jobban sajnáltam, mióta nemrégiben meséltek róla. Általában mintha mindig ég és föld között lebegne, mintha valakinek a jószívúsége miatt maradhatna életben, egész lénye valóban sajnálatra méltónak látszott, de ma este sokkal kevésbé tűnt szánalmasnak. Mindenképpen nagyon szerettem volna, hogy megduplázzák a fizetését, hogy már holnap megülje a lakodalmát a Tójama lánnyal és utána egy hónapra Tokióba utazzon vele szórakozni.

-- A termálfürdőbe? Kérem, üljön le ide! – azzal fürgén átadtam neki a helyemet.

-- Maradj, csak nyugodtan, – mondta szégyenlősen, és továbbra is állva maradt.

-- Várni kell még egy kicsit a vonatra, parancsoljon! Üljön le ide! – ajánlottam fel ismét a helyemet.

Úgy sajnáltam és nagyon szerettem volna, ha leül mellém.

-- Nem zavarok? – figyelt fel végre a szavaimra.

Hát igen, vannak olyan arcátlan pimasz alakok, mint a Bohóc, akik mindenbe beleütik az orrukat, oda is, ahova nem kéne. Aztán vannak olyanok, mint a Tarajos süllő, akiknek megvan a magukhoz való eszük, és azt mondják: „Nélkülem elveszne Japán!” És vannak olyanok, mint a Pirosinges, akik kozmetikai cikkek és a szerelmi praktikák mindentudójának vallják magukat. Vannak olyanok is, mint a Nyestkutya, akik azt állítják: „Ha olyan akarsz lenni, mint én, akkor légy jól nevelt és hordj fekete hosszúkabátot!” Egyszóval mindegyik a maga módján felvág valamire, a Sütőtök tanár úr azonban teljesen más: én még soha az életben nem láttam ilyen csöndes embert, aki annyira kezes, mint egy bábu! Igaz, az arca fel van puffedve, de akkor is, egy ilyen remek férfit eldobni, és inkább a Pirosingeshez törleszkedni – nahát, ez a Madonna is, hogy lehet valaki ilyen ostoba csélcsap nőszemély! Egy ilyen remek férj felér több tucat Pirosingessel!

-- Nagyon rosszul néz ki! Mint aki betegnek látszik...

-- Nem, nincs semmi különösebb bajom...

-- Akkor ez remek! Mert, ha az ember beteg, akkor fújtak az egésznek!

-- Úgy látszik, neked pompás az egészséged, ugye?

-- Vékony vagyok, de kutyabajom sincs! A betegséget meg nagyon utálom!

Erre a Sütőtök koma elmosolyodott.

Ebben a pillanatban a peron ajtaja felől kellemes fiatal női kacagás hallatszott. Akaratlanul is hátrafordultam. Nahát, micsoda nő! A pénztárlak előtt egy magas termetű hölgy állt, az arcbőre fehér, a frizurája divatosan elegáns, mellette egy negyvenöt év körüli nő. Nem vagyok a gyönyörű hölgyek leírásának művésze, ezért inkább nem mondok semmit, de ami igaz, az igaz, vitathatatlanul csodaszép volt. Úgy éreztem, mintha egy különleges parfümöt tartalmazó kristálygömböt melengetnék a kezemben. Az idősebb hölgy alacsonyabb volt. De az arcuk nagyon hasonlított, valószínű, anya és leánya lehettek. A fiatal nőt néztem rendületlenül, s eközben teljesen megfeledkeztem a Sütőtök komáról. Mire legnagyobb meglepetésemre, a mellettem ülő Sütőtök hirtelen felállt, és lassan elindult a hölgyek felé. „Csak nem ő a Madonna?”, gondoltam. A pénztár előtt mindhárman üdvözölték egymást. Messzire voltak tőlem, így hát nem tudtam, miről beszélnek.

---

²¹ Sikisima – japán cigaretta márkanév a 20. század elején. (A ford.)

Ránéztem az állomás órájára: öt perc és megérkezik a vonat! „Jöhetne már minél hamarabb, mert így egyedül nincs kivel beszélgessek”, gondoltam, amikor még valaki sietve megjelent a peronon. Ahogy odanézek, látom, hogy a Pirosinges! Krepdesin öv fogta össze lebegő kimonóját, arany óralánca szokás szerint himbálózott. Ez az aranylánc hamis volt. Biztos azt gondolta, hogy senki nem tudja, azért mutogatta, de véletlenül én tudtam. A Pirosinges körül nézett a peronon, majd udvarias meghajlással odaköszönt a pénztár előtt beszélgető három ismerősének, két-három szót váltott velük, majd hirtelen megfordult, s szokásos macskalépteivel felém közeledett:

-- Á! Te is a fürdőbe mész? Már attól féltem, hogy lekésem a vonatot, ezért nagyon siettem. De úgy tűnik, még van három-négy perc az indulásig. Ez az óra biztosan pontos! – Azzal előhúzta arany zsebóráját. – Két perc eltérés van – állapította meg, s helyet foglalt mellettem. Állát sétapálcájára támasztotta, csak maga elé meredt, s egyáltalán nem nézett a hölgyek irányába. Az idősebbik hölgy időnként a Pirosinges felé kémlt, de a fiatalabbik elfordult tőle. Természetesen ő volt a Madonna.

Nemsokára vonatfütty hallatszott, a vonat megérkezett. A várakozók tülekedve szálltak fel a kocsikba. A Pirosinges az első osztályon foglalt helyet. Az első osztály nem számított luxusnak. Szumitáig öt szenbe került az út, míg másodosztályon háromba, tehát csak két szen volt a különbség. Tudtam, mennyibe kerül, ezért előre megvettem és a markomban szorongattam az első osztályra szóló fehér színű jegyet. Különbözik a vidékiek meglehetősen fukarok, és még két szent is sajnálnak fölöslegesen elkölteni, ezért inkább a másodosztályra váltanak maguknak jegyet. A Pirosinges után a Madonna és kísérője szintén az első osztályú kocsiba szállt fel. A Sütőtök komának rá volt írva az arcára, hogy a másodosztályra szól a jegye. A másodosztályú kocsi ajtaja előtt állt egy darabig, majd valamiért topogott egyet-kettőt, aztán az arcomba kémlt, s határozott mozdulattal felugrott a vonatra. Ebben a pillanatban megint nagyon megsajnáltam, ezért követtem, és én is ugyanabba a kocsiba szálltam fel. Bizonyára furcsa első osztályú jeggyel másodosztályon utazni!

Miután a fürdőben levetköztem és jukatában a második emeletről lementem a medencéhez, újból találkoztam a Sütőtök komával. Különleges pillanatokban, mint például az értekezleten, teljesen kiszárad a torkom és képtelen vagyok megszólalni, a fürdőmedencében viszont a legtöbbször forogni szokott a nyelvem, így aztán a Sütőtök komát is végig szóval tartottam. Valamiért nagyon szomorúnak látszott. Úgy gondolom, hogy egy edőinak kötelessége megvigasztalni azt, akinek bánat üli meg a lelkét. Kár, hogy nem tudott beszélni ebbe az ízes társalgásba! Bármit is mondtam neki, mindig csak igennel vagy nemmel válaszolt, s úgy tűnt, hogy még ezeket az igeneket és nemeket is nehezebbre esik kiejteni, így aztán elnézést kértem tőle és elbúcsúztam.

A fürdőben nem találkoztam a Pirosingessel. Lehet, hogy azért, mert nagyon sok medence van, és persze nem feltétlenül kell ugyanabban az időben, ugyanabban a medencében tartózkodni, amiért egy vonattal jöttünk. Nem találtam ebben semmi különöset. Amikor kijöttem a fürdőből, gyönyörűen sütött a hold. A kisváros központjában, az utca mindkét oldalát fűzfák szegélyezték, lombjuk kerek árnyat vetett az útra. „Még sétálok egy keveset”, gondoltam. Északi irányban elmentem a kisváros végéig, ekkor bal felől óriási kaput pillantottam meg, mögötte közvetlenül egy buddhista templom állt, melyet jobbról is, balról is bordélyházak vettek körül. Micsoda dolog ez, örömeget a buddhista templom közvetlen közelében! Éppen be akartam lépni, amikor eszembe jutott, hogy majd megint kikapok a Nyestkuttyától az értekezleten, ezért hát továbbmentem. Közvetlenül a kapu tőszomszédságában fekete bambuszfüggönyös földszintes épület állt, ablakát négyzethálós rács fedte: ez volt az az átkozott hely, ahol jól begombócoztam. A bejáratnál gömbölyű lampionok lógtak különféle felirattal: „Vörösbab-leves rizsgombóccal”, „Zöldséggel töltött rizsfalatkák”; a lampionok fénye bevilágította egy fűzfa törzsét, amely közvetlenül a házikó tövében állt. „De jót tudnék most enni”, gondoltam, de önérzetesen továbbmentem.

Micsoda kegyetlenség, hogy az ember nem eheti meg azt a gombócot, amit szeretne! De az sokkal nagyobb kegyetlenség, ha a menyasszonyod másnak adja a szívét! Ahogy eszembe jutott a Sütőtök koma, a gombócevés csekélységnek tűnt, „ugyan már, akkor se kell sírva fakadni, ha három napig egyetlen falatot sem eszik az ember”, gondoltam. Bizony nem szabad hinni az embereknek! Ha belenézel az arcába, nem is gondolsz arra, hogy ilyen embertelen cselekedetre képes; tehát akinek gyönyörű arca van, az kegyetlen, Koga pedig, akinek a víztől teljesen felpuffadt a képe, az rendes és jóságos ember, szóval nem szabad nem odafigyelni! A Tarajos süli, akit becsületesnek, egyenesnek tartottam, a többiek szerint ellenem uszította a tanulókat. Ellenem uszította, és ugyanakkor felszólította az igazgatót, hogy büntesse meg mindegyiket! A Pirosinges, aki bennem valami kellemetlen nyúlós érzetet keltett, váratlanul szívélyesnek mutatkozott, és barátilag figyelmeztetett, hogy legyen óvatos, miközben elcsábította a Madonnát! Azt mondják azonban, hogy mégsem veszi feleségül, csak akkor, ha Koga felbontja vele az eljegyzést! Ikagin valami apróság miatt elküldött a házából, ugyanakkor a Bohóc teljesen nyíltan azonnal a helyemre költözött! Tehát senkinek sem szabad hinni, gondoljon bárkire is az ember! Ha ezt mind megírnám Kijónak, biztosan nagyon elcsodálkozna rajta! Valószínűleg ezt mondaná: „Kicsit túl gyorsan fordítják ki a köpönyegüket!”

Eddig olyan természetem volt, hogy különösebben semmiért nem idegesítettem magam, nem vettem semmit túlzottan a szívemre, de körülbelül egy hónapja, talán azóta, mióta idejöttem, egyszerre a világ dolgai komolyan kezdtek nyugtalanítani. Úgy éreztem, hogy öt-hat évvel lettem idősebb, ugyanakkor azonban nagyobb összeütközésem nem volt senkivel. Az lenne a legjobb, ha minél hamarabb itt hagynék mindent és visszamennék Tokióba! Ahogy így eltöprengtem, szinte észre se vettem, és egy kőhídon haladtam keresztül, majd felkapaszkodtam a Nozeri folyó töltésére. Kis túlzás volt folyónak nevezni ezt a fürge kis patakot, úgy ezerkétszáz méteren folyt a töltés mentén, majd leereszkedett egy Aioi nevű faluba. Ebben a faluban egy Kannon²² templom állt.

Ahogy visszafordultam, tekintetem a kis fürdővárosra esett, amelynek piros lámpáskái szikráztak a holdfényben. Ütemes dobverés zaja hallatszott, bizonyára valamelyik bordélyházból. A folyó sekély volt, de sebes sodrású, nyugtalan fodrai hol itt, hol ott csillantak meg. Lassan ballagtam a töltés tetején, úgy háromszáz métert tehettem meg, amikor valamivel előbbre emberi alakokra lettem figyelmes. Két árnyalak tűnt fel a holdvilág fényénél. Talán fiatalok tartanak hazafelé a termálfürdőből a falujukba? De hiszen nem is énekelnek! Olyan különösen csöndesek!

Ahogy továbblépkedtem, biztosan gyorsabban szedhettem a lábam, mert a két alak egyre nagyobb lett. Egyikük valószínűleg nő volt. Amikor már vagy húszméternyire csökkent köztünk a távolság, a férfi lépteim zajára hirtelen hátrafordult. A hold hátulról világított meg bennünket. Ebben a pillanatban a férfit néztem: „csak nem?”, gondoltam magamban. Eközben a férfi és a nő újból távolodni kezdett. Engem azonban nem hagyott nyugodni a gondolat, és villámsebességgel a nyomukba eredtem. Ők pedig ugyan úgy, mint eddig lassan sétáltak tovább. Ekkor már karnyújtásnyira voltak tőlem, a hangjukat is hallottam. A töltés vagy két méter széles lehetett, három ember nem férhetett el egymás mellett. Hamar utolértem őket, szinte súroltam a férfi kimonójának ujját, majd két lépéssel megelőztem, sarkon fordultam, és az arcába néztem. A holdfény bevilágított az arcomba, rövidre nyírt frizurámtól az állam hegyéig. Még csak meg sem hajoltam előtte. A férfi meglepetten szisszent fel, aztán elkapta a fejét:

– Gyerünk haza! – sürgette a nőt, azzal rögtön visszafordultak a kis fürdőváros irányába.

Vajon pimaszul be akart csapni a Pirosinges, vagy csak gyáván elfordult tőlem? Mindenesetre nemcsak én éreztem magam nehéz helyzetben.

---

²² Kannon – a buddhista vallás egyik legnépszerűbb istensége, bódhiszattvája (bódhiszattva: a buddhizmus szerint olyan ember, aki önmegtagadások árán megvilágosodásra törekszik, majd a paradicsomban megsemmisülve válik halhatatlanná), a könyörületesség, az irgalom megtestesítője. (A ford.)

Miután a horgászásból visszajöttem, a Pirosinges tanácsára óvatosabb lettem a Tarajos süllel. Amikor alaptalanul odavágta, hogy „Azonnal költözz el a szállásodról!”, biztos voltam benne, hogy utolsó szemét alak! Az értekezleten azonban azt se tudtam, hová legyek a meglepetéstől, amikor minden várakozásom ellenére határozottan kiállt amellett, hogy szigorúan büntessék meg a tanulókat. Amikor Hagino asszonytól megtudtam, hogy a Tarajos süll a Sütőtök érdekében tárgyalt a Pirosingessel, örömben tapsolni kezdtem. Tehát rájöttem arra, hogy nem a Tarajos süll a rossz, sokkal inkább a Pirosinges, hiszen ő volt az, aki igazságként próbált meg feltüntetni és az agyamba táplálni bizonyos alaptalan kétkedéseket és különféle elhallgatásokat, de attól a pillanattól, mióta megláttam együtt sétálgatni a Madonnával a Nozeri folyó töltésén, tökéletesen meg vagyok győződve arról, hogy egy rohadt disznó! Hogy miért rohadt disznó, azt pontosan nem tudtam, de azt igen, hogy semmiképpen sem jó ember. Kívül is, belül is más, mint a többi. Az embernek olyan szál egyenesnek kell lennie, mint a bambusznak. Egyenes emberrel még veszekedni vagy verekedni is jólesik. De az olyan bűbajos és mézesmázos, fennkölt és magasztos, aki büszkén mutogatja a borostyán pipáját, azzal nagyon kell vigyázni, és biztos vagyok benne, hogy az ilyennel még egy jóízűt verekedni sem lehet! Ha mégis verekednél vele, az semmiképpen nem lesz olyan tisztességes erőpróba, mint amikor egy szumó meccsen kell megküzdened. Akkor már sokkal emberibb az olyan vitapartner, mint a Tarajos süll, akivel ordibálás közben mindenki csodálkozása közepette egy szent és öt rit hajigáltunk egymáshoz a tanáriban! „Arcátlan pimasz!”, gondoltam róla az értekezleten, amikor kiguvadt szemmel olyan dühösen bámult rám, de később meghánytam vettem magamban a dolgot, és rájöttem, hogy ez még mindig jobb, mint a nyávogó hangú hízelgő Pirosinges. Valójában, amikor vége lett az értekezletnek, egyszer-kétszer az is megfordult a fejemben, hogy kibékülök vele, már éppen szólni akartam neki, de meggondoltam magam, mert olyan faragatlan, hogy még válaszra se méltatta a Bohócot. Rám is csak a szemét meresztgette nagy dühösen, amitől teljesen méregbe gurultam, így aztán minden maradt a régiben.

Azóta a Tarajos süll nem szól hozzám. Az egy szen öt ri, amit az asztalára dobtam azóta is ugyanúgy ott hever. Teljesen belepte a por. Én soha nem venném vissza, a Tarajos süll pedig soha nem vágná zsebre. Falként áll közöttünk. Akárhogy is próbálkozom, nem tudok róla beszélni, a Tarajos süll pedig makacsul hallgat. Már rég elátkoztuk azt az ócska pénzt. Mindig elfogott az idegesség, ha csak ránéztem, amikor bejöttem az iskolába.

A Tarajos süll és közötttem szakadék tátongott, ugyanakkor viszont a Pirosingessel továbbra is megmaradt a szokásos kapcsolatunk, és ez a viszony folytatódott. A Nozeri folyónál történt találkozást követő napon legelőször hozzám jött oda:

-- Jó a mostani szobád? Mikor megyünk el újra orosz irodalmat pecázni? – kérdezte, majd ebben a hangnemben folytatta tovább.

Gyűlölet fojtogatta a torkom és ezt mondtam neki:

-- Tegnap este kétszer is találkoztunk.

-- Ja persze, az állomáson... Mindig ilyenkor szoktál elmenni? Nincs túl későn? – kérdezte.

-- A Nozeri folyónál is találkoztunk! – csaptam le rá.

-- Nem, oda már nem mentem el, fürdés után rögtön hazatértem – válaszolta.

Hogy miért titkolózik ennyire, amikor szemtől szembe találkoztunk egymással?! Nagy hazudozó! Ha egy ilyen alak középiskolai igazgatóhelyettes lehet, akkor engem egyetemi rektorak is szólíthatnának! Ettől kezdve teljesen elvesztettem a hitem benne. A Pirosingessel hosszan elbeszélgettem, pedig egy szavát se hittem, a Tarajos süllel viszont szóba se álltam, pedig szívből lelkesedtem érte. Ilyen különös ez a világ!

Az egyik nap a Pirosinges így fordult hozzám:

-- Szeretnék mondani neked valamit, gyere fel hozzám.

„Jaj, de kár”, gondoltam magamban, de azért nem mentem el a fürdőbe és négy óra körül elindultam hazulról. A Pirosinges igazgató helyettesi rangjához méltóan már régóta nem panzióban lakott; egy szép házat bérelt magának pompás bejárati előtérrel. Úgy mondták, kilenc jent és ötven szent fizetett a házért havonta. „Ha vidékre jönnek lakni, és egy ilyen pompás előtérű házat bérelnék kilenc jent és ötven szenért, ott én is elédegelnék, azon nyomban idehoznám Kijót, jaj, micsoda örömet okoznék én neki!”, gondoltam.

A Pirosinges öccse nyitott ajtót. Számtanra és mértanra tanítottam az iskolában, de sehogy sem ment neki. Nem szeretett tanulni, így aztán rosszabbul tanult, mint a legtöbb vidéki gyerekek.

Megkérdeztem a Pirosingest, hogy miről van szó, mire az, mint egy hajóskapitány, kifújta borostyán pipájából a bűzös dohányfüstöt és a következőket mondta:

-- Tudod, mióta idejöttél hozzánk, a tanulók egyre jobb eredményeket érnek el, sokkal többet tudnak, mint az elődöd idejében. Az igazgató is örül, hogy egy ilyen jó tanárt sikerült szereznie. Szóval az iskola is bízik benned, de nagyon szeretnénk, hogy még hatékonyabb légy...

-- Micsoda? Még hatékonyabb? Ennél hatékonyabb, mint most, már sehogy nem megy...

-- A mostani is elég jó. Csak tudod, nemrégiben az a beszélgetésünk...kérlek, ne feledkezz meg róla...

-- Azzal a személlyel kapcsolatban, aki a szállást szerezte neked... akitől óvakodni kell, arról a beszélgetésről van szó?

-- Túl nyíltan fejezed ki magad, nem kell annyira nevére nevezni a dolgokat... jól van... azt hiszem, érted, miről van szó. Ha továbbra is ilyen szorgalmas leszel, akkor az iskola ezt jó néven fogja venni, és ha a körülmények is úgy alakulnak, szerintem az illetményedet is valamennyire meg fogják emelni.

-- Mi? A fizetésemet? Nekem úgy is jó, ahogy van, persze, ha megemelik, akkor még jobb lesz.

-- Tulajdonképpen szerencséd van, mert az egyik kollegát áthelyezik, így kerülhet sor rá... persze, az igazgató még nem hagyta jóvá, egyedül természetesen nem dönthetek, de valamilyen kiegészítést bizonyára sikerül kapnod. Az első adandó alkalommal megpróbálok beszélni az igazgatóval.

-- Nagyon köszönöm. És kit helyeznek át?

-- Már nyilvánosságra hozták, tehát elmondhatom. Kogáról van szó.

-- Koga úrról? De hiszen ő idevalósi!

-- Itt lakik, de bizonyos körülmények miatt... az az igazság, hogy félig az ő kívánságára történik.

-- És hová megy?

-- Nobeokába, Kjusú szigetére. Fizetésemeléssel veszik át, mert az egy ilyen vidék, tudod?

-- És jön valaki a helyére?

-- A helyettes is lényegileg eldöntött kérdés. Emiatt tudják felemelni a fizetésed.

-- Aha. Ez pompás. De akkor sincs baj, ha nem emelik meg.

-- Mindenképpen beszélek az igazgatóval. Különben, úgy tudom, az igazgató is hasonló véleményen van, mint én, de mostantól készülj fel arra, hogy több munkát kapsz.

-- Több órám lesz, mint most?

-- Nem, az óraszámod talán csökkenni fog...

-- Különös, az óraszámom csökken, de a munkám növekszik?

-- Első hallásra valóban különösnek tűnik, de pillanatnyilag konkrétan nehéz róla beszélni... Szerintem a továbbiakban valószínűleg nagyobb felelősséget fognak rád ruházni.

Egy szót se értettem az egészből. A mostaninál nagyobb felelősség talán azt jelenti, hogy matematikából munkaközösség vezető leszek, de hát a Tarajos sül a munkaközösség vezető, ő viszont nem akarja itt hagyni az állását, tehát emiatt nem kell nyugtalankodni. A tanulók is szeretik, ezért egyáltalán nem válna az iskola hasznára, ha eltávolítanák vagy áthelyeznék. A

Pirosinges soha nem fejezte be, amit mondani akart. Most is ez történt. Ezek után még egy kicsit fecsegett összevissza, többek között megemlítette, hogy a Sütőtök komának búcsúestet szerveznek, közben azt kérdezte, hogy iszom-e szakét. Elmondtam, hogy a Sütőtök tanár úr jóra való, szeretetre méltó ember. Ekkor a Pirosinges hirtelen azt kérdezte:

-- Szoktál haikut írni?

„Még csak az hiányozna!”, gondoltam magamban, és ezt válaszoltam:

-- Nem szoktam... Viszlát! – azzal gyorsan hazamentem.

Mi vagyok én, Basó, vagy mi a szösz, hogy haikukat írok?! Miért kell egy matektanárnak azzal küszködni, hogy hajnalka nyílás idején²³ dézsával vizet merítsen a kútból!

Mikor hazaértem, erősen gondolkodni kezdtem. Vannak a világon olyan emberek, akiket képtelenség kiismerni! Bár gyönyörű saját háza van, mégis megelégette a szülővárosa iskoláját, ahol állása volt, és ismeretlen vidékre távozik, hogy ott nélkülözzön és szenvedjen. Azt megérteném, ha egy virágzó kikötőbe menne, ahol villamosok járnak, de hát mi ez a Nobeoka? Én egy olyan helyre jöttem, ahol legalább van hajóállomás, s mégsem telt bele egy hónap, s máris haza akartam menni. Ami Nobeokát illeti, az olyan vidék, hogy ott hegy hegy hátán van! Ahogy a Pirosinges elmesélte, először hajóval kell menni, onnan lovaskocsival fel a hegyekbe egy álló napon át Mijazakiig, és onnan még több mint egy napig tart az út lovaskocsival. A nevét már hallottam, de egyáltalán nem hiszem, hogy valami csodás hely volna! Azt mondják, hogy az ottani vidéket majmok meg emberek lakják fele-fele arányban. Bármennyire is szent ember a Sütőtök koma, azért majmokkal mégse barátkozna szívesen, az már azért túlzás volna!

Eközben Hagino asszony, ahogy szokta, megjelent a szobámban és behozta a vacsorámat.

-- Ma is édes krumpli lesz? – kérdeztem.

-- Nem, ma szójatúró.

Nahát, az egyik ugyanolyan vacak, mint a másik!

-- Hallotta már a néni, hogy mit beszélnek? Koga urat áthelyezik.

-- Öszintén sajnálom!

-- Én is sajnálom, de mit lehet tenni, hiszen önszántából megy el!

-- Önszántából? Ezt meg ki mondta?

-- Hogyhogy ki? Hát ő! Koga tanár úr nem önszántából megy el innen?

-- Ezt meg ugyan honnan veszi?! Ez aztán a baklövés!

-- Még hogy baklövés! Hát ma mondta nekem a Pirosinges! Ha ez baklövés, akkor viszont a Pirosinges hazudozó művész!

-- Amit az igazgató helyettes mond, az ugyan igaz, de az is igaz, hogy a Koga úr meg nem akar elutazni!

-- Hát az meg hogy lehet, hogy mind a kettő igaz? A néninek mi a véleménye? És mi értelme van az egésznek?

-- Ma reggel találkoztam Koga úr édesanyjával, tudja, szó szót követett, végül is mindenről beszámolt nekem.

-- És mit mondott?

-- Szóval mivel a kedves papa meghalt, minden megváltozott, már nem élnek olyan körülmények között, ugye, ezért a Koga úr édesanyja azt tanácsolta, hogy kérje meg az igazgató urat, tudja, és mondja el neki, hogy már négy éve ott dolgozik, és hogy nem lehetne-e megemelni egy kicsit a fizetését.

-- Magától értetődik!

-- Az igazgató úr meg azt felelte neki: „Jól van, még gondolkodom rajta, majd utánanézek.” Erre a kedves mamája is megnyugodott, és türelmetlenül várta, hogy majd mostantól kapnak

---

²³ Az író a 18. században élt Csijo költőné híres haikujára utal: „Hajnalka kúszott/ kútunk láncára. Vízét/ máshonnan hozok.” (Rác István ford.) (A ford.)

egy rendelkezést a fizetésemelésről, ha még nem ebben a hónapban, akkor majd a következőben. Ezek után az igazgató úr hívatta Koga urat és azt mondta neki, hogy „Utánanéztem, de sajnos, az iskolának nincs elég pénze ahhoz, hogy fölemeljük a fizetését. Nobeokában azonban megüresedett egy állás, ott öt jennel magasabb fizetést adnak havonta, ha ez megfelel az elvárásainak, akkor elintézzük a formásokat és már el is utazhat.”

-- Nem is beszélte meg velem, csak egyszerűen ráparancsolt?

-- Na végre, hogy érti már! Koga úr azt mondta: „Inkább itt maradok az eredeti helyemen, mintsem hogy elmenjek magasabb fizetésért! Itt van a házam, itt van az édesanyám...”, mire az igazgató azt felelte neki: „Sajnos, most már nem lehet, már az utódjáról is gondoskodunk.”

-- Akkor jól átverték szegényt, tiszta sor! Tehát Koga úr már nem akar elmenni! Én is gondolkodtam ezen az állásváltoztatáson. Nyavalyás öt jen miatt elmenni oda, a hegyek közé, hogy majmokkal kelljen barátkoznia?! Hogy lehet ekkora balfácán!

-- Nem balfácán ő, hanem tanár!

-- Akárhogy is nézzük, az egész a Pirosinges műve! Nem valami tisztességes viselkedés! Kész átverés az egész! Ugyanakkor pedig az én fizetésemet megemelik, hát nem igazságtalanság? Azt mondja, „megemeljük a fizetésedet”, de hát ki az, aki egy ilyen fizetésemelést elfogad?

-- Ha egyszer azt mondták, hogy megemelik, akkor el kell fogadni!

-- Hogy lehet egy ilyet elfogadni?!

-- Mindenképpen el kell fogadni! De néni, az a Pirosinges egy nagy hülye! Ráadásul aljas szemét alak is!

-- Ne törődjön velem, hogy szemét, ha fölemelik a fizetését, nyugodjon bele és fogadja el! A fiataloknál az úgy van, hogy könnyen méregbe gurulnak, ahogy idősebbek lesznek, már jobban meggondolják. Legyen egy kicsit türelmesebb! Az emberek később aztán sajnálják, hogy korábban nem tűrtek el bizonyos dolgokat. Hallgasson csak rám, a nénire, s ha a Pirosinges megígérte, hogy fölemeli a fizetését, akkor azt köszönettel fogadja is el!

-- Jobb lenne, ha nem adna tanácsokat, még ha idősebb is! Akár felemelik, akár csökkentik, az akkor is csak az én fizetésem és nem másé!

Az idős hölgy szótlanul kisietett a szobából.

Ezenközben a bácsi hangja szabadon áradt szét a házban, felharsantak a régi dalok. Szerintem azokat a részeket, amelyeket olvasva is nehezen lehet megérteni, nem lenne szabad énekelni, mert ezek a fölösleges dallamok szándékosan megnehezítik a megértést. Képtelen voltam felfogni, hogy ez az öregember miért áriázik ilyen fáradhatatlanul minden este! Én ilyen dalokkal soha nem csapnék ekkora ramazurit!

Azt ígérték, hogy felemelik a fizetésemet, s mivel különösebben nem érdekelt a pénz, mégis arra gondoltam, hogy másoknak sem olyan lényeges felesleges pénzeket összehordani, tehát elfogadom az emelést. Itt úgy látszik, az a szokás: ha valakit arra kényszerítenek, hogy új helyre menjen tanítani, annak a pénzét másoknak adják. Hogy lehetnek ilyen kegyetlenek?! Igaz ugyan, hogy az az ember továbbra is azt állítja, hogy elmegy, de milyen elképzelések alapján kényszerítik arra, hogy egy ilyen isten háta mögötti helyre pottyanjon, mint ez a Nobeoka?! Eladják, mint egy jobbágyot a középkorban, s közben még ki is nevetik?! Mindenképpen elmegyek a Pirosingeshez, és addig nem nyugszom, míg el nem utasítom a fizetésemelést!

Felhúztam egy pamut hakamát és elindultam. A pompás bejárat előtt megálltam, beszóltam, s erre újból a Pirosinges öccse jelent meg. Amikor meglátta az arcomat, tekintetéből a következőket olvastam ki: „Ez már megint itt van?” Kétszer is, háromszor is eljön az ember, ha szükség van rá! Ha úgy hozza a sors, akár éjszaka közepén is! Talán ez a fiú azt hiszi, azért jöttem, hogy az igazgató helyettes egészségi állapota felől érdeklődjek? Nem, szó sincs róla, azért vagyok itt, hogy megmondjam: nincs szükségem a fizetésemelésre!

-- Elnézést, de most vendége van! – mondta az öccse.

-- Nem megyek be, csak egy pillanatra szeretnék vele beszélni – válaszoltam.

Mire az öccse bement a ház belsejébe. Ahogy a levetett cipőre néztem, láttam, hogy olyan egészen vékonytalpú gyékénypapucsban jött a vendég, melyet csak iváskor szokás hordani. A szobából egy hang hallatszott: „Éljen!” Most már tudtam, hogy a Bohóc vendégeskedik nála. Csak neki van ilyen éles hangja, és ő szokott ilyen cipőket hordani, mint a színészek.

Hamarosan megjelent a Pirosinges, egy lámpát tartott a kezében:

-- Gyere be, nincsenek idegenek nálam, Josikava van itt! – mondta.

-- Nem, jó lesz itt is. Csak egy percig maradok – szabadkoztam, miközben a Pirosinges arcába néztem: olyan piros volt, mint a paprika. Látszott rajta, hogy együtt ivott a Bohóccal.

-- Nemrég azt közölte velem, hogy megemelik a fizetésemet, -- kezdtem bele – azóta azonban meggondoltam magamat, és azért jöttem, hogy megmondjam: nem fogadom el.

A Pirosinges előre emelte a lámpáját, belevilágított az arcomba. Még válaszolni sem volt képes, csak a gondolataiba merült. Valószínűleg megdöbbenette, hogy egyszerre idecseppent valaki, aki visszautasítja a fizetésemelését, vagy pedig az lepte meg, hogy miért jöttem emiatt most vissza hozzá, amikor nemrég mentem el tőle, de az is lehet, hogy mind a két dolog bámulatba ejtette, mindenesetre ott állt szótlánul, s szája tátva maradt a csodálkozástól.

-- Akkor azért egyeztem bele, mert azt mondta, hogy Koga saját kívánságára kerül át egy másik helyre, de...

-- Koga teljes egészében a saját kívánsága szerint kerül át, és félig pedig áthelyezéssel – vágott a szavamba a Pirosinges.

-- Ez nem igaz, itt akar maradni! Az eredeti fizetése is megfelelne neki, a szülőföldjén, a házában szeretne lakni.

-- Ezt Kogától hallottad? – kérdezte a Pirosinges.

-- Nem tőle hallottam.

-- Hát akkor kitől?

-- A szállásadónőmtől, ma Koga úr édesanyjával beszélt, tőle hallottam.

-- Szóval a szállásadónőd mondta.

-- Igen.

-- Már elnézést, de itt egy kis tévedés van. Ezek szerint a szállásadónőnek inkább hiszel, mint az igazgató helyettesednek? Mert az elmondottak alapján csak így lehet értelmezni a szavaidat!

Teljesen összezavarodtam egy pillanat alatt. Hát bizony egy kicsit erős volt, amit az irodalom doktora mondott! Belekapaszzkodott egy dologba és ügyesen evickélt előre! Annak idején az apám sokszor mondogatta: „A kapkodásnak soha nincs értelme!”, valójában azonban mindenben egy kicsit kapkodós voltam. Amint értesültem a nénitől a történekről, azon melegében rohantam a Pirosingeshez, anélkül, hogy a Sütőtök komával vagy az anyjával személyesen beszéltem volna. Ezért, mikor az irodalom doktora mindent elsodró csapást mért rám, képtelen voltam visszavágni.

Nem tudtam megfelelni neki, de a lelkem mélyén tisztában voltam vele, hogy bizalmatlan vagyok a Pirosingessel szemben. Az is igaz, hogy a szállásadó néni fősvény és zsugori, de mégsem hazudik, és nem olyan kétszínű, mint a Pirosinges. Mit tehettem volna mást, ezt válaszoltam:

-- Lehet, hogy úgy van, ahogy mondja, mégis mindenképpen ragaszkodom ahhoz, hogy ne kapjak fizetésemelést!

-- De hát ez teljességgel nevetséges! Most kifejezetten azért jöttél el hozzám, hogy elmondd: nem tűröd, hogy a fizetésedet felemeljék, mintha ebben valami elítélendő dolog lenne, s miután megmagyaráztam, és meggyőződtem róla, hogy nincs igazad, annak ellenére visszautasítod a fizetésemelést. Hát nem gondolod, hogy ez egy kicsit érthetetlen?!

-- Lehet, hogy érthetetlen, de mégis visszautasítom!

-- Ha ennyire ellenedre van, erőnek erejével nem kényszerítelek rá, de ha két-három óra leforgása alatt minden különösebb ok nélkül ilyen hirtelenül megváltoztatod a véleményedet, a jövőre nézve többé nem tudok megbízni benned!

-- Kit érdekel, hogy nem tud megbízni?!

-- Az bizony nem úgy van! Az emberekkel kapcsolatban a bizalom a legfontosabb! Ha most csak egy lépésnyit engedsz, a szállásadód...

-- Nem a szállásadó, a néniről van szó.

-- Mindegy, hogy melyik. Ha netán elfogadjuk, hogy a szállásadónód igazat mondott, a te bérkiegészítésednek akkor sincs semmi köze a Koga úr fizetéséhez! Koga úr elmegy Nobeokába. Az utódja pedig eljön ide. Ő valamivel kevesebb fizetést fog kapni, mint Koga úr kapott. Azt mondták, hogy ezt a különbséget akarják neked adni, úgyhogy nincs értelme sajnálkozni! Koga úr Nobeokában magasabb beosztásban fog dolgozni, mint itt, az újonnan kinevezett tanárral pedig kezdettől fogva olyan megállapodás született, hogy kevesebb bért kap. Szerintem ez a legjobb alkalom arra, hogy fölemeljék a fizetésedet! Ha ellenedre van, az is jó, de talán jobb lenne, ha most hazamennél, és még egyszer alaposan végiggondolnád az egészet.

Nem vagyok valami jófejű, ezért, ha elkápráztatott a partnerem művészi szónoklata, mindig képes voltam arra, hogy beismerjem a tévedésemet, és bocsánatot kérjek. Ma este azonban nem így történt. Az első perctől fogva, hogy ideutaztam, a Pirosingest mindig beképzelt alaknak tartottam. Később kibővült a véleményem: úgy láttam, hogy kedves, nőiesnek mondható férfi, de akármennyire kedvesnek tűnik, ha ennek az az eredménye, hogy iszonyatos utálatot vált ki belőlem! Ezért egyáltalán nem izgat sem ízesen előadott logikus okfejtése, sem magasröptű szónoklata, mellyel engem a sarokba szorított. Nem biztos, hogy jóember az, aki mesterien tud vitatkozni. És az sem bizonyos, hogy rossz embernek kell lennie annak, akit a vitában lesöpörnek. Látszólag a Pirosingestnek teljesen igaza van, de akármennyire is látszatra pompásnak tűnik, amit mond, a szívem mélyén nem tudok benne gyönyörködni. Ha pénzzel, hatalommal és tudással meg lehetne nyerni az emberi szíveket, akkor a legjobban az uzsorásokat, a csendőröket és az egyetemi professzorokat kellene szeretni. Hogyan tudna akkor a szívembe markolni a középiskolai igazgató helyettes csodálatos logikája? Az emberek közül van, aki szeret dolgozni, van, és van, aki nem. Nem logikával, hanem képességeink szerint dolgozunk.

-- Lehet, hogy igaza van abban, amit mond, de ez a fizetésemelés nem kedvem szerint való és ezért inkább lemondok róla. Ha gondolkodnék rajta, akkor is ugyanerre az eredményre jutnék. Vizontlátásra! – mondtam és kiléptem a kapun.

Fejem fölött a Tejút kanyargott.

9

Annak a napnak a reggelén, amikor a Sütőtök koma búcsúestjét rendezték meg, éppen csak beléptem a tanáriba, mire odajött hozzám a Tarajos sül:

-- Figyelj csak ide, a napokban eljött hozzám Ikagin, elmondta, hogy milyen kellemetlen az neki, hogy te botrányt rendezel, meg hogy nehezen tud veled bánni, és szólt nekem, hogy kérjelek meg: költözz el tőlük. Tudod, nem kételkedtem a szavaiban és meg is kértelek, de később láttam, meg többen is mondták, hogy ez az Ikagin becstelen ember, mert ügyesen utánozza a festők aláírását és pecsétjét, a hamisítványokat pedig úgy adja el, mintha eredetiek volnának. Persze biztosan neked is megpróbálta telebeszélni a fejed: képtekercseket meg antik tárgyakat akart rád tukmálni, de te nem hagytad magad, így aztán rájött, hogy nem tud belőled hasznot húzni, ezért hozzám fordult és hetet-havat hordott össze rólad. Akkor még nem tud-

tam, hogy milyen ember és nagyon megbántottalak. Nagyon szépen kérlek, hogy bocsáss meg! – hosszan, nagyon hosszan kért elnézést.

Nem szóltam egy árva szót sem, csak odanyúltam a Tarajos sült asztalához, felvettem az ott heverő egy szén öt rit és a pénztárcámba tettem. A Tarajos sült értetlenül ezt kérdezte:

-- Mi az? Visszaveszed?

-- Igen. Te megvendégeltél engem, s mivel ez nekem nem tetszett, mindenképpen el akartam számolni veled, de utána sokáig gondolkodtam, és rájöttem, hogy sokkal jobb, ha elfogadom a meghívást, ezért vettem vissza.

A Tarajos sült hangos nevetésben tört ki, miközben ezt kérdezte:

-- Szóval ezért, de miért nem vetted vissza hamarabb?

-- Igazából vissza akartam venni, de aztán olyan furcsának tűnt a dolog, ezért inkább ott hagytam. A napokban, amikor bejöttem az iskolába, olyan szörnyű volt ott látni ezt a pénzt, hogy...

-- Hát, nem olyan fából faragtak, aki egykönnyen beismeri a vereségét, nagyon makacs vagy! – jegyezte meg.

Ezután a következő párbeszéd zajlott le közöttünk:

-- Különben hova valósi vagy?

-- Edói vagyok.

-- Á, edói? Akkor már teljesen érthető, miért nem ismered be, ha vereséget szenvedsz!

-- Hát te hol születted?

-- Aizuban.

-- Nocsak, Aizuban? Akkor azért vagy ilyen makacs! Eljössz a búcsúestre?

-- Mi az hogy, eljövök! Hát te? – kérdezte tőlem.

-- Naná! Azt hiszem, Koga urat még a kikötőig is elkísérem!

-- A búcsúest érdekes dolog, gyere el, majd meglátod! Hajaj, ma egy jót szeretnék inni!

-- Igyál, ha akarsz! Én megeszem a halat, utána rögtön hazamegyek. Hülye az, aki szakét iszik!

-- Minden apróságból veszekedést csinálsz! Persze az edóiak meg gondolatlansága!

-- Tudod mit, mielőtt a búcsúestre elmész, ugorj be hozzám egy percre, szeretnék neked valamit mondani!

Ahogy megbeszéltük, feljött hozzám a Tarajos sült. Az elmúlt napokban, valahányszor csak megláttam a Sütőtök komát, elviselhetetlenül rossz kedvem lett, a búcsúest napján pedig ez a sajnálat annyira fokozódott, hogy szinte elviselhetetlennek tűnt, már-már szerettem volna elmenni innen helyette. A búcsúesten viszont mindenki füle hallatára nagy beszédet akartam tartani, melyben sok sikert, minden jót szerettem volna kívánni neki, de mivel olyan faragatlan vagyok, meg aztán a hangom se jó, végül is arra gondoltam, hogy az öblös hangú Tarajos sült kérem meg, hogy ijessze halálra a Pirosingest, ez volt az oka, hogy ma idehívtam.

Először a Madonnával kapcsolatos eseményekről számoltam be neki, de természetesen a Tarajos sült nálamnál sokkal többet tudott. Beszéltem neki a Nozeri folyó töltésén történekről, s ezzel összefüggésben azt állítottam, hogy a Pirosinges hülye, mire a Tarajos sült megjegyezte, hogy nekem mindenki hülye: ma az iskolában is ezt a szót használtam a mi közös dolgaikkal kapcsolatban.

-- Ha mi hülyék vagyunk, akkor a Pirosinges nem lehet hülye – jegyezte meg a Tarajos sült.
-- Elvégre is nem lehetünk ugyanolyanok, mint ő!

-- Akkor a Pirosinges emeletes marha! – válaszoltam neki.

-- Hát az lehet – egyezett bele helyeslően a Tarajos sült.

A komoly dolgokban nagyon erős volt, de az efféle szavakhoz jóval kevésbé értett, mint én. Nemhiába, az aizuiak általában értetlenek szoktak lenni az ilyesmikben.

Ezután arról meséltem neki, amit a Pirosinges mondott, hogy felemelik a fizetésemet, és hogy a jövőben sokkal nagyobb felelősséget bízhatnak rám. Erre a Tarajos süll hümmögött egy nagyot:

-- Szóval engem is ki akarnak rúgni?! – mondta.

-- Ha ki akarnak rúgni, akkor te magadtól is belemész? – kérdeztem.

-- Ugyan miért mennék bele, de ha mégis itt hagyom az iskolát, akkor igyekezni fogok, hogy a Pirosingessel együtt rúgjanak ki! – jelentette ki magabiztosan a Tarajos süll.

-- De miért akarod, hogy egyszerre rúgjanak ki veled? – érdeklődtem.

-- Hát azt magam sem tudom – válaszolta.

A Tarajos süll erős volt ugyan, de észben nem nagyon bővelkedett. Amikor elmondtam neki, hogy visszautasítottam a fizetésemelést, nagyon megdicsért és örömeiben ezt mondta:

-- Ez igen! Okosan tetted! Egy edőitől mást nem is lehet elvárni!

-- Ha a Sütőtöknek ennyire kellemetlen ez a dolog, akkor miért nem csináltál valamit, hogy ne helyezték át? – érdeklődtem.

-- Nekem a Sütőtök akkor számolt be erről a dologról, amikor már nem lehetett mit tenni; kétszer jártam az igazgatónál, egyszer a Pirosingessel is tárgyaltam, de azt mondták, hogy már nem lehet mit csinálni. Az a baj, hogy Koga túl jószákos ember. Ha már a kezdet kezdetén rögtön elutasította volna, amikor a Pirosinges említette neki, vagy ha azt mondta volna, hogy még gondolkozik rajta, és kitért volna a válasz elől, akkor másként állna a dolog, de mivel rábeszéltek, ő tüstént bele is egyezett. Később, amikor már az édesanyja is sírva könyörgött és én is tárgyaltam velük, folyton csak azt ismételték: „Sajnos, már nem tehetünk semmit!”

-- A Pirosinges fundálta ki az egészet! Biztos ezzel a furfangos csellel akarja eltávolítani a Sütőtököt és közben lecsapni a kezéről a Madonnát! – jegyeztem meg.

-- Hát persze! A Pirosinges mindig kedves mosollyal követi el az aljasságait, hiszen olyan ügyes! Ha pedig valaki mond valamit, rögtön kibúvót talál. Aki pedig ilyen pimasz, akkor csakis ököllel kell vele elbánni! – ezzel feltúrta ruhája ujját és megmutatta feszes izmait.

Éltem az alkalommal és megkérdeztem tőle:

-- Olyan erősek az izmaid, lehet, hogy dzsúdózni is tudsz?

Erre ő, mint egy díjbirkózó, megfeszítette mindkét karizmát és ezt mondta:

-- Tessék, tapogasd meg!

Az ujjaim hegyével megérintettem: olyan kemény volt, mint a kő! Teljesen lázba jöttem:

-- Ilyen izmokkal egyszerre úgy oda tudsz szólni, hogy öt-hat Pirosinges kinyúlik tőle!

-- Hát persze! – helyeselt boldogan, miközben mindkét karját hol behajlította, hol kiegyenesítette, amitől a bőre alatt föl-lemozgott mindkét békája. Nagyon mulatságos volt!

Ezek után a Tarajos süll kijelentette, hogy ha egy pamuttsineggel kétszer körbetekeri a karizmát, amikor a karját behajlítja, a zsineg kettészakad.

-- Pamuttsineggel én is megcsinálom!

-- Megcsinálod? Akkor mutasd is meg!

„Mi lesz, ha nem sikerül”, gondoltam, „le fogok bögni!”, azzal elsiklottam a téma felett.

-- Mit szólsz hozzá, ma a búcsúesti nagy ivászat után jól be kéne húzni a Pirosingesnek meg a Bohócnak! – javasoltam félig komolyan.

-- Ez aztán a jó ötlet! – mondta a Tarajos süll, majd elgondolkozva hozzátette. – De ma este, hmm... mégsem kéne...

-- De miért? – kíváncsiskodtam.

-- Ma este Kogának lenne rossz... Ha pedig elverjük őket, akkor úgy tegyük, hogy bizonyítékunk is legyen! Különböznél mindent a mi rovásunkra használnak fel.

Tehát ebben is jobb elképzelése volt a Tarajos süllnek, mint nekem.

-- Jó lenne beszédet mondani és a Koga komát jól megdicsérni, de ha én, az edői, elkezdem összevissza fecsegni, az senkinek nem lesz érdekes, mert olyan szavakat is belekeverek, ami-

ket itt nem mondanak. Meg aztán ha kényes részhez érek, hirtelen elszorul a torkom, mintha gombóc nőne benne, és egy árva szó sem jön ki rajta, úgy hogy jobb, ha te beszélsz!

-- Furcsa egy betegség! Szóval nyilvánosság előtt nem tudsz beszélni – jegyezte meg. – Nagyon kellemetlen lehet!

-- Azért annyira nem kellemetlen – válaszoltam.

Amíg így elbeszélgettünk, elérkezett az idő, és a Tarajos süllel elindultunk a búcsúestre. A bankettet a „Virágos reggeli lak” nevű étteremben rendezték meg, amely első osztályú konyhájáról volt híres, de eddig még soha nem fordultam meg benne. Azt beszélik, hogy egy valódi arisztokratától vették meg a birtokot, az épület külsején nem változtattak semmit: ünnepélyek tartására rendezték be ezt az impozáns palotát. De hát főnemesi kastélyból éttermet csinálni, ez körülbelül azt jelenti, mintha egy katonaköpenyből egyszerre hálóinget akarnánk varrni!

Amikor odaértünk, már szinte mindenki ott volt, kettesével, hármásával csoportosultak az ötven tatamis tágas teremben. A terem padlóborítása is különösen pompás volt. Össze se lehet hasonlítani annak a tizenöt tatamis szobának a padlózatával, amelyben a Jamasiro szállodában megszálltam. Majdnem négy méter széles lehetett. A jobboldalon piros mintázatú szetói²⁴ porcelán váza állt, melybe egy hatalmas fenyőágot helyeztek el. Fogalmam sincs, hogy miért dugtak bele egy ekkora fenyőágot, minden bizonnyal azért, mert a fenyő hónapokig is kibírja, és egy vasba se kerül.

-- Hol készül a szetói porcelán? – kérdeztem a biológia tanárt.

-- Ez nem szetói porcelán, ez imari²⁵ – válaszolta.

--Az imari az nem szetói? – kíváncsiskodtam.

Mire a biológia tanárból kitört a nevetés. Később tudtam meg, hogy a szetói az egy olyan porcelán, amelyet Szetóban készítenek, ezért nevezik így. Én, az edói, ezt honnan is tudhatnám! Azt hittem, hogy minden porcelánt szetóinak hívnak. A teremben, középen a falon egy óriási tekereskép függött, huszonnyolc írásjegy volt rajta, minden egyes írásjegyet akkora nagyra írtak, amekkora a fejem. Elég pocsekul nézett ki! Olyan ronda ákombákomok voltak, hogy megkérdeztem a klasszikus kínai tanárt, aki az efféle írásmód tudora:

-- Miért kellett pont ezt a mázelmányt kiakasztani?

-- Kaioku, a híres kalligráfus készítette ezt a tekeresképet – magyarázta meg nekem a tanár.

Akár Kaioku festette, akár nem, én még ma is azt állítom, hogy egy ócska krikszkraksz az egész!

Nemsokára Kavamura, az iskolatitkár helytel kínált mindenkit az előre odakészített párnákon, mire én megfelelően elhelyezkedtem egy oszlop tőszomszédságában, amelynek neki tudtam támaszkodni. A Kaioku tekereskép előtt a haoriba és hakamába²⁶ öltözött Nyestkutya foglalt helyet, baloldalán a Pirosinges szintén haoriban és hakamában. Jobboldalán az ünnepelet, Sütőtök tanár úr, ő is hagyományos japán viseletben. Európai öltönyt vettem föl, ezért kiegyenesedve kényelmetlen volt benne ülni, hol itt szorított, hol ott, rögtön átváltottam terpeszülésre. A mellettem ülő tornatanár fekete nadrágot viselt, egyenes derékkal foglalt helyet. Nem hiába tornatanár, úgy kihúzta magát, ahogy illik! Hamarosan behozták az étkező asztal-kákat. Sorbarakták a porcelán szakés kancsókat. A titkár felállt és néhány szóval megnyitotta az estélyt. Ezután a Nyestkutya, majd a Pirosinges emelkedett szólásra. Szinte teljesen egyforma búcsúbeszédet mondott mindegyik, mintha mind a hárman összebeszéltek volna: ki nyilvánították, hogy a Sütőtök koma jó pedagógus, jószágos ember, s milyen mélységesen saj-

---

²⁴ Szeto – porcelánjairól híres város, a 16., 17. században készült porcelánjai a legszebbek. (A ford.)

²⁵ Imari porcelán – az Edo-korszak (1603—1868) egyik leghíresebb porcelánja, legszebb darabjai kék-fehér díszítésűek. (A ford.)

²⁶ Haori és hakama – a japán férfiak hagyományos öltözéke, különösen ünnepélyes alkalmakkor (például esküvőn) ma is viselik. (A ford.)

nálják, hogy hamarosan elhagyja a közösséget; kifejtették, hogy nemcsak az iskolára, hanem személyesen rájuk, a szónokokra nézve is milyen nagy szomorúság ez, de hát mit lehet tenni, ha saját elhatározása szerint, önszántából utazik el. Ilyen gondolatokkal nyitották meg a búcsúestet, és még egy parányi szégyen sem látszott rajtuk! Hármójuk közül a Pirosinges dicsérte meg legjobban a Sütőtök komát. Egészen odáig ment a beszédjében, hogy így kiáltott fel:

-- Őszintén hatalmas veszteség a számomra, hogy el kell búcsúznom egy ilyen jó baráttól!

Stílusa igazán meggyőző volt, a hangja pedig, ha lehet, még vékonyabb, még lágyabb, úgyhogy első hallásra bizonyára mindenkit sikerül megtévesztenie. Valószínűleg a Madonnát is ezzel a módszerrel csábította el. A Pirosinges búcsúbeszédének kellős közepén a velem szemben helyet foglaló Tarajos sül rámnézett és egyet kacsintott. Én meg jelet adtam neki a mutatójajammal.

Alig bírtam kivárni, míg a Pirosinges végre leült a helyére, s mikor a Tarajos sül hirtelen felállt, örömben ösztönösen összevertem a tenyerem. Ekkor először a Nyestkutya, majd az összes tanár egyszerre meredt rám, ami egy kicsit kellemetlenül érintett. Azon törtem a fejem, hogy vajon mit fog mondani a Tarajos sül, de ebben a pillanatban már bele is fogott a beszédébe:

-- Az imént az igazgató úr, de még inkább az igazgató helyettes sajnálkozását fejezte ki Koga tanár úr elutazásával kapcsolatban, én éppen az ellenkezőjét kívánom: minél előbb hagyja el ezt a vidéket. Nobeoka igen távol fekszik, s ha összehasonlítom a mi kisvárosunkkal, valószínűleg sokkal kényelmetlenebb körülmények között kell majd ott élnie. De azt hallottam, hogy Nobeoka olyan hely, ahol megőrizték az egyszerű és becsületes szokásokat, úgy tudom, hogy hagyományos őszinteség és becsületesség jellemzi az ottani tanárokat és a tanulókat egyaránt. Remélem, hogy azon a helyen nem lesz egyetlen pimasz kicsi sem, aki folyton folyvást hazug bókákat szór, és csodaszép arckifejezéssel kápráztat el okos embereket! Biztos vagyok benne, hogy az olyan jóságos és barátságos szamurájsarj, mint te, azon a vidéken kitárt karokra talál! Szívből gratulálok Koga tanár úrnak ehhez a kinevezéshez! Végül azt szeretném kívánni, hogy az új helyen, Nobeokában az ottani lakosok közül válassz magadnak egy megfelelő jóságos hölgyet, az se baj, ha megfelelő házzal is rendelkezik, és akkor ne vesztegesd az időt: alapíts magadnak békés, nyugodt családot, az a hűtlen, csapodár pillangó pedig haljon meg szégyenében!

Azzal a Tarajos sül kétszer egymás után nagyot krákogott és visszaült a helyére. Én pedig már-már újból tapsolni kezdtem, de aztán elszégyelltem magam, nehogy megint mindenki engem nézzen. Miután a Tarajos sül helyet foglalt, a Sütőtök tanár úr kezdett el beszélni. Végigpásztázta tekintetével a teremben ülőket, még azokat is, akik a szélső asztaloknál foglaltak helyet, udvarias meghajlással köszöntött egyenként minden jelenlevőt, majd a következőket mondta:

-- Mivel bizonyos személyes körülmények miatt a közeljövőben Kjúszú szigetére utazom, s ebből az alkalomból a tanár urak búcsúestet rendeztek nekem, amely számomra kitörölhetetlen emlék marad, különösen nagy köszönettel tartozom, és örökké megőrzöm magamban az igazgató és az igazgató helyettes és a többi kolléga beszédének szavait. Hamarosan messzire megyek, de arra kérek mindenkit, hogy változatlanul őrizze meg irántam érzett szeretetét.

Azzal csöndesen visszaült a helyére. Egyszerűen ésszel fel nem fogom, hogy lehet valaki ennyire jóságos, mint a Sütőtök koma! Mély tisztelettel köszönetet mond az igazgatónak meg az igazgató helyettesnek, akik hülyét csináltak belőle?! Meghajolt, ahogy a kötelesség megkívánta, minden valószínűség szerint azonban – s ez a szavaiból, az arckifejezéséből is kiderült, – szívből mondott köszönetet. Őszintén szólva szájalomra méltó, ha egy ilyen szent ember, mint ő, komolyan köszönetet tud mondani, miközben a Nyestkutya és a Pirosinges – istenem, bárcsak zavarba jöttek volna, -- érdeklődéssel és figyelemmel hallgatta végig.

Miután a köszöntések befejeződtek, innen is, onnan is szürcsölés²⁷ hangja hallatszott. Én is így tettem, bár szerintem a leves ízetlen volt. Előételnek párolt halat adtak, viszont a sült halrudacsokakat sajnós odakozmálták. Ezután a szasimi következett, nagyon sajnáltam, hogy a tonhalat túl nagy darabokra vágták, ezért ez is élvezhetetlen volt. Úgy látszik, ezek még soha nem ettek az edói konyha ízesítése szerint!

Eközben a szakés kancsók egyre gyakrabban kezdtek körbejárni, egyre nagyobb zaj lett mindenütt. A Bohóc tisztelettudóan odalépett az igazgató elé és megköszönte a feléje nyújtott pohárka szakét. De undorító pofa! A Sütőtök koma eközben körbejárt a tanárok között, úgy tűnt mindenkivel akar koccintani. Nem könnyű feladat! Odalépett elém is és így szólt hozzám:

-- Megiszunk egy pohárkával? – kérdezte, majd eligazította hakamája redőit.

Én is kihúztam magam a szűk nadrágomban és megkínáltam szakéval:

-- Nemsokára elutazik... kár, hogy ilyen hamar el kell válnunk. Pontosan mikor indul, mert feltétlenül ki akarom kísérni a tengerpartig!

-- Ugyan már – szabadkozott a Sütőtök koma. – Semmiképpen nem akarnék bonyodalmat okozni!

Bármennyire is tiltakozott, szerettem volna szabadnapot kivenni az iskolában, hogy kikísérjem.

Körülbelül egy óra múlva már minden a feje tetején állt.

-- Még egy pohárkával!

-- De ha mondom! – hallatszott innen is, onnan is.

Kimentem a mosdóba, s mivel már kicsit unatkoztam, kiléptem a régi stílusú kertbe, melyet a csillagok fényében megpróbáltam szemügyre venni. Ekkor lépett oda hozzám a Tarajos sült:

-- Na, mit szólsz az előbbi beszédemhez? Tetszett? – kérdezte büszkén.

-- Általában nagyon tetszett az egész, csak az egyik részt talán másképp kellett volna...

Miután tudomásul vette a megjegyzésemet, ezt kérdezte:

-- És melyik volt az a rész, amelyik nem tetszett?

-- „Nem lesz egyetlen pimasz ficsúr sem Nobeokában, aki csodaszép arckifejezéssel kápráztat el okos embereket”... valahogy így mondtad, ugye?

-- Igen.

-- Csak a „pimasz ficsúr” nem tetszett.

-- Miért, mit kellett volna mondanom?

-- Pimasz ficsúr, aljas szélhámos, utolsó jöttment, álszent kígyó, csirkefogó, gazember, széltoló, szemétláda, csahos kutya, ezt mind-mind el kellett volna mondanod!

-- Hát tudod, ezt mind nem bírom én kimondani! De te hogy tudsz szónokolni! Először is milyen sok ilyen szót ismersz! Kár, hogy nem tartottál beszédet!

-- Tudod, ezeket veszekedéskor jól fel lehet használni, elővigyázatosságból tartalékoltam magamnak. De beszédeknél ilyenekkel nem mégé semmire!

-- Hát igen. De azért jól tudsz szövegelni! Na, mondd csak el még egyszer!

-- Annyiszor elmondom, ahányszor akarod! Ugye jó volt? Pimasz ficsúr, aljas szélhámos, utolsó jöttment... -- éppen belekezdtem, amikor két ember tántorgott ki a verandára, hangosan perlekedve:

-- Á, két haver! De szööörnyüüü... Le akarnak lépni! Na, ha én megfoglak, soha nem szöktök meg! Jöttment... de érdekes, a szaké is jött, ment...Jöttment, hadd jöjjön még! – azal megragadtak bennünket, a Tarajos sült meg engem és bevonszoltak a terembe. Valószínűleg mind a ketten a mosdóba akartak menni, de úgy be voltak rúgva, hogy elfelejtették, amit

---

²⁷ A japán etikett szabályai szerint az étel finomságát szürcsöléssel nyugtázzák, ami tehát azt jelenti, hogy az ennivaló nagyon ízlik. A japán étkezés szabályai szerint a vacsora a legdúsabb, a legbőségesebb, ilyenkor hét-nyolc fogást is szoktak fogyasztani, persze mindenből csak keveset. (A ford.)

akartak, inkább minket vonszoltak vissza magukkal a terembe. Hiába, a részegek mindig abba kapaszkodnak bele, ami éppen az orruk előtt van, ami előtte történt, azt egy pillanat alatt elfelejtik.

-- Hé, uraim, jöttmenteket fogtunk! Adjatok nekik inni! Folyton azt kiabálták, hogy jöttment, hadd jöjjön nekik egy kis itóka! Elölünk nem szöktök meg! – És hogy ne szökjek meg, egészen a falhoz lapítottak.

Ahogy az urak között körbenéztem, látom, hogy az asztalkákon már nincs egyetlen érintetlen adag hal sem. Az én adagomat is rendesen felzabálták! Öten, hatan csatasorba álltak és mindent elpusztítottak. Az igazgató is eltűnt, de hogy mikor, azt nem lehetett tudni.

-- Bocsánat, erre van a bankett? – hallatszott a bejáratnál, mire három, négy gésa lépett be a terembe.

Kicsit meglepődtem, de mivel teljesen a falhoz nyomtak, csak bámultam, meg se tudtam moccani. Ebben a pillanatban a Pirosinges, aki eddig egy oszlopnak dőlve ült és borostyán pipáját szopogatta, hirtelen felállt, elindult, hogy távozzon az estélyről. Az egyik gésa, aki vele jött szembe, ránézett és nevetve üdvözölte. Ő volt a legfiatalabb és a legszebb. Messziről nem hallottam jól, mit mondott, mintha köszönt volna:

-- Ah, jó estét!

A Pirosinges úgy tett, mint aki nem ismeri, és eltűnt, mint a kámfor. Hazament a „tisztelt igazgató úr” nyomát követve.

Amint megérkeztek a gésák, az estély hirtelenjében felbolydult, innen is, onnan is nyugtalan kiáltások hangzottak, vidáman üdvözölték egymást, elképesztő ricsaj támadt. Egyesek úgy kezdtek el játszani, hogy valami apró dolgot dugtak el a kezükben. Mások szinte üvöltözve az iaidót²⁸ utánozták. A közelemben pedig kent²⁹ játszottak. Olyan villámsebessen mozgatták a kezüket, hogy még a bábjátékosoknál is ügyesebbek voltak, miközben felhangzott innen is, onnan is: négy, nyolc... Egy másik sarokban az üres kancsót mutogatták:

-- Hé, hozzatok szakét! Szakét ide! Szakét! – óbégatták.

Az iszonyatos hangzavar már-már elviselhetetlen volt. Csak egyvalaki ült tétlenül magába roskadva a helyén: a Sütőtök koma volt az. Az ő kedvéért rendezték a búcsúestet, mégsem sajnálta senki, hogy áthelyezik. Azért jöttek, hogy szakét vedelhessenek, hogy mulassanak. És csak egyedül ő szenvedett tétlenül egymagában. Ha a búcsúest ilyen, akkor minek is szervezik!

Ezek után többen is dörmögve, brummogva danolászni kezdtek, mindegyik a magáét fújta. Az egyik gésa samiszennel³⁰ a kezében odalépett hozzám:

-- Miért nem énekel? – kérdezte tőlem.

-- Dehogyan éneklek! – válaszoltam. – Énekelj magad!

-- „Ó, pénzecske és a dobom, --

várok reád, kis gésalány,
bimm, bumm, bimm, bumm,
de nagy a baj –
Szandzsiró fiad elbujdokolt.

Doboltam én és kóboroltam,
bimm, bumm, bimm, bumm,

---

²⁸ Iaidó – hagyományos japán harcművészet, kardvívás, az azonnali reagálás művészete, melynek során gyakran ülő helyzetből kell csapást mérni. (*A ford.*)

²⁹ Ken – japán társasjáték, melynek során két játékos szédületes gyorsasággal az ujjait mutatja fel, a többieknek ugyanilyen gyorsan el kell találni, hány ujjat láttak összesen. Az győz, aki a számot eltalálta. (*A ford.*)

³⁰ Samiszen – hagyományos japán pengetős, gitárhoz hasonló háromhúros hangszer. A gésák feladata közé tartozik, hogy jól tudjanak játszani rajta. (*A ford.*)

mikor találom...”

Ezután felsóhajtott:

-- Jaj, nekem! – Aztán kétszeres erővel és lelkesedéssel így folytatta:

„Pénzecsém és a dobom,
bimm, bumm, bimm, bumm,
mikor találom meg
azt a fiút!”

-- Ha nem találsz, akkor énekelj egy vidámabbat! – kiáltott oda valaki.

Eközben észrevétlenül odaült közénk a Bohóc:

-- Kis Szuzu, gondoltam, végre találkozol azzal, akivel olyan régen szeretted volna találkozni, de ő rögtön itt hagyott! Megszakad a szívem! – próbálta folytatni a dal hangnemében.

-- Nem értem – válaszolt hidegen a gésa.

-- „Dobogó szívvel várja a találkozást, várva várja...” – fogott bele rikoltozó hangon a Bohóc, a középkori énekmondókat próbálta utánózni.

-- Hagyja már! – kiáltott fel a gésa és tenyerével a Bohóc térdére csapott, mire az nevetésben tört ki a gyönyörűségtől.

Ez volt az a gésa, aki a Pirosingesnek köszönt. A Bohóc azt se tudta, mit csináljon örömben, hiszen a gésa felfigyelt rá!

-- Kis Szuzu, eltáncolom a „Kii vidékén járok”-ot, játszd el a kíséretet! -- A Bohócnak még táncolni is kedve támadt!

A szemközti sarokban az öreg klasszikus kínai tanár fogatlan száját tátogatva sikeresen elénekelte a dal első két sorát:

--„Híred messze hangzik, Hjóe uram,
tebened és bennem szárnyal a dal...” Hogy van tovább? – kérdezte a gésát.

Hiába, az öregeknek rossz a memóriájuk! Az egyik gésa megfogta magának a biológia tanárt:

-- Játszok magának egy dalt! – mondta. – De ha nem figyel, akkor baj lesz:

„I am glad to see you...” – A dallam szép volt, de az angol szavakat csak nehezen tudta ki-ejteni.

A biológia tanár lelkesedett:

-- Ez aztán érdekes, még angolul is tud!

A Tarajos sül zengő baritonja betöltötte a termet:

-- Hé, gésa, hé, gésa! Kardtáncot fogok járni, kísérd a samiszeneddal!

A gésa annyira megdöbbenett ettől a hangos felszólítástól, hogy még válaszra se méltatta. A Tarajos sül viszont egyáltalán nem zavartatta magát, megragadott egy sétatálcát, kiállt egyedül a terem közepére, s dúdolva magának a dalt, olyan ügyességről tett tanúbizonyságot, amit soha senki nem gondolt volna róla. Eközben a Bohóc már befejezte a „Kii vidékén járok” dallamára a táncot, aztán még ellejtett vagy hármat, négyet, de már majdnem teljesen levetkőzött meztelenre, csak egy ágyékkötő maradt rajta. Egy seprút csapott a hóna alá és ünnepélyesen körbemasírozta a termet, miközben ezt ordította:

-- A japán-kínai tárgyalások félbeszakadtak!

Teljesen meg volt hibbanva!

Már kezdettől fogva mélyen együtt éreztem a bánatosan szemlélődő Sütőtök komával; ahhoz képest, hogy az ő búcsúestjét tartották, türelmesen nézte, amint a többiek szinte meztelenül ropják a táncot, miközben ő fegyelmezetten túrta magán a szűk hakamát. Odaléptem hozzá:

-- Koga-szan, mi lenne, ha együtt hazamennénk?

-- Hogy mehetnék én előbb haza, hiszen a búcsúestemet tartják, illetlenség volna! – válaszolta, s nem mozdult a helyéről. -- De te nyugodtan hazamehetsz!

-- Ugyan mi közöd hozzájuk! Ha búcsúest, akkor együtt kéne lenniük veled és rendesen elbúcsúztatni, kérlek, menjünk el együtt innen! Ez egy bolondok háza!

Nem akart jönni, de én erőnek erejével felhúztam ültéből, elindultunk kifelé, amikor ebben a pillanatban előugrott a Bohóc, aki eddig a seprűjével hadonászva menetelt a teremben:

-- Micsoda?! A házigazda előbb akar hazamenni, mint a többiek? Ez nem járja! A japán-kínai tárgyalások... Nem engedem meg! – azzal fogta a seprűt, kinyújtotta, hogy elzárja vele az utunkat.

Már az elejétől fogva nagyon feszült voltam, de ebben a pillanatban úgy éreztem, nem bírom tovább:

-- Nesze neked japán-kínai tárgyalások, most megkapod a magadét!

Azzal hirtelen ököllel úgy fejbekólintottam a Bohócot, hogy néhány másodpercig nem tért magához, csak pislogott, aztán szinte érthetetlenül ezt morogta:

-- Micsoda szörnyűség! Engem megütöttél, nem szégyelled magad! Nahát, ekkora szégyen, megütni Josikavát! Juj, de fáj! Japán-kínai tárgyalások!

Hátulról, a terem végéből a Tarajos sül észrevette, hogy valami riadalom támadt, félbehagyta a kardtáncot, odarohant hozzánk, hirtelen nyakon csípett mind a kettőnket, és erősen megmarkolva kivonszolt minket a teremből.

-- Japán-kínai... Juj, de fáj! Juj, juj! Micsoda disznóság! – Így sopánkodott a Bohóc, miközben kint nagy puffanással a földre zuhant.

Hogy később mi történt, nem tudom. Útközben találkoztam a Sütőtök komával, mire hazahévírt, tizenegy óra is elmúlt.

10

A győzelem ünnepe³¹ miatt nem volt tanítás az iskolában. Azt mondták, hogy a rendezvényt a sportpályán fogják megtartani, és a Nyestkutya kijelentette, hogy minden tanulónak kötelező megjelenni. Én is, mint alkalmazott, a többiekkel együtt mentem ki a pályára. Amikor kiléptünk az utcára, japán nemzeti lobogók lengedeztek mindenfelé. Több mint nyolcszáz tanulója volt az iskolának, a tornatanár sorbaállította őket, egyik osztályt a másik után, az osztályok között kis közök voltak, ahol egy vagy két tanár ment, hogy a rendre felvigyázzon. Remekül lett kigondolva, de a gyakorlatban semmit sem ért az egész. Először is azért, mert gyerekekről volt szó, akik ráadásul még szemtelenek is: azt hiszik, hogy aki fegyelmezetten viselkedik, az megszegyeníti a diákbecsületet; hát lehet ilyen esetben jelentősége annak, hogy hány tanár vigyáz rájuk? A tanulók minden különösebb utasítás nélkül harci dalokat énekeltek, aztán egyszerre abbahagyták az éneklést, és okkal, ok nélkül elkezdtek kiáltozni: „Hurrá! Hurrá!” Egyszóval az egész úgy nézett ki, mintha róninok³² seregei menetelnének a városban. Amikor nem énekeltek harci dalokat, és nem üvöltöttek csatakiáltásokat, akkor meg összevissza ordibáltak. Mehettek volna úgy is, hogy nem forog örökké a nyelvük, de a japán ember már olyan, hogy mindig előre jártatja a száját, így aztán figyelmeztethettük őket akárhányszor csak akartuk, nem hallgattak ránk. De ha csak simán beszélgettek volna, ehelyett azonban folyton a tanárookra tettek rosszindulatú megjegyzéseket, egyszóval megalázták őket! Elértem azt, hogy a tanulók bocsánatot kértek tőlem az éjszakai ügyeletem során történetekért, s azt gondoltam magamban, hogy most már rendben lesz minden. Valójában azonban óriásit tévedtem. A házinéni szavait kölcsönözve „muszaj vigyázni”, nehogy nagyot tévedjen az ember. A tanulók bocsánatkérése nem jelentett őszinte megbánást. Az egész csak formális ceremónia

---

³¹ Győzelem ünnepe – az 1905-ös orosz-japán háborúban a japánok győztek, attól kezdve ezt a győzelmet minden évben megünnepelte a szigetország. (A ford.)

³² Rónin – földnélküli, nincstelen, kóbor samuráj. (A ford.)

volt, mert az igazgató fentről megparancsolta nekik. Mint ahogy a kereskedő folyton azon esküdzik, hogy nem csap be, mégis állandóan azt teszi, ugyan úgy a tanulók is csak bocsánatot kértek, és eszükbe se jutott, hogy abba hagyják a rosszalkodást. Ha jól belegondolunk, minden bizonnyal a világ csupa olyan emberből áll, mint ezek a tanulók. És ha komolyan vesszük a bocsánatkérést, és valóban megbocsátasz nekik, akkor bolondnak néznek a túlzott jóhiszeműséged miatt. Ha csak formálisan kérnek bocsánatot, akkor megbocsátani is formálisan kell nekik és akkor nem lesz belőle baj. Ha viszont azt akarod, hogy valaki valóban megbánja, amit tett, akkor addig kell ütni, verni, míg őszintén be nem ismeri a hibáját.

Amint ott gyalogoltam a két osztály között, innen is, onnan is különböző hangok ütöttek meg a fülemet: „tempura” meg „gombóc”. De hát olyan sok gyerek volt, honnan tudhattam volna, ki mondja! Még ha tudnám is, azzal, hogy azt mondják, „tempura” vagy „gombóc”, még egyáltalán nem biztos, hogy rólam beszélnek, ha szólnék nekik, csak azt felelnék: „A tanár idegbajos, könyörgünk, higgyék el, csak képzelődik!”. Ezt az aljas természetet a feudalizmus termelte ki, és az ilyenfajta nevelés ezen a vidéken már hagyományosnak számít, ezért bármennyire is próbál beszélni nekik az ember, bármennyire szeretné őket megnevelni, nem tudja kijavítani a hibáikat! Bizony, ha egy olyan becsületes ember, mint én egy kerek eszten-dőn át itt él ezen a vidéken, akaratlanul is őket fogja utánozni, s egy bizonyos idő elteltével talán teljesen azonosul velük. Ezek a fiúk megkeresik maguknak a legmegfelelőbb eszközt arra, hogy a legkönnyebben ki tudjanak siklani a büntetés alól, de csak azért, hogy bemocskolanak! Aljas hamiskártyások! Rendben van, ezek is emberek, de én is az vagyok! Elhiszem, hogy tanulók, azt is elhiszem, hogy gyerekek, de természetesen kicsoda laklik, sokkal nagyobbak, mint én! És különben én leszek a hibás, ha nem fizetek meg nekik valamilyen büntetéssel! Ha viszont egy ilyen leszámolásnál egyszerű, szokványos eszközöket fogok alkalmazni, akkor kétszeresen ütnek vissza a saját fegyveremmel. Ha egy ilyennek például azt mondja az ember, hogy „hibás vagy!”, akkor kibúvót keres magának: kitalál mindenféle hazugságot, tökéletesnek kiáltja ki magát, aztán pedig darabokra szedik miatta az embert! Ha valóban le akarok számolni velük, először felszínre kell hozni az összes bűneiket, különben nem tudom magam megvédeni, s a védekezésem egy fikarcnyit sem ér! Vagyis, ha nagyon ügyeskednek, akkor az éjszakai ügyelet alatt történeteket úgy is be tudják állítani, mintha ezt a veszekedést én robbantottam volna ki. Rendkívül kellemetlen helyzet! Ha a tetteiket csak úgy fogják értelmezni, mint amelyeket éretlen taknyosok követtek el, akkor ezután még sokkal rosszabbul fognak viselkedni, tehát – ahogy a tudósok mondják, -- haszontalanok lesznek a társadalom számára. De hát mit lehet tenni!? Amíg nem „csípnek nyakon”, hogy az ő kifejezésükkel éljek, vissza kell fizetnem nekik a kölcsönt úgy, hogy senki se tudjon belém kötni. Bár egy edőinak ezt sehogyan sem sikerül megtennie! Lehet, hogy nem sikerül? Hogyha azonban egy kerek eszten-dőn keresztül folyton csúfolnak, azt már nem is lehet elviselni, hiszen én is ember vagyok! Más választásom nincs: amilyen hamar csak lehet, vissza kell mennem Tokióba és összeköltözni Kijóval! Az effajta vidéki élet szellemi süllyedéshez vezet. Inkább újságkihordó legyen az ember Tokióban, mint hogy erkölcsileg lesüllyedjen!

Amint így gondolatokba merülve akaratom ellenére gyalogoltam a többiek között, hirtelen lefelől valami nagy lárma támadt! Abban a pillanatban megállt az egész menetoszlop. Ejnye, de furcsa! Kiléptem a menetből, és azt láttam, hogy az előttünk lévő útkereszteződésnél jobbról, az Ótemacsi és a Jakusimacsi utca találkozásánál valóságos dugó keletkezett, akik elöl álltak, próbálták visszanyomni a hátul állókat, akik pedig hátul voltak, azon igyekeztek, hogy az előttük lévőket előretolják.

-- Nyugalom! Nyugalom! – kiáltozta rekedt hangon a menet legelején a tornatanár.

-- Mi történt? – tudakoltam tőle.

-- A sarkon összefutottak a középiskolások és a tanítóképzősök! – magyarázta.

Minden megyében szokásos hagyomány, hogy a középiskola és a tanítóképző között kutyamacska viszony volt. Fogalmam sincs, hogy miért, de az iskolai légkörük teljesen külön-

bőzött. Csak egy csepp kellett a pohárba, s máris összevesztek. Valószínűleg ezekben a hanyagyi vidéki kisvárosokban nagyon unalmas volt az élet, s hogy valamilyen módon agyonüssék az időt, így szórakoztak. Olyan természetem van, hogy szeretek veszekedni, no meg verekedni is, úgyhogy amint meghallottam azt, hogy összefutottak, már csak az érdekesség miatt is azonnal odafutottam. Az történt, hogy akik elől voltak, szemrehányóan üvöltöttek: „Micsoda csürhe tempó! Ne nyomjatok!”. Akik meg hátulról akartak előremenni, azt kiabálták: „Lökjétek meg! Lökjétek meg!” Félreállítottam az utamba kerülő tanulókat, és már majdnem oda is értem az utcasarokhoz, amikor hirtelen egy magas, éles hangú csapat ezt sította: „Előre!”, és a tanítóképzősök menetoszlopa ünnepélyes léptekkel megindult. Tehát azért volt ez a nagy lökdösődés, hogy eldőljön, ki haladjon elől, de sikerült megegyezniük, s végül is a középiskola megadta az elsőbbséget a tanítóképzőnek. Azt állítják, hogy igazság szerint a tanítóképző rangban felette áll a középiskolának.

A győzelem ünnepe rendkívül egyszerű volt. A városparancsnok felolvasta ünnepi beszédét, ezt követte a polgármester szónoklata. Ezután minden résztvevő ezt kiáltotta: „Éljen!”, és ezzel véget is ért az ünnepség. A szórakoztató műsorokkal kapcsolatban azt mondták, hogy csak délután lesznek megtartva, ezért hazaszaladtam levelet írni Kijónak, mert már nagyon nyugtalanított, hogy nem válaszoltam neki. „Legközelebb részletesebben írjon”, kérte tőlem, most tehát lehetőség szerint figyelmesen kell neki válaszolnom. Azzal fogtam egy tiszta papírt, s azon kezdtem törni a fejem, hogy s mint kezdjem el, hiszen olyan sok mindenről kéne beszámolni! Az egyik dolog, lehet, hogy unalmas, a másikat meg felesleges megírni! Ha erről írok, az meg talán nem érdekes neki! „Valami olyanról kéne írni, ami könnyen megy, hogy ne kelljen hozzá a fejemet törni és Kijót is érdekelje”, gondoltam, de semmi a világon nem jutott eszembe! Megtörtem a tust, benedvesítettem az ecsetet, rámeredtem a papírra és csak néztem, újból benedvesítettem az ecsetet, újból felkevertem a tust, ugyanazokat a mozdulatokat ugyanúgy megismételtem, de egy árva sort se tudtam megírni a levélből, végül is lecsuktam a tustartó fedelét. Ej no, de macerás dolog, legalábbis nekem, levelet írni! Sebaj, mi sem egyszerűbb, ha majd visszamegyek Tokióba és találkozom vele, mindent elmesélek! Nem mintha nem izgatott volna, hogy Kijo nyugtalankodik miattam, de az az igazság, hogy Kijónak részletes levelet írni még a harminchét napos böjtnél is nehezebb!

Félreraktam az ecsetet meg a papírt, eldobtam magam a fekhelyemen, a kezemet a fejem alá tettem és kibámultam a kertbe, de továbbra is Kijóra gondoltam. Az jutott eszembe, hogy bármennyire messze is kerültem, Kijónak éreznie kell, hogy izgulok miatta. Ha viszont megérzi, akkor minek kellene levelet írni neki. Ha nem írok, akkor arra gondol, hogy minden rendben van. Akkor kell levelet írni, ha valaki meghal vagy beteg, vagy valami baj történt.

A házhoz tartozó kert úgy harminchárom négyzetméternyi lehetett, de fák egyáltalán nem nőttek rajta, csak egy mandarinfa, amely magasabb volt a kerítésnél, s erről lehetett megismerni a házat. Amikor hazajöttem, mindig elgyönyörködtem benne. Nekem, aki soha nem hagytam el Tokiót, különösen ritka látványnak számított azt nézni, hogyan nőnek a mandarinok. Milyen szép lesz, ha majd a zöld gyümölcsök megérnek, s egyre sárgábbak lesznek! Már most is valamennyire sárgák voltak. A házinéni állandóan mondogatta, hogy ez a mandarin milyen nedvdús, milyen ízes. „Ha megérik, fogyasszon belőle annyit, amennyi jólesik!” Elhatároztam, hogy minden nap eszem belőle egy keveset. Már három hét múlva nyugodtan lehet belőle enni. Három héten belül úgyse megyek el innen!

Amikor éppen a mandarinokról elmélkedtem, váratlanul beállított hozzám a Tarajos süli:

-- Mivel ma ünnep van, arra gondoltam, hogy mi ketten együtt eszünk valami finomat. Vettem egy darab marhahúst, most pedig itt nálad elkészítjük – azzal a kimonója ujjának alsó részéből előhúzott egy bambuszháncsba csavart csomagot és a szoba közepére hajította.

Eddig még a szállásomon csak édes krumplit meg szójatúrót ettem, ráadásul tilos volt étterembe járni, és hajdinametéltet meg gombócot enni, ezért így kiáltottam fel:

-- Remek!

Rögtön egy lábost meg egy kis cukrot kértem a házinénitől és nekiláttunk a főzésnek.

A Tarajos sült, miközben szélesebb gyorsasággal tömte magába a marhahúst, ezt kérdezte tőlem:

-- Figyelj csak, hallottad, hogy a Pirosinges jóban van egy gésával?

-- Hát persze, tudok róla. Az a gésa, aki a Sütőtök búcsúestjére is eljött.

-- Nahát, te már tudsz róla? Ez igen! Én meg csak most hallottam – dicsért meg a Tarajos sült. – Micsoda pasas ez, most mondd meg, folyton az emberi méltóságról, a szellemi élvezetekről prédikál, és közben, ilyen kétszínű, hogy egy gésával barátkozik! Hogy van bőr a képén!? De ha más szórakozásáról van szó, akkor láthatod, mit csinál! Amikor például te egyszer vagy kétszer bementél az étterembe hajdinametéltet vagy rizsgombócot enni, a fegyelem és a rend felforgatásáról szónokolt, ráadásul az igazgató mögé bújva álcázta magát! Ugye így történt?

-- Igen. A Bohóc véleménye szerint gésát venni, az természetesen szellemi élvezet, hajdinametéltet vagy gombócot enni, az már testi gyönyörnek számít! Persze, ha szellemi élvezeteket űz, akkor minek is titkolózzon?! De hát azt is hogy csinálja? A szerelmes gésája belép a terembe, ő meg felpattan a helyéről és elszalad! Meddig lehet az embereket az orruknál fogva vezetni? Az ilyen fickó rögtön támadásba lendül, miközben a partnerét igyekszik az ujjá köré csavarni, hogy olyanokat mond, amihez nem értesz, mint például az orosz irodalom vagy a haiku, vagy a szabadverseket író testvérpár... Ez nem férfi, hanem egy gyáva alak! Teljesen olyan, mint egy kastélybeli cselédlány újjászületett változata! Lehet, hogy az apja hímrinyó volt?

-- Lehet.

-- Az biztos, hogy semmi férfiasság nincs benne. – Evés közben ezt mondtam neki. – Te, ez a hús egyáltalán nem puhult meg! Lehet, hogy gilisztát kapunk tőle, ha megesszük?

-- Azt gondolod? Szerintem nem lesz semmi baj. Te, képzeld, azt hallottam, hogy a Pirosinges titokban eljár abba a kisvárosba, ahol a fürdő van, és ott a Kadóban találkozik a gésájával.

-- Kado? Az egy szálloda?

-- Igen, szálloda és étterem. Tudod mit? Lepjük meg, amikor legkevésbé számít rá! Menjünk el oda, amikor a gésájával találkozik, és leplezzük le! – javasolta a Tarajos sült.

-- Ha le akarjuk leplezni, akkor ahhoz éjjel is szemmel kell tartani!

-- Hát persze! A Kado szálloda előtt van egy másik szálloda, a Maszu. Annak az első emeletén kiveszünk egy utcára néző szobát, résnyire nyitjuk a sódzsit³³, és onnan figyeljük.

-- Akkor látni fogjuk, amikor odajön?

-- Igen. Biztos, hogy eljön. Persze nem az első este, két héten keresztül fogjuk figyelni egyfolytában, és akkor sikerülni fog!

-- Attól a két héttől teljesen ki fogunk nyúlni! Amikor apám haldoklott, -- meséltem neki -- egy álló hétig virrasztottam mellette, utána teljesen kiborultam, iszonyatosan legyengített!

-- Egy kicsit elfáradunk, na és aztán! Leleplezzük ezt a szélhámost azon melegében, Japán nem tűrhet ilyen alakokat, a hazáért tesszük! Ne félj, tőlem megkapja, amire rászolgált!

-- Remek! Én meg mindenben segítek, ha kell! Akkor ma estétől megkezdjük az ügyeletet?

-- Ma este még nem, hiszen a Maszuban szobát kell foglalni! – figyelmeztetett a Tarajos sült.

-- Hát akkor mikor kezdjük?

-- Hamarosan. Amint megkapod az üzenetemet, gyere azonnal!

-- Jól van. Bármikor jövök segíteni! Haditerveket kifundálni nem nagyon tudok, de ha verkedésről van szó, abban számíthatsz rám!

---

³³ Sódzsi – rácsos, papírborítású toloajtó, a veranda és a szoba elválasztására szolgál a japán házban. (A ford.)

Ahogy így megvitattuk a Pirosingessel kapcsolatos haditervünket a Tarajos süllel, bejött a szobába a házinéni:

-- Bocsánat, de az egyik tanuló van itt az iskolából és a Hotta tanár urat keresi. Kérem, jöj-
jön ki hozzá, kint várja. Otthon már kereste, de nem találta, ezért jött el ide. – Tisztelettel megállt a küszöb előtt és várta a Tarajos süll választát.

-- Valóban? – szölt a Tarajos süll, kiment az előtérbe, de hamarosan visszajött a szobába. –
Tudod azért kerestek ez a tanuló, mert meghívott, hogy menjek el az ünnepségre. Ma Kócsiból
érkezett egy táncsoport, emiatt rengetegen jöttek el ide. Azt mondja ez a fiú, hogy olyan él-
vezetben lesz része annak, aki elmegy megnézni a táncukat, amelyet nem minden nap láthat az
ember! Gyere el te is, – hívott, miközben a hangján hallatszott, hogy nagy kedve van az
egészhez.

Ami a táncokat illeti, Tokióban rengeteg ilyen ünnepséget láttam. Minden évben Hacsiman³⁴
ünnepén színpadot ácsoltak a városközpontban, ilyenkor sokan eljöttek megnézni a
táncokat, s hogy megtisztuljanak, friss vizet merítettek. Egyáltalán nem volt kedvem az olyan
ostoba táncokhoz, mint például a „Toszai kancsó”, de mivel a Tarajos süll hívott meg, egysze-
riben elfogott a kíváncsiság és elindultam én is. Ki volt az, aki a Tarajos süllt meghívta? Hát a
Pirosinges öccse! Furcsa, hogy éppen ő!

Amikor megérkeztünk az ünnepség helyszínére, mindenütt zászlók lengtek. Nem olyanok
voltak, mint a szumó mérkőzéseken, még olyanok sem, mint a Honmondzsi templomnál a
buddhista megemlékezési szertartásokon. Ezek a hosszú zászlók több sort is elfoglaltak, a vi-
lág szinte minden országának lobogóját kötelekre függesztették, nyüzsgő pompájuk felvidá-
mította a hatalmas égboltot. A tér keleti oldalán egy éjszaka leforgása alatt színpadot állítottak
fel, ahol majd ezek a Kócsiból vagy honnan érkezett táncosok szerepelnek. A színpad jobb
oldalától körülbelül ötven méternyire, a bambuszkerítésen belül különböző növénykompozí-
ciók sorakoztak. Mindenki meglepődve bámulta, mivel teljesen értelmetlen volt az egész!
Hogy is lehet megcsodálni az ilyen összevissza hajlítgatott füveket és bambuszokat, ez telje-
sen olyan, mintha a púpos szeretőjével vagy a sánta férjével dicsekedne valaki!

A színpaddal szemben, a tér másik oldalán szüntelenül tűzijátékot gyújtogattak. A tűzijáték
közepén egy léggömb jelent meg. Rajta felirat: „Éljen a birodalom!” Aztán a léggömb kön-
nyedén elrepült a fenyők orma felett és a kaszánya udvarán landolt. Majd hatalmas dörrenés
hallatszott és a fekete gombóc sisteregve repült föl áthatva az őszi égboltot, pont az én fejem
fölött durrant szét, kékes füstöt eregetve, amely, mint egy ernyő, szétnyílt lassan és elúszott,
szétáradt a levegőben. Még egy léggömböt röpítettek föl. Ezen piros alapon díszelgett a fehér
színű felirat: „Éljen a hadsereg és a flotta!” Egy kicsit himbálózott a szélben, majd a hóforrá-
sokról nevezetes kisvárostól egészen az Aioi nevű falu irányába repült. Biztos valahol a Kan-
non templom környékén ért földet.

A délelőtti ünnepség idején nem voltak ilyen sokan, mint most. Nem is gondoltam, hogy
vidéken is ilyen rengeteg ember lakik, csak úgy nyüzsgött, hullámzott a tömeg! Bár értelmes
arcokat nemigen vettem észre, de azért ennyi ember mégsem lehet mind ostoba! Eközben
megkezdődött az a bizonyos kócsi tánc. Ha táncok jutnak az eszembe, akkor óhatatlanul is
olyanokra gondolok, mint a fudzsimá³⁵, ez a mostani azonban egyáltalán nem ilyen volt.

A harminc férfi díszes homlokpántot csavart a feje köré, kikeményített hakamát húzott, s
tízeseivel három sorban állott fel a színpadra. Egészen különös hatást váltott ki belőlem ez a
harminc férfi, akik lemeztelenített karddal jelent meg. A sorok között csupán félméternyi tá-
volság van, az egy sorban álló táncosok között pedig talán még ennél is kevesebb. Az egyik
férfi a sorban állóktól teljesen külön a színpad szélén foglal helyet. Ő is hakamát visel, pánt

³⁴ Hacsiman – a japánok hagyományos vallásának, a sintónak az istene. A háborúk istenének tartják, a kato-
nákat és a hadvezéreket védelmezi. (A ford.)

³⁵ Fudzsimá – a leghíresebb japán népi tánc. (A ford.)

azonban nem díszíti a homlokát, csupasz kard helyett egy dob lóg a nyakában. A dob ugyanolyan, mint amilyen a kagurában³⁶ is használatos. Ez a férfi zengő hangon különös dalt énekel, majd időnként fel-felkiált: jaaa, haaa, jaaa, haaa, s dobjával veri hozzá a dal ritmusát, amely egészen különleges hangzású! Azt hiszem, nem követek el nagy hibát, ha azt állítom, hogy olyan, mint az újévi népi énekek és a buddhista vallási dallamok művészi ötvözete.

A dallam nagyon hosszan elnyúlik, mint a nyári hőségben szopogatott nyúlós cukorka, aztán egy rövid időre elhal, de a szünetben belép a dob: bimm, bumm, bimm, bumm!, s ettől a ritmus egyhangú folytonossággal szól. Erre a ritmusra mozog a harminc férfi, csupasz kardjuk olyan gyorsasággal csillog-villog, hogy ettől az elképesztő látványtól még a lélegzetem is elakad! Ezek az élő emberek, akik egymástól mind a négy oldalról még csak félméternyi távolságra sincsenek, úgy suhogtatják éles kardjukat, mintha egy test, egy lélek lennének, hiszen ha egyikük kiesik a ritmusból, könnyen agyonszúrhatja vagy megsebesítheti a másikat. Ha egy helyben áll az ember és föl-le, jobbra-balra, lengeti a kardját, az még tulajdonképpen nem veszélyes, de itt mind a harmincan egyszerre támadnak, egyszerre vágnak oldalra. Aztán egyszerre pördülnek meg a tengelyük körül, egyszerre guggolnak le. Ha egyikük akár csak egy másodperccel gyorsabban vagy lassabban mozog, mint a többi, talán még az orrát is levághatják! Még az is előfordulhat, hogy a szomszédjának a fejét kaszabolja le! Teljesen szabadon vágnak, hasítanak a villogó kardok, csak a fél négyzetméternél kisebb tér határolja be mozgásukat. Ráadásul minden kardnak ugyanolyan sebességgel és ugyanabban az irányban jobbra-balra, előre és hátra kell mozognia. A tánc lenyűgöző, a tokiói táncok még csak meg se közelítik! Érdeklődésemre elmondták, hogy még a legnagyobb művészek között is alig találni olyanokat, akik ennyire egy ritmusban tudnak mozogni! A legnehezebb azonban annak a mesternek, aki a dobon adja meg a tánc ritmusát. A harminc ember lábmozgása, kézmunkája, guggolása és felállása mind azon az egy dobszón múlik! Ha oldalról szemléljük, akkor úgy tűnik, mintha minden fáradság nélkül ütné a dobot, mintha teljesen könnyedén énekelne és kiáltozná: jaaa, haaa, valójában azonban nagyon nehéz és rendkívül felelősségteljes, csodálatraméltó ez a feladat!

Nagy lelkesedéssel néztük ezt a táncot a Tarajos süllel, szinte le sem tudtuk venni a szemünket róla, amikor hirtelen a másik oldalon nem messze tőlünk hangos harci kiáltás hangzott fel. A közönség eddig csendes békességgel szemlélte a színpadi előadást, most nyugtalanság tört ki a sorokban, a tömeg jobbra, majd balra kezdett hullámmozni. Kiáltások hallatszottak innen is, onnan is: „Verekedés van! Verekedés van!”. Szinte ugyanabban a pillanatban jött oda hozzánk a Pirosinges öccse:

-- Tanár úr! Megint verekedés van! A középiskolásoknál, vissza akarják fizetni a ma reggeli cirkuszt, újból kitört a háború, jöjjön, kérem gyorsan! – mondta, s mintha a föld nyelte volna el, egy szempillantás alatt eltűnt a hullámmozó tömegben.

-- Ezek a fiúk már megint verekszenek! – gurult méregbe a Tarajos süll. – Elegem van belőlük! Azért tudni kellene mértéket tartani!

Azzal elkezdett futni, miközben megpróbálta kikerülni az útjába eső járókelőket; minden bizonnyal le akarta csillapítani a fiúkat. Én sem nézhettem tétlenül, eszembe se jutott, hogy ott maradjak, tüstént a Tarajos süll nyomába eredtem és amennyire csak bírtam, rohanni kezdtem az események színhelyére. A verekedés éppen tetőfokára hágott. A tanítóképzősök úgy ötvenen, hatvanan lehettek, a középiskolások viszont háromszor annyian voltak. A tanítóképzősök egyenruhát viseltek, a középiskolások az ünnepség után kimonót vettek fel, úgyhogy könnyű volt megkülönböztetni a két ellenséges tábor. Bár a küzdelem lázában minden ös-szekeveredett: egyesek egymásba kapaszkodtak, mások szétváltak, nem lehetett tudni, kinek a keze kit lök el és hová!

---

³⁶ Kagura – a sintó vallás legjellegzetesebb szertartása, melyben zenével, táncsal próbálják elnyerni az istenek jóakarátát. A kagurában használatos a regényben is említett homokóradob, japánul: damaru. (A ford..)

A Tarajos sül egyre csak ezt az iszonyú felfordulást nézte, mintha mérgében ezt mondaná: „Mit csináljak, a kutyafejét!” S valóban, mit tehetett volna? Ha kijön a csendőrség, abból nagy baj lesz!

-- Eredj, válaszd szét őket! – kiáltott felém a Tarajos sül, én meg még csak nem is válaszoltam, hanem gondolkodás nélkül belevetettem magam a verekedés sűrűjébe:

-- Hagyjátok abba! Az egész iskolát szégyenbe hozzatok! Miért nem hagyjátok már abba?! – üvöltöttem, miközben megpróbáltam az ellenfeleket szétválasztani, ami viszont egyáltalán nem mutatkozott könnyű feladatnak. Két-három lépést tettem meg előre, de nem tudtam se előrefurakodni, se hátrahúzódni. Közvetlen előttem egy böhmönagy tanítóképzős egy tizenöt, tizenhat éves forma középiskolást püfölt.

-- Hagyd abba! – üvöltöttem rá. – Nem hagyod már abba?!

Azzal megragadtam a tanítóképzős vállát, hogy erőnek erejével szétválasszam őket, erre abban a pillanatban valaki alulról bekanalazott a lábamnál és sikeresen elgáncsolt. Aztán hirtelen akkorát ütöttek rám, majd megragadtak, mire elengedtem a tanítóképzős vállát és a földre puffantam. Az egyik fiú kemény cipőjével a hátam közepére ugrott. Megpróbáltam a kezemre és a térdemre támaszkodni, előbb négykézlábra álltam, majd talpra ugrottam, a fiú pedig legurult a hátamról és a földre zuhant. Amint felálltam, körülnéztem, és néhány lépésnyire észrevettem a Tarajos sül hatalmas alakját, aki elszántan próbált kitörni a verekedő tanulók közül, miközben rájuk rivallt:

-- Álljatok meg! Hagyjátok abba a verekedést!

-- Hé! Nagy baj van! – kiáltok oda neki, de sajnós, nem válaszol, mert talán nem is hallja.

Teljesen váratlanul egy kő süvítve röpül felém, s közepén eltalálja az arccsontomat, ugyanabban a pillanatban egy fiú bottal sújt a hátamra.

-- Állítsd le magad, ez tanár!

-- Üsd, üsd! – hallatszik egy hang.

-- Fiúk, csak két tanár van, egy nagy meg egy kicsi!

-- Dobáljátok meg kövekkel őket! – hallatszik újra egy hang.

-- Hé, mit pimaszkodtok! Ti tahók! – kiáltok fel és megragadom a hajánál fogva az egyik tanítóképzőst.

Erre újból egy kő süvít felém. De csak egy hajszálnyira súrolja a fejem búbját, és mögöttem a földre esik. Mi történt a Tarajos süllel? Nem látom sehoh! De hát mit is tehetnék ezután!? Először lassan kikecmergek, hogy vége legyen a verekedésnek, de most mit tegyek? Talán fussak el gyáván, hogy ne üssenek agyon, és ne dobáljanak meg kövekkel?! Hát minek néznek ezek engem? Bár nem vagyok magas termetű, de olyan fából faragtak, aki a verekedésbeli tudását a legjobb helyen szerezte! Ezek után tehát újból ott ütöttem őket, ahol éppen értem, persze aztán vissza is kaptam belőle.

Hirtelen azonban egy hang süvített keresztül:

-- Csendőrök! Csendőrök! Fussatok!

Mostanáig még megmozdulni is olyan nehéz feladat volt, mintha megkocsonyásodott riasztóban kellene úszni, most meg egyszerre kényelmesen érezte magát az ember! Teljesen meglepődtem! A két ellenséges tábor egy szempillantás alatt visszavonta a csapatait! Nahát ilyet! Vidékiek, de menekülni, azt tudnak, nem rosszabbul, mint Kuropatkin³⁷.

Nézem, mi történhetett a Tarajos süllel, hát ott áll a másik oldalon, könnyű haorija cafatokra tépve lóg róla, éppen az orrát törülgeti! Úgy látszik, betörték az orrát, valószínűleg nagyon sok vért vesztett! Alaposan feldagadt, vérvörös, még ránézni is kész fájdalom! Viseltes bélelt

---

³⁷ Alekszej Nyikolajevics Kuropatkin – orosz hadvezér. 1904-től a mandzsúriai hadsereg főparancsnoka a japánok ellen, több csatát vesztett, köztük a tíz napig tartó mukdeni csatát, mely után seregével visszavonult. (A ford.)

pöttyös kimonóm rettenetesen bepiszkolódott, de ez mégsem akkora veszteség, mint a Tarajos sült haorija! Az arccsontom azonban kibírhatatlanul sajog!

-- Nagyon sok vért veszítettél, azért fáj annyira – magyarázza a Tarajos sült.

Ekkor vagy tizenöt csendőr jelenik meg, de szemből a tanulóknak sikerül elmenekülniük. Ezért csak a Tarajos sült meg engem kapnak el. Miután megmondjuk a nevünket, és töviről hegyire elmeséljük a történeteket, így rendelkeznek:

-- Gyerünk a csendőrségre! Ott majd lerendezzük!

Azzal elindulunk az őrszobára, ahol a parancsnoknak részletesen előadjuk a történeteket, azután pedig hazaengednek bennünket.

11

Másnap reggel, amint felébredtem, minden tagom annyira fáj, hogy nem lehetett kibírni. A tegnapi verekedés miatt. Ahogy így hevertem a fekhelyemen, és éppen arra gondoltam, hogy ezzel bizony nincs mit dicsekedni, váratlanul belépett a szobámba a házinéni, és letette a párnám mellé a Sikoku sinbun című újságot. Őszintén szólva, még az olvasás is nehezemre esett, mégis azt mondtam magamnak, aki férfi, ilyen dolog miatt nem hagyhatja el magát. Kínkeszervvel a hasamra fordultam, s így kezdtem olvasni az újság második oldalát. A csodálkozásom határtalan volt! Az újságban ott állt a tegnapi verekedésről szóló cikk! Ezen önmagában nem lepődtem volna meg, ahogyan azonban írtak róla!

„Egy középiskolai tanár, bizonyos Hotta és egy nemrégiben Tokióból idehelyezett pimasz ficsúr rábeszélte az iskola jóindulatú és szófogadó tanulóit, hogy rendezzenek verekedést. Ráadásul mindketten jelen voltak a történetek színhelyén és ők maguk irányították az események folyását. Minden különösebb ok nélkül, önhatalmúlag folytattak garázdaságot a tanítóképző diákjai ellen...”

Hát ezt írták! Majd ez következett:

„Megyénk középiskolája hagyományosan nagy tiszteletnek és megbecsülésnek örvend egész hazánk területén, amelyet tiszta erkölcsével és engedelmességével vívott ki magának. Iskolánk azonban most e két meggondolatlan alak miatt elveszítette elsőrangú helyzetét, ezért határozottan és megmásíthatatlanul kötelességünknek érezzük, hogy haladéktalanul felelősségre vonják mindkettőjüket, hiszen az általuk szerzett szégyen egész városunkat sújtja. Meggyőződésünk, hogy nemcsak a szükséges eljárásokat indítják meg velük szemben, hanem a továbbiakban örökre zárva lesz előttük az út az oktatás minden területén.”

Az utolsó mondatot vastag betűvel szedték!

-- Kapjátok be a f...-omat! – tört ki belőlem, s azzal talpra ugrottam.

Az egészben az volt a furcsa, hogy eddig rettenetesen fáj minden tagom, de ahogy fölugrottam, egyszerre megfeledkeztem a fájdalomról!

Gombóccá gyúrtam az újságot és kihajítottam a kertbe, de ezzel még nem voltam megelégedve, így hát fogtam és bedobtam az árnyékszékbe. Hogy merészel ez az újság ilyen meggondolatlan hazugságokat közölni? Hát nem az újságok túloznak a világon a legjobban? Éppen az ellenkezőjét állítják, mint ahogy van! Mit jelent ez a „nemrégiben Tokióból idehelyezett pimasz ficsúr”? Mióta adnak olyan nevet valakinek, hogy „pimasz ficsúr”?! Gondoljuk már meg! Van nekem becsületes nevem, még hozzá nem is akármilyen! Az őseim mind maradéktalanul tisztességesek voltak, a nagy Tada no Mandzsútól egészen mostanáig!

Ahogy megmostam az arcomat, hirtelen újból megfájdult az arccsontom. Elkértem egy tükröt a házinénitől, mire azt kérdezte tőlem:

-- Látta a ma reggeli újságot?

-- Olvastam, aztán bedobtam az árnyékszékbe, -- mondtam – ha akarja, vegye ki!

Meglepődött, aztán elvonult. Ahogy belenéztem a tükörbe, láttam, hogy az arcom ugyanolyan, mint tegnap volt. Nem baj, nem ez számít, az arckifejezés a lényeg! De hát nem elég, hogy az arcomat megsebesítették, ráadásul még pimasznak is tituláltak, sőt „pimasz fi-csúr”-nak!

Gyorsan megreggeliztem és amilyen korán csak lehetett, bementem az iskolába, hiszen nagy szégyen lenne, ha azt mondanák: azért nem jött be, mert megijedt attól, amit az újságban írtak. Ahogy szállingóztak be a többiek, és rám néztek, sorra elnevezték magukat. Nem tudom, mi volt olyan nevetséges?

-- Nahát! A hőstett eredménye ott van az arcon! – mondta a Bohóc, amikor meglátott. – A tegnapi dicsőséges harcban szerezted!

Olyan gúnyos hangon mondta, mintha bosszút akart volna állni azért, amiért a búcsúesten elhúztam a nótáját!

-- Mit csúfolódsz?! – kiáltottam oda neki – Ahelyett, hogy feleslegesen fecsegnél, eredj, és nyalizz másoknak!

-- Jaj, elnézés! Talán nagyon fáj? – jegyezte meg a Bohóc.

-- Akár fáj, akár nem fáj, mégis csak az én pofám! – Rivaltam rá. – Mi közöd hozzá?!

Odament a terem túlsó végébe és a helyére ült, onnan is csak engem bámult, valamit súgott a szomszédjának, a történelem tanárnak, aztán mind a ketten nevettek.

Ezután bejött a Tarajos süllő. Az orra teljesen belilult, és úgy fel volt dagadva, mintha belül gennyes lett volna, látszott, hogy bármelyik pillanatban kifakadhat. Szegény, bár saját akaratából jutott ide, mégis sokkal jobban elintézték, mint engemet. Asztalaink egymás mellett álltak a tanárban, mi több, éppen szemközt az ajtóval! Elképzelték, milyen jól nézhetett ki ez a két pofa egymás mellett! A többiek, ha rájuk tört az unalom, nem tettek mást, csak ránk néztek:

-- Mekkora szerencsétlenség! – mondták nekünk, miközben magukban azt gondolták, „Hogy ezek milyen hülyék!”, különben miért is sugdostak vagy nevetgéltek volna!

Amikor bementem az osztályba, a tanulók tapsviharral fogadtak. Ketten, hárman azt kiáltották:

-- Éljen a tanár úr!

Nem tudom, talán a tetteimmel nyertem meg őket, talán gúnyolódtak rajtam? A Tarajos süllő meg én a figyelem középpontjába kerültünk, amikor pedig megjött a Pirosinges, a következő szavakkal fordult hozzánk:

-- Micsoda iszonyú szerencsétlenség! Fogadjátok őszinte együttérzésemet! Az újságcikkkel kapcsolatban pedig aggodalomra semmi ok, megbeszéltük az igazgatóval, hogy elintézzük: tegyenek be egy helyreigazítást. Ha belegondolok, hogy az én öcsém hívott oda téged, Hotta barátom, ez megbocsáthatatlan bűn a számomra! – mondta félig bocsánatkérően. -- Kész vagyok minden erőfeszítést megtenni, hogy eltussolják az ügyet, csak nehogy félreértsetek!

A harmadik óra után az igazgató kilépett az irodájából.

-- Kár, hogy bekerült az újságba! – Az arca feldúltan látszott. – Jobb lett volna, ha megússzuk ilyen bonyodalmak nélkül!

Egy cseppet sem izgattam magam: mit lehet tenni, beadom a felmondásomat, még mielőtt elküldenek! De ha minden vétség elkövetése nélkül magamtól elhúzódom innen a csíkot, ez a beképzelt sajtó még jobban fogja tépni a száját, így hát arra gondoltam, jobb lesz, ha arra kényszerítem őket, hogy jelentessenek meg egy helyreigazítást, bennem pedig lesz annyi önértékeség, hogy továbbra is ott maradok. Tanítás után bemegyek a kiadóhoz, gondoltam magamban, de aztán elálltam a dologtól, mert eszembe jutott, hogy az iskola már megtette az intézkedéseket.

Megnéztük a Tarajos süllővel, hogy mikor van lyukasórája az igazgatónak és az igazgatóhelyettesnek, bementünk hozzájuk és őszintén minden elmondtunk nekik.

-- Nahát, szóval így áll a helyzet?! – lepődtek meg mind a ketten – Úgy látszik, az újság valamiért megorrolt az iskolára és szándékosan tette bele azt a cikket! – vonták le a következtetést.

A Pirosinges körbejárta az egész tanárit meg a szülői fogadót, hogy elmagyarázza a viselkedésünket. Főként azt hangsúlyozta, hogy az öccse hívta oda a Tarajos sült, amit saját tévedésének érez. Mindannyian az újságot hibáztatták:

-- Felháborító! Mennyit szenvedtek mind a ketten!

Amikor a Tarajos süllel hazafelé tartottunk, így szólt hozzám:

-- Tudod, a Pirosinges nem egyenes ember! Vigyázni kell vele! – figyelmeztetett – Különben bajba jutsz!

-- Persze, vigyázni kell vele, – feleltem neki – szerintem ma gyanúsán viselkedett!

-- Eddig még nem vetted észre? Tegnap szándékosan küldött értünk, mert arra számított, hogy beleavatkozunk a verekedésbe – magyarázta a Tarajos sül.

Hát ez fantasztikus! Soha nem jutott volna az eszembe! A Tarajos sülnök durva természete van, de sokkal okosabb, mint én.

-- Miután sikerült minket a verekedésbe bevonnia, rögtön elszaladt a lapkiadóba, hogy az újságba betegyék azt a cikket. Igazi álszent csibész!

-- Még az újságcikkhez is köze van? Hát ezt nem is gondoltam volna! De miért pont a Pirosingesnek hisznek?

-- Á, dehogy! Miért, nem lehet egy barátja a szerkesztőségben?

-- Barátja van az újságnál?

-- Miért ne lenne. Összehazudott neki valamit, elmondta a sztorit, az meg rögtön lefirkálta azt a cikket.

-- Nahát, ez fantasztikus! Ha a Pirosingesen múlna, akkor biztos mind a kettőnket kirúgnának az állásunkból!

-- Hát bizony, rosszabb esetben igen.

-- Ha ez így van, akkor én holnap beadom a felmondást és megyek vissza Tokióba. Egy ilyen koszfészekben még akkor se maradok, ha könyörögnek érte!

-- És attól mi baja lesz a Pirosingesnek, ha beadod a felmondást?

-- Hát ez igaz! Mégis, mit kéne tenni?

-- Értsd már meg, ez az álszent csibész mindent úgy csinál, hogy ne maradjon semmi nyoma! Ha meg nincs bizonyíték, nem tudjuk leleplezni!

-- Hát igen. Ez komoly gond! De hiszen igazságtalanul bemocskoltak minket! Ez nem érdekes?! Hol a megérdemelt büntetés?

-- Nos, már csak két-három napot kell várni! Majd meglátjuk, mi lesz, ha rosszra fordulna a dolog, akkor elcsaljuk a fürdőhelyre, mást nem tehetünk!

-- Verekedést verekedéssel?

-- Hát, lehet! A gyengéjénél kell őt megfognunk!

-- Rendben van! Én nem vagyok valami ügyes cselszövő, mindenben rád hallgatok! De ha eljön az idő, akkor nem állok jót magamért!

Azzal elbúcsúztam a Tarajos sültől. Ha minden úgy van, ahogy a Tarajos sül mondta, akkor a Pirosinges rettenetes alak! Nem olyan, akit ésszel legyőzhet az ember! Ha másképp nem megy, erőnek erejével! Tulajdonképpen emiatt nem szűnnek meg a háborúk sem! Végső soron az erő dönt az egyes emberek között!

Másnap alig vártam, hogy megjöjjön az újság, amint kinyitom, látom, hogy nincs benne semmi helyreigazítás. Amikor bementem az iskolába, megkérdeztem a Nyestkutyát, mire ő azt mondta:

-- Biztos, majd holnap.

Másnap megjelent egy apró betűs közlemény. A szerkesztőség részéről azonban semmiféle helyreigazítást nem közöltek. Amikor újból bementem az igazgatóhoz, azt válaszolta:

-- Sajnos, nem lehet mit tenni.

Hát ez egy igazgató?! Olyan a képe, mint egy nyestkutyáé, hiába hord hosszúkabátot, ráadásul most derült ki, hogy semmiféle befolyása sincs! Nem képes rávenni egy vidéki lapot, hogy elnézést kérjen egy hazug cikk miatt?! Nagyon méregbe gurultam:

-- Akkor elmegyek magam, és beszélni fogok a főszerkesztővel!

-- Semmi értelme, -- jelentette ki – ha vitatkozni kezd velük, elérheti, hogy megint összeír-
nak valami rágalmat. Ha a szerkesztőségben írnak valamit, legyen az akár hazugság, akár
igazság, azon többé nem lehet változtatni! Jobb megbékülni a gondolattal, mást úgysem lehet
tenni – tartotta meg prédikációját, mint egy buddhista szerzetes.

De ha az újságok ilyenek, akkor a legjobb lenne az összeset egy nap alatt elégetni, hiszen
azzal a saját hasznunkat szolgálalnánk! Szóval ha az újságban megjelenik valami, az már olyan,
mint a halottnak a vizes borogatás, nem tehetsz ellene semmit! Hát ezt tudtam meg a Nyest-
kutya magyarázatából!

Elmúlt három nap, végül egy délután felzaklatott állapotban befutott hozzám a Tarajos süllő:

-- Itt az ideje, hogy a tervet megvalósítsuk – közölte.

-- Igen? Mindenben a segítségemre leszek! – csatlakoztam hozzá azon nyomban.

-- Nem lenne jobb, ha kimaradnál belőle? – tette fel a kérdést lehorgasztott fejjel a Tarajos
süllő.

-- Miért?

-- Behívatott az igazgató? Mondta, hogy add be a felmondásodat? – tudakolta.

-- Nem mondta. És neked? – kérdeztem vissza.

-- Nekem igen. Ma az igazgatói irodában azt mondták, hogy ez az eset nagyon sajnálatos,
de a körülményekre való tekintettel adjak be egy felmondást elfogadó nyilatkozatot.

-- De hát ők nem bíróság, hogy ilyen döntést hozzanak! A Nyestkutya biztos megelégedte,
hogy az emberek folyton rágják a fülét, tudja, hogy nem elég, ha csak a száját tátja! Tudja,
hogy együtt voltunk az ünnepségen, hogy együtt néztük meg a kócsi kardtáncot, hogy együtt
próbáltuk megakadályozni a verekedést, ugye? Ha kijelentik, hogy be kell adni a felmondási
nyilatkozatot, akkor ez csak úgy igazságos, ha mind a kettőnknek szólnak. Bizonyára ezekben
a vidéki iskolákban nem tudják, hogy ezt így szokás elintézni! Nem szégyenlik magukat?!

-- Tudod, a Pirosinges bujtogatása van az egész mögött! – mondta a Tarajos süllő. – Két
olyan ember, mint a Pirosinges meg én, egyszerre nem fér meg egy helyen, téged viszont nem
tart veszélyesnek a maga számára!

-- Úgy gondolod, hogy én egy helyen tudok vele maradni? Azt képzeli, hogy nem vagyok
veszélyes a számára? Micsoda pimaszság!

-- Te túl nyílszívú vagy, ezért azt gondolja, ha itt maradsz, akkor úgy fog az orrodnál fogva
vezetni, ahogy akar!

-- Az még rosszabb! De hát ki tud vele megférti?

-- Ráadásul nemrég elment Koga, a helyettesével meg valami baleset történt és nem jöhet.
Ha mind a ketten egyszerre hagyjuk itt az iskolát, a tanulók tele lesznek lyukasórával. Ki fog
akkor tanítani?

-- Szóval engem a lyukasórák betömésére akarnak használni?! Az állatok! Tudod, kit fog-
nak az orránál fogva vezetni?!

Másnap bementem az igazgatói irodába:

-- Miért nem szóltak nekem, hogy adjam be a felmondási nyilatkozatot?

-- Micsoda?! – lepődött meg a Nyestkutya.

-- Hottának be kell adni, nekem meg nem?! Hol itt az igazság?

-- Ami az iskola költségeit...

-- Micsoda költségek? Ez nem igazság! Ha nekem nem kell beadni, akkor Hottának sem!

-- Nagyon nehéz ezt megmagyarázni..., de figyeljen csak ide..., Hotta kollégának mindenképpen be kell nyújtani a felmondást elfogadó nyilatkozatot, de másnak nem kell beadni semmiféle felmondást.

Természetesen a Nyestkutya megint úgy beszélt, ahogy szokott: egy szavát sem lehetett érteni, miközben teljes nyugalalmát megőrizte.

-- Akkor én is beadom a felmondási nyilatkozatot. Ha csak Hottát távolítják el, biztosan arra számítanak, hogy maradok és félreállok az útjukból! Ilyen szívtelenséget képtelen vagyok elviselni!

-- Hát ez baj! Ha mind a ketten elmennek, akkor egyáltalán nem lesz matematikaoktatás az iskolában!

-- Akkor nem lesz! Engem nem érdekel!

-- Nem szabad ilyen önző módon nyilatkozni és egy cseppet sem gondolni az iskolára! Arról nem is szólva, hogy még egy hónap sem telt el azóta, hogy idejött, és máris fel akar mondani?! Gondolja meg jobban, mert ez a felmondás az életrajzába is bekerül!

-- Kit érdekel az életrajz, a kötelesség sokkal fontosabb, mint az életrajz!

-- Nagyon helyes! Igaza van! De kérem, azért gondolkozzon el azon, amit mondtam! Ha mindenképpen fel akar mondani, akkor mondjon fel, de tegye meg azt, hogy amíg nem kapunk helyettest, tartsa meg az órákat! Mindazonáltal otthon még egyszer gondolja át az egészet töviről hegyire!

Számomra az egész világos volt, mint a nap, ugyan min kellett volna gondolkodnom. A Nyestkutya azonban hol elsápadt, hol elvörösödött, még meg is sajnáltam: végül azt válaszoltam neki, hogy még egyszer komolyan eltöprengek a dolgon.

A Pirosingesnek egy árva szót sem szoltam az egésről. Ha már úgy döntöttem, hogy felmondok, akkor megkeményítem magam.

A Tarajos sülnék nagy vonalakban elmeséltem, mit tárgyaltam a Nyestkutyával.

-- Hát igen, ilyenek az emberek – jegyezte meg. – Ami a felmondásodat illeti, mit zavar az téged, ha egy darabig minden úgy marad, ahogy van.

Úgy is tettem, ahogy a Tarajos sülnék mondta. Mivel nálamnál sokkal jobban tudja, hogyan kell viselkedni, mindenben követtem a tanácsait.

A Tarajos sülnék végül beadta a felmondást elfogadó nyilatkozatot, elbúcsúzott a kollégáktól, átköltözött a tengerparti Minato szállodába. Aztán úgy, hogy ne vegye észre senki, elrejtőzött a kis fürdővárosi Maszu hotel első emeletén, résnyire elhúzta a sódzsit, és figyelt. De erről egyedül csak én tudtam. Mivel a Pirosinges titokban jön, valószínű, hogy este érkezik. Alkonyatkor a tanulók vagy mások észrevehetik, ezért feltételezésünk szerint kilenc óránál hamarabb semmiképpen sem jöhet. Az első két este én is egészen tizenegy óráig őrködtem, de a Pirosingesnek még az árnyéka sem mutatkozott. A harmadik este megint hiába vártunk kilenctől fél tizenegyig. Meglehetősen ostoba dolog eredménytelenül az éj leple alatt hazakullogni. A negyedik vagy az ötödik napon a házinéni már kicsit nyugtalankodni kezdett:

-- Gondoljon a kedves feleségére, hagyja abba az éjszakai mulatozást – tanácsolta.

Hát bizony ez a fajta éjszakai mulatozás egyáltalán nem olyan volt, mint amit ő sejtett. Inkább arról volt szó, hogy a megérdemelt büntetést magam akartam végrehajtani. Így telt el körülbelül egy hét és még semmi se történt. Kezdtem már unni a dolgot. Szeleburdi vagyok, tudok én egész éjszaka dolgozni, ha valamibe úgy isten igazából belemerülök, de ha az ellenkezője áll fenn és sokáig nem történik semmi, annak egyáltalán nem örülök. Még akkor sem, ha nekem kell végrehajtanom az ítéletet. A hatodik napon már nagyon untam a dolgot, a hetedikén pedig azt gondoltam, hogy másnap el se jövök. De a Tarajos sülnék még ekkor is makacsul kitartott. Szürkülettől éjfélig a sódzsi kis részén keresztül bámult kifelé, mereven nézte, hogy ki lép be a Kado szállodába a gömbölyű gázlámpa alatt. Mikor megérkeztem, nap mint nap meglepett azzal, hogy közölte: hány vendég érkezett, hányan maradtak ott éjszakára, hány nő jött a szállodába, szóval különböző statisztikai adatokkal nyűgözött le.

-- Nem gondolod, hogy soha nem jön el? – kérdeztem tőle.

-- Szerintem biztos, hogy eljön! – válaszolta karba tett kézzel, miközben időről időre egy mélyet sóhajtott.

Szegény, lehet, hogy sosem jön el a Pirosinges, és akkor a Tarajos süllő soha az életben nem tud igazságot szolgáltatni rajta.

A nyolcadik napon úgy hét óra körül kiléptem a házunk kapuján, először elmentem a termálfürdőbe, s kényelmesen fürödtem egyet, aztán vettem nyolc tojást. Önmagában nem tudtam volna elviselni a házinéni édes krumpliját! Négy tojást tettem a kimonóm bal ujjába, megint négyet a jobbra, a vállamra dobtam a piros törülközőt, kezemet hátul összekulcsoltam és felsétáltam a Maszu szálloda lépcsőin, majd félrehúztam a Tarajos süllő szobájának ajtaját.

-- Ma talán lesz valami! Ma talán történik valami! – A Tarajos süllő arca hirtelen úgy ragyogott rám, mint a megvilágosodott Buddháé.

Tegnap este még levert volt, s ettől nekem is komor lett a hangulatom, de most, ahogy ránéztem, egyszerre én is boldog lettem, s mielőtt bármit is megtudtam volna, ezt mondtam neki:

-- Jaj, de örülök! Jaj, de örülök!

-- Ma este fél nyolc tájban az a bizonyos Szuzu nevű gésa bement a Kado szállodába!

-- A Pirosingessel együtt?

-- Dehogya!

-- Hát akkor meg...

-- Két gésa jött... úgyhogy van remény!

-- Miért?

-- Hogy miért? Mert egy becstelen alak, előreküldi a gésát, azután jön csak el titokban ő maga!

-- Hát, lehet... Úgy kilenc körül?

-- Már kilenc óra múlt tizenkét perccel! – húzta elő az övéből a nikkellóráját a Tarajos süllő. – Hé, oltsd el a lámpát! Fura lenne, ha két tűskefrizurás fej árnyékát látná meg valaki a sódzsin keresztül. A róka rögtön kiszimatolná!

Azonnal elfújtam a lakkasztalkán álló lámpát. Most már csak a sódzsi világította meg egy kevéssé a kintről beszűrődő csillagfény. A hold még nem jött fel. A Tarajos süllő meg én lélegzetvisszafojtva meredtünk a sódzsi nyílására. A falióra elütötte a fél tizedet.

-- Figyelj, szerinted ma eljön? Ha nem, én sem szobrozok itt többet!

-- Addig maradok itt, amíg a pénzemből futja! – felelt a Tarajos süllő.

-- Mennyi pénzed van még?

-- Eddig nyolc napra öt jent és hatvan szent fizettem. Minden este elszámolok a szállodában, hogy minél hamarabb el tudjak menekülni, ha szükséges.

-- Jól felkészültél mindenre! És a szállodában nem furcsállják a dolgot? – kérdeztem.

-- A szállodával minden rendben van, csak ez az állandó figyelés...

-- Mostanában nappal alszol?

-- Nappal, de még az utcára se mehetek ki, elég kellemetlen – magyarázta a Tarajos süllő.

-- Ebbe az igazságszolgáltatásba beleroppan a csontunk! Az ég lassan büntet, de megmáshíthatatlanul! Ha mégse sikerül, más lehetőségünk nincs!

-- Ma éjszaka biztosan eljön!... Hé, nézd csak, nézd csak! – fogta suttogóra a hangját a Tarajos süllő.

Szinte kővé dermedtem. Egy fekete kalapos férfi haladt el a Kado szálloda gázlámpája alatt, miközben fölneézett, majd továbbment a sötét utcában. „Tévedtünk! Jaj, pedig már azt hittem...”, gondoltam magamban. Ebben a pillanatban a kinti óra kíméletlenül elütötte a tizedet. „Jaj de kár, ma éjszaka is hiába örökösünk!”

Néma csönd lett az egész környéken. Csak a bordélyházakból szűrődött ki az ütemes dobzó hangja. A hold is megmutatta arcát, egyszerre fölbukkant a hóforrás hegye mögül. Az

egész utcát bevilágította. Hirtelen lentről emberi hangok hallatszottak. Mivel az ablakon nem lehetett kihajolni, nem tudtuk pontosan megállapítani, kik azok, mégis úgy tűnt, mintha lassan közeledtek volna. Felhallatszott a magas talpú fapapucs kopogása. Rézsutos irányból két férfi alakja tűnt fel, akik egyre közelebb jöttek.

-- Most már minden rendben van. Hiszen az akadályt elhárítottuk! – Hallatszott tisztán a Bohóc hangja.

-- Csak az erejét fitogtatja, de nincs semmiféle elképzelése, nem érdekes! Megkapta a magáét! – ezt már a Pirosinges mondta.

-- Az a másik, az is egy nagy barom! Amikor ez az állat idejött, először igazán merész kölyöknek látszott, bevallom egészen szimpatikusnak tűnt!

-- Nem kellett neki a plusz pénz, beadta a felmondását. Semmi kétség, az idegeivel van baj! „Bárcsak kinyithatnám az ablakot és leugorhatnék az emeletről, kapnának tőlem annyit, amennyi beléjük fér!”, gondoltam, s alig tudtam türtőztetni magam. Azok ketten pedig felszabadult nevetésben törtek ki, miközben a gázlámpa fényénél beléptek a Kado szállodába.

-- Na?

-- Mit szólsz? – nézett rám a Tarajos süllő.

-- Csak megjöttek!

-- Végül is csak kivártuk!

-- A Bohóc, ez a marha, azt mondta, hogy „nagy barom, állat meg merész kölyök” vagyok! – bökte ki dühösen.

-- Engem meg „akadályos” nevezett! Faragatlan tuskó!

Akkor kell lecsapni rájuk, mikor haza akarnak menni! De fogalmunk se volt róla, hogy mégis mikor indulnak vissza! A Tarajos süllő leszaladt, hogy szóljon a portán:

-- Lehet, hogy ma éjszaka dolgom lesz, és el kell mennem, kérem, ha úgy adódik, engedjenek ki a kapun!

Ha utólag visszagondolok az egészre, tulajdonképpen jó volt, hogy szólt a szállodában. Különben könnyen tolvajnak nézhetek volna minket!

Nagyon keserves volt kivárni, hogy végre eljőjön a Pirosinges, de azt, hogy elmenjen innen, még sokkal keservesebb. Nem volt szabad elaludni, folyton a résen kellett kibámulni, míg elő nem kerülnek! Szinte kibíráhatatlannak látszott, rettenetesen nyugtalan voltam az egész miatt! Olyan iszonyatos kínt éreztem, amelyet még soha!

-- Gyere, szózzunk oda nekik, – javasoltam.

De a Tarajos süllő azonnal elvetette az ötletet:

-- Ha most azonnal lecsapunk rájuk, akkor azt mondják rólunk, hogy gazemberek vagyunk és elkapnak bennünket, mielőtt még célhoz érünk. Ha érdeklődünk utánuk és megpróbálunk velük találkozni, akkor majd azt fogják mondani a portán, hogy nincsenek itt, ők pedig ezalatt meglépnek, vagy átmennek egy másik szobába. Ha mégis berohannánk a szállodába, honnan tudnánk, hogy a tucatnyi szoba közül melyikben vannak?! Akármennyire unalmas is, meg kell várnunk, míg kijönnek! Türelmesnek kell lenni!

Reggel öt óráig kellett kitartóan várni.

Szinte alig vettük észre a Kado szállóból kilépő két alakot, de rögtön a nyomukba eredtünk. Az első vonat még nem is indult, a vár aljáig gyalog kellett megtenniük az utat. A kisváros szélén egy cédrusfasor vezetett, melytől jobbra is, balra is rizsföldek nyúltak el. A távolban szalmatetők látszottak, még messzebb a töltés magasodott, amely átszelte a földeket és egészen a vár aljáig húzódott, onnan pedig a mi kisvárosunk már egy hajításnyira volt. Csak ki kell jutni a fürdővárosból, ott pedig már nem érdekes, hol támadunk rájuk, bár jobb volna, ha a fasorban kapnánk el őket, ahol nincsenek se házak, se emberek. Megfelelő távolságból követjük a két alakot. Amikor kiértünk a kisvárosból, futásnak eredtünk, s hátulról támadtunk rájuk.

-- Mi történik itt? – lepődött meg a Pirosinges, amikor hátrafordult.

-- Várjatok csak! – kiáltotta a Tarajos süll és megragadta a Pirosinges vállát.

A Bohóc, úgy tűnt, félelmében már-már elszaladt volna, de elálltam az útját, nem volt mit tennie.

-- Vajon miért tölti az éjszakát az igazgatóhelyettes a Kado szállodában? – szorította rögtön sarokba a Pirosingest a Tarajos süll.

-- Talán létezik olyan szabály, hogy az igazgatóhelyettes nem töltheti az éjszakát a Kado szállodában? – válaszolt a Pirosinges a tőle megszokott udvariassággal és a hivatalos kifejezéseket használva, de azért egy kicsit sápadt volt.

-- Hogyhogy gésákkal tölti az éjszakát egy olyan ember, aki az erkölcs mintaképeinek nevezi magát, és ugyanakkor móresre tanítja azt, aki metéltkifőzdébe vagy gombócétkezdébe jár?!

A Bohóc, kihasználva az alkalmat, megpróbált elosonni, de rögtön eléje ugrottam:

-- Barom kölyök?! Ezt merted rám mondani?! – üvöltöttem rá.

-- Nem rád mondtam..., egyáltalán nem rád mondtam! – szabadkozott szemérmetlenül és kitartóan.

Ebben a pillanatban éktelen haragra gerjedtem, s azon vettem észre magam, hogy mind a két kezemmel megragadom a kimonóm ujjának zsebszerű alsó részét. Amikor még üldöztük őket, rohanás közben a kimonóm ujját fogtam, mert a boltban vásárolt tojások ide-odagurultak benne és akadályozták a futásban. Egyszerre csak belenyúltam, egy-egy tojást húztam ki onnan és ezt kiáltottam a Bohócnak:

-- A pofádba vágom! – Azzal feléje röpítettem, a tojások pedig azon nyomban szétloccsantak és a sárga színű lé pedig végigcsurgott a Bohóc arcán.

Rettenetesen elképedt, s csak annyit mondott:

--Jaj! Segítség! – azzal összecsuklott.

A tojást azért vettem, hogy megegyem, és nem azért raktam be a kimonóm ujjába, hogy dobálózzak vele, a verekedés lázában azonban magam sem tudtam, mit teszek, önkéntelenül kezdtem el hajigálni a tojásokat. A Bohóc még mindig ott ült a földön, én meg büszke voltam a sikeremre, s hogy tovább ingereljem, ezt ordítottam oda neki:

-- Te baromi állat! Te baromi állat! – azzal szinte megrészegülten a maradék hat tojást a Bohóc képébe vágtam, akinek az arca ettől teljesen besárgult.

Amíg én a tojásokkal vívtam csatát, a Tarajos süll meg a Pirosinges egymással vitatkozott:

-- Van arra bizonyítékod, hogy a szállodában egy gésával töltöttem az éjszakát?

-- Láttam, amikor estefelé a gésád bement a Kado szállodába! Csak próbáld meg letagadni!

-- Nincs szükség arra, hogy letagadjam! – válaszolt a Pirosinges – Josikavával kettesben töltöttük az éjszakát. Lehet, hogy a gésa estefelé bement a szállodába, az is lehet hogy nem, de én semmit se tudtam róla.

-- Fogd be a szád! – üvöltötte a Tarajos süll és ököllel fejbe vágta a Pirosingest.

A Pirosinges megtántorodott:

-- Ez gyalázat! Micsoda durvaság! Törvénytelenég jogtalanul erőszakot alkalmazni!

-- Sokféle törvénytelenég van! – kiáltotta a Tarajos süll és még egyszer lesújtott a Pirosingesre. – Az olyan álszent alak, mint te, csak akkor ért a szóból, ha jól elagyabugyalják! – azzal tovább záporoztak az ökölcsapások a Pirosingesre.

Én meg ezalatt a Bohócot páholtam el. Végül mind a ketten egy cédrusfa tövével guggoltak, meg sem próbáltak már elszaladni, csak pislogtak, mozdulni se bírtak!

-- Tudod már, hogy sokféle törvénytelenég van, vagy ez még kevés? – tudakolta a Tarajos süll tőlük.

-- Tudom, elég sok – válaszolta a Pirosinges.

-- Neked is sok? – kérdeztem a Bohócot.

-- Persze, sok – felelte.

-- Mind a ketten gazemberek vagytok, ezért most megkaptátok a megérdemelt büntetéseket. Keservesen megszenvedtetek, úgy hogy ezután jobban vigyázzatok! Bármennyire is

ügyesen csűritek, csavarjátok a szavakat, az igazság nem hagyja magát! – mondta a Tarajos sül.

Azok ketten pedig egy szót se szóltak. De hát tulajdonképpen mit is mondhattak volna.

-- Nem fogok se elfutni, se elbújni. Ma délután öt óráig a tengerparti Minato szállodában leszek. Ha akarjátok, hívjátok ki a csendőrséget, vagy akit akartok! – mondta a Tarajos sül.

-- Én sem futok el, és nem fogok elbújni sem. Ugyanott fogok várni, ahol Hotta, hívhattok csendőröket vagy akárki mást! – tettem hozzá.

Azzal sietős léptekkel elindultunk.

Valamivel hét óra előtt érkeztem a szállásomra. Amint beléptem a szobámba, rögtön csomagolni kezdtem. A házinéni elcsodálkozott:

-- Mi történt? – kérdezte.

-- Kedves néni, visszamegyek Tokióba, és onnan majd a feleségemmel együtt jövök vissza – feleltem meg neki.

Kifizettem a szállást, rögtön vonatra szálltam és egészen a tengerpartig utaztam vele. Amikor bementem a Minato szállodába, a Tarajos sül még aludt az emeleti szobájában. Arra gondoltam, hogy hamar írok egy nyilatkozatot, melyben közlöm, hogy itt hagyom az iskolát, de fogalmam sem volt róla, mit kell ebbe beleírni, ezért a következőket fogalmaztam:

„Alulírott személyes okok miatt távozását bejelenti, visszatér Tokióba. Kérem szíves beleegyezésüket.”

A levelet megcímeztem az igazgatónak, és rögtön feladtam a postán.

A hajóm este hatkor indult. Mindketten nagyon elfáradtunk, ezért mély álomba merültünk. Amikor felébredtünk már két óra volt. Megkérdeztük a szobalányt, hogy nem jöttek-e a csendőrök, mire azt felelte, hogy nem.

-- A Pirosinges meg a Bohóc se jött! – mondtuk és nagyot nevtünk.

Azon az estén mind a ketten búcsút vettünk ettől a mocskos helytől. Minél jobban távolodott a hajó a parttól, annál jobb kedvem lett. Kobétól Tokióig nem kellett átszállnom, s amikor megérkeztem a Sinbasi állomásra, úgy éreztem, mintha szabadlábba kerültem volna. A Tarajos sültől rögtön az állomáson elbúcsúztam, s mind a mai napig nem találkoztam vele.

De ne feledkezzünk meg Kijóról! Amint megérkeztem Tokióba, anélkül, hogy szállást kerestem volna magamnak, bőrönddel a kezemben Kijóhoz rohantam:

-- Jaj, a Kölyök! De jó, hogy itt van! Igazán gyorsan megérkezett! – örült meg nekem Kijó, miközben könnyei hullottak.

Én is nagyon boldog voltam.

-- Soha többet nem megyek vidékre! – ígértem meg – Lesz egy házunk és együtt fogunk lakni Tokióban.

Hamarosan egy ismerős segítségével állást kaptam a városi vasútnál, technikus lett belőlem. Havi fizetésem huszonöt jen volt, hat jen pedig a lakbérem. Bár nem büszkélkedhettünk olyan gyönyörű bejárati előtérrel, mint amelyet Kijó megálmodott, de azért nagyon elégedettek voltunk. Sajnos azonban idén februárban Kijó megbetegedett tüdőgyulladásban és meghalt. Halála előtt egy nappal magához hívott:

-- Van egy kérésem. Ha meghalok, abban a buddhista templomban szeretnék pihenni, ahol a Kölyök családja nyugszik. Örömmel fogom várni a síromban, míg a Kölyök megérkezik!

Ezért nyugszik Kijó a kobinatai Jógendzsi templomban.

Fordította: Vihar Judit

